

UNIVERZITA KARLOVA

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut komunikačních studií a žurnalistiky

Katedra žurnalistiky

**Srovnání sportovních rubrik českých deníků
(Blesk, Lidové noviny, Deník)**

Diplomová práce

Autor práce: Bc. Tomáš Kotrla

Studijní program: Žurnalistika

Vedoucí práce: Mgr. Robert Záruba

Rok obhajoby: 2021

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracoval samostatně a použil jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 5. 1. 2021

Tomáš Kotrla

Bibliografický záznam

KOTRLA, Tomáš. *Srovnání sportovních rubrik českých deníků (Blesk, Lidové noviny, Deník)*. Praha, 2021. 98 s. Diplomová práce (Mgr.). Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut komunikačních studií a žurnalistiky. Katedra žurnalistiky. Vedoucí diplomové práce Mgr. Robert Záruba.

Rozsah práce: 152 706 znaků

Anotace

Diplomová práce se zabývá sportovní žurnalistikou v českém tisku. Jejím cílem je na základě kvantitativní obsahové analýzy srovnat sportovní rubriky tří českých deníků v roce 2017 – Blesku, Lidových novin a Deníku, zastoupeného Moravskoslezským deníkem jako vhodnou regionální mutací, podle osmi kritérií: procentuálního zastoupení žánrů, zobrazených sportů, témat, množství fotografií, zastoupení sportovců a novinářů podle pohlaví, formy autorství a podílu článků se sportovní tematikou mimo sportovní rubriku, a zároveň získaná data porovnat s výsledky z roku 2011 a 2015 a rovněž mezinárodním projektem The International Sports Press Survey 2011. V úvodní části se věnuje kritickým ohlasům na práci sportovních novinářů a představuje českou sportovní žurnalistiku po roce 1989, následně stručně charakterizuje zařazené deníky i s jejich sportovními rubrikami a v poslední kapitole teoretické části popisuje metodu sběru a analýzy dat. V praktické části pak diplomová práce přináší dosud chybějící kvantitativní data z řady důležitých oblastí sportovní žurnalistiky, doplněná o jejich interpretaci a autentické příklady, čímž zároveň pokládá základy pro budoucí pravidelně se opakující výzkumy a dává impuls k dalšímu rozvoji této dosud opomíjené disciplíny v českém prostředí, který by v konečném důsledku měl vést k účasti České republiky na budoucích mezinárodních výzkumech.

Annotation

The diploma thesis treats sports journalism in the Czech press. It aims to compare sports sections of three Czech daily newspapers – Blesk, Lidové noviny, and Deník (represented by Moravskoslezský deník as a suitable regional variant) by quantitative content analysis according to eight criteria: percentual representation of genres, sports, topics, number of photos, representation of sportsmen and journalists based on their gender, forms of authorship and proportion of sport-oriented articles outside the sports sections and compare it with results from 2011 a 2015 data set and a global project The International Sports Press Survey 2011. In the opening part, the diploma thesis attends to the critical reception of sports journalism coverage and introduce Czech sports journalism after 1989, then briefly characterize chosen daily newspapers. The last chapter of the theoretical part describes data collection and its analysis. The practical part of the diploma thesis fills the gap of lacking quantitative data completed with interpretation and authentic examples from research. This constitutes a framework of future periodic researches and challenges other researchers to serious progress of this neglected

discipline in the Czech Republic which could lead to international survey participation of this country in the future.

Klíčová slova

Sportovní žurnalistika, sportovní rubrika, tisk, Blesk, Lidové noviny, Moravskoslezský deník, The International Sports Press Survey 2011, 2017

Keywords

Sports Journalism, Sports Section, Press, Blesk, Lidové noviny, Moravskoslezský deník, The International Sports Press Survey 2011, 2017

Title

The Comparison of Sports Sections of the Czech Daily Newspapers (Blesk, Lidové noviny, Deník)

OBSAH

ÚVOD	8
1 SOUČASNÁ SPORTOVNÍ ŽURNALISTIKA	10
1.1 PROBLÉMY SOUČASNÉ SPORTOVNÍ ŽURNALISTIKY	10
1.2 ČESKÁ SPORTOVNÍ ŽURNALISTIKA	13
1.2.1 <i>Obecný vývoj po roce 1989</i>	13
1.2.2 <i>Sport v českém tisku</i>	15
2 CHARAKTERISTIKA VYBRANÝCH MÉDIÍ A JEJICH SPORTOVNÍCH RUBRIK	17
2.1 BLESK (VYDÁNÍ PRAHA)	17
2.2 LIDOVÉ NOVINY	17
2.3 MORAVSKOSLEZSKÝ DENÍK	18
3 METODA VÝZKUMU A ANALÝZY DAT	20
3.1 TEORETICKÁ VÝCHODISKA	20
3.1.1 <i>Žánry</i>	20
3.1.2 <i>Sporty</i>	23
3.1.3 <i>Témata</i>	25
3.1.4 <i>Fotografie</i>	25
3.1.5 <i>Sportovci</i>	26
3.1.6 <i>Novináři</i>	28
3.1.7 <i>Autorství</i>	29
3.1.8 <i>Umístění</i>	29
3.2 KVANTITATIVNÍ OBSAHOVÁ ANALÝZA	30
3.3 VÝZKUMNÉ OTÁZKY	31
3.4 VÝBĚROVÝ VZOREK	33
3.5 KÓDOVÁNÍ DAT	36
4 ANALÝZA SPORTOVNÍCH RUBRIK ČESKÝCH DENÍKŮ	39
4.1 ŽÁNRY	39
4.1.1 <i>České deníky</i>	39
4.1.2 <i>Blesk</i>	39
4.1.3 <i>Lidové noviny</i>	40
4.1.4 <i>Moravskoslezský deník</i>	41
4.1.5 <i>ISPS 2011</i>	42
4.2 SPORTY	43
4.2.1 <i>České deníky</i>	43
4.2.2 <i>Blesk</i>	50
4.2.3 <i>Lidové noviny</i>	51
4.2.4 <i>Moravskoslezský deník</i>	52
4.2.5 <i>ISPS 2011</i>	53
4.3 TÉMATA	54
4.3.1 <i>České deníky</i>	54

4.3.2 Blesk.....	55
4.3.3 Lidové noviny.....	58
4.3.4 Moravskoslezský deník.....	59
4.3.5 ISPS 2011	61
4.4 FOTOGRAFIE.....	61
4.4.1 České deníky	61
4.4.2 Blesk.....	62
4.4.3 Lidové noviny.....	63
4.4.4 Moravskoslezský deník.....	64
4.4.5 ISPS 2011	64
4.5 SPORTOVCI.....	65
4.5.1 České deníky	65
4.5.2 Blesk.....	67
4.5.3 Lidové noviny.....	68
4.5.4 Moravskoslezský deník.....	69
4.5.5 ISPS 2011	69
4.6 NOVINÁŘI.....	70
4.6.1 České deníky	70
4.6.2 Blesk.....	71
4.6.3 Lidové noviny.....	71
4.6.4 Moravskoslezský deník.....	71
4.6.5 ISPS 2011	71
4.7 AUTORSTVÍ	72
4.7.1 České deníky	72
4.7.2 Blesk.....	73
4.7.3 Lidové noviny.....	74
4.7.4 Moravskoslezský deník.....	75
4.7.5 ISPS 2011	75
4.8 UMÍSTĚNÍ	75
ZÁVĚR.....	77
POUŽITÁ LITERATURA	80
SEZNAM PŘÍLOH	94

Úvod

S rostoucím společenským, politickým a ekonomickým významem sportu roste také význam sportovní žurnalistiky. Dnes je existence sportovní rubriky nedílnou součástí téměř všech významných médií po celém světě – tištěných deníků včetně online zpravodajských serverů, sportovní relace obvykle bývá součástí televizního a rozhlasového zpravodajství. S tím jsou ovšem spojeny vyšší nároky na kvalitu sportovní žurnalistiky.

Sport je sice ze své podstaty nevážný a příjemcům sportovních mediálních obsahů jde v první řadě o pouhou zábavu, zároveň však není možné přehlížet, že národní i mezinárodní sportovní instituce zastávají roli významných společenských institucí a jsou financovány ze strany státu a různých veřejných institucí. Vítězství domácích sportovců na velkých sportovních akcích jsou navíc často zneužívána k politickým účelům a stavba finančně nákladných sportovišť bývají v některých případech neodmyslitelnou součástí předvolebních slibů.¹ Přesto, jak namítají mnozí kritici v čele s Danielem Rowem, mainstreamová sportovní žurnalistika se dosud nedokázala zbavit své pozice „zábavného doplňku“ seriózního zpravodajství.² Jak vyplývá z výsledků dosud posledního významného mezinárodního výzkumu sportovní tištěné žurnalistiky *The International Sports Press Survey 2011* (ISPS 2011), extrémní pozornost sportovní novináři i za těchto podmínek věnovali takřka nekonfliktním výsledkovým a výkonnostním tématům, zatímco financím ve sportu se stejně jako politice sportu věnovalo pouze zhruba 3 % všech článků.³

Zmíněný výzkum přinesl i další velmi cenná kvantitativní data o sportovní žurnalistice nejen po stránce tematické, ale rovněž o využívaných žánrech, nejčastěji zobrazovaných sportech nebo počtech žen ve sportovních redakcích. V českém prostředí ovšem podobná data, která by umožnila nejen komparativní výzkum české a zahraniční sportovní žurnalistiky, ale také komplexní výzkum samotné české sportovní žurnalistiky, dosud chyběla. Z tohoto důvodu jsem se rozhodl mezeru, která vinou nedostatku mediálních vědců se zájmem o českou sportovní žurnalistiku vznikla, zaplnit.

¹ V případě Hradce Králové bylo v celé řadě politických kampaní před komunálními volbami jedním z hlavních témat stavba nového fotbalového stadionu. Stavba nového či výrazná rekonstrukce stávajícího fotbalového stadionu v Lužánkách bylo taktéž jednou z priorit města Brna, vedení však dlouhodobě plánovalo i stavbu nové multifunkční hokejové arény.

² ROWE, David. Sports journalism: Still the toy department of the news media?. *Journalism* [online]. 2007, 8(4), 385-405 [cit. 2018-11-24]. S. 385-388. Dostupné z: <http://journals.sagepub.com.ezproxy.is.cuni.cz/doi/pdf/10.1177/1464884907078657>

³ HORKY, Thomas a Jorg-Uwe NIELAND, ed. *International Sports Press Survey 2011: Quantity and Quality of Sport Reporting*. Norderstedt: Books On Demand, 2013. ISBN 9-783-7322-7886-2. S. 30.

Hlavním cílem této diplomové práce je poskytnout základní data o novodobé české sportovní žurnalistice ve sportovních rubrikách vybraných deníků, a připravit tak oporu pro zevrubnější výzkum jednotlivých oblastí sportovní žurnalistiky, jenž by měl následovat, neboť tato práce nemůže být adekvátní náhradou úsilí, které výzkumu sportovní žurnalistiky v zemích jako Německo nebo Dánsko soustavně věnují celé výzkumné týmy.

Ačkoliv se kvůli tomu práce nezabývá řadou jevů příliš podrobně, její ambicí je poskytnout ostatním badatelům a zájemcům z řad veřejnosti či médií plastičtější obraz české tištěné sportovní žurnalistiky i rozdílů v práci jednotlivých vybraných médií, než bylo dosud uskutečněno. Aby bylo možné v celé řadě rozdílných oblastí sportovní žurnalistiky, týkající se obsahové i obrazové stránky, forem autorství nebo problematice genderu poskytnout co nejrelevantnější údaje, bylo nutné se u jednotlivých médií zaměřit především na charakteristické vlastnosti a ty ostatní upozadit. Celý datový soubor je však součástí tabulek v jednotlivých kapitolách této práce, přehled dat z let 2011 a 2015 je součástí přílohy.

Diplomová práce se v první kapitole věnuje aspektům sportovní žurnalistiky, které jsou nejčastěji terčem kritiky zahraničních i českých mediálních teoretiků, a stručně představuje českou sportovní žurnalistiku po roce 1989. Následně představuje deníky zařazené do výzkumu a charakterizuje jejich sportovní rubriky. Ve třetí kapitole se zabývá teoretickými východisky, konstrukcí výběrového vzorku, metodou sběru a zpracování dat. Čtvrtá kapitola, která je zároveň praktickou částí diplomové práce, se věnuje analýze a interpretaci získaných dat včetně jejich srovnání s historickými daty z let 2011 a 2015 a rovněž na mezinárodní úrovni s daty ISPS 2011. Závěr poté shrnuje nejdůležitější výsledky a nabízí perspektivu dalšího výzkumu.

1 Současná sportovní žurnalistika

1.1 Problémy současné sportovní žurnalistiky

Navzdory faktu, že sport začal pronikat do novin už v průběhu 19. století a měl významný pozitivní vliv na jejich prodejnost, prestiž sportovní žurnalistiky byla dlouhou dobu velmi nízká a sportovní novináři byli od kolegů ze stejného média do značné míry izolováni.⁴ Malého zájmu se však sportovní žurnalistice, na rozdíl třeba od žurnalistiky politické, dostalo v průběhu 20. století i ze strany mediálních vědců.

Zatímco média v liberálně demokratických zemích už na počátku druhé poloviny 20. století byla nucena podniknout různé kroky, například definovat profesní normy jako etické kodexy, aby předešla ztrátě důvěry u příjemců mediálních sdělení, sportovní rubriky do značné míry zůstaly stranou, což se podle Salwena a Garrisona mimo jiné projevilo například v mnohem nižším významu profesionálních standardů, důvěryhodnosti a novinářské etiky u sportovních novinářů než v případě žurnalistiky obecně.⁵

Názory, že rovněž sportovní žurnalistika by měla ideály typické pro ostatní druhy žurnalistiky naplňovat, se začaly objevovat od 70. let 20. století, kdy někteří kritici tvrdili, že zejména televizní sportovní žurnalistice jde primárně o „*teatrálnost a spektakulárnost hry usilující o co největší přitažlivost pro diváky, která se může stát mírou zisků z reklamy.*“⁶ V 80. letech už část sociologů mluvila dokonce o tom, že ze sportu se stala jen další forma zábavního průmyslu.⁷ Kritika však přes určitý posun ke kvalitnější žurnalistice nevytizela ani po roce 2000. Podle Rowea je mainstreamová sportovní žurnalistika příliš depolitizovaná, málo orientovaná na problematiku sportu (například na rasovou diskriminaci) a je založena na nízké diverzitě zdrojů.⁸ Na nedostatečnou společenskou odpovědnost poukazuje Boyle, který argumentuje tím, že hranice sportovních a dalších redakcí v médiích se postupně stírá kvůli rostoucímu politickému a ekonomickému vlivu sportovních aktérů i celkově stále významnější

⁴ RANEY, Arthur A. a Jennings BRYANT. *Handbook of sports and media*. Mahwah, N.J.: L. Erlbaum Associates, 2006. ISBN 978-080-5851-892. S. 115-116.

⁵ SALWEN, Michal B. a Bruce GARRISON. Finding Their Place in Journalism: Newspaper Sports Journalists' Professional "Problems." *Journal of Sport & Social Issues*. 1998, **22**(1), 88-102. Dostupné také z: <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/019372398022001008>. S. 100.

⁶ SEKOT, Aleš. *Sociologie sportu*. Brno: Masarykova univerzita, 2006. ISBN 80-731-5132-4. S. 206.

⁷ Tamtéž.

⁸ ROWE, David, pozn. 2. S. 393-398.

pozici sportu v populární kultuře.⁹

Problémem je malý odstup novinářů od sportovního prostředí a zdrojů. Novináři mohou, byť i nevědomě, sloužit zájmům sportovních klubů, funkcionářů nebo sportovců. Přejímání zákulisních informací může například vést k lepší vyjednávací pozici hráčského agenta při podpisu smlouvy jeho klienta s klubem. Hardin dokonce tvrdí, že nejčastější motivací pro výkon profese sportovního novináře mezi studenty, na rozdíl od jiných druhů žurnalistiky, byl fakt, že se jim nepodařilo stát sportovní hvězdou a sportovní žurnalistika pro ně znamenala přístup do světa, po němž toužili.¹⁰

Kritická reflexe problémových aspektů sportovní žurnalistiky však probíhala a probíhá, byť v mnohem menším měřítku, i v českém prostředí. Na absenci kritického přístupu mnohých novinářů upozornil například Luděk Mádl: *„Jak funguje český sportovní žurnalista? Jde si sednout na tribunu, podívat se, jak proběhl zápas a kdo komu přihrál. Následně se zeptá hráčů, jestli mají radost, že dali gól, a za týden to samé znovu. Myslím si, že to vychází i z politiky jednotlivých redakcí, kde je většinou sport vnímaný jako zviřátka na konec. Po všech kauzách v politice a zjištěních, co je nového s brexitem a kdo dostal Oscara, si ještě přečtete, kdo vyhrál a prohrál a jestli z toho měl radost. Na ty kolegy ve sportovních redakcích není činěný žádný tlak. Nejsou motivováni a vedeni k tomu, aby se něčím investigativním zaobírali. Česká sportovní žurnalistika zůstává v devadesáti procentech v popisné a povrchní rovině. Bohužel.“*¹¹

Sportovní redakce českých médiích jsou ovšem i kvůli malému trhu mnohdy pod tlakem veřejnosti, která v některých případech těžce nese kritiku sportovních hvězd, i samotných aktérů včetně trenérů a manažerů. Ve snaze nepřijít o přístup k vlivným zdrojům se tak uchylují k nekritickému pojetí žurnalistiky. Editor Hospodářských novin Josef Káninský jako příklad zmiňuje postoj novinářů ke snowboardistce a lyžařce Ester Ledecké: *„Omluvy a ochranný postoj novinářů k Ledecké po zklamání v superobřím slalomu a rezignace na skutečnou analýzu*

⁹ BOYLE, Raymond. *Sports journalism: Context and Issues*. Thousand Oaks, California: SAGE Publications, 2006. ISBN 978-1-4129-0798-9. S. 163.

¹⁰ HARDIN, Marie. Newsroom Ethics and Sports Journalists. *Media Ethics* [online]. 2007, 19(1) [cit. 2020-03-04]. Dostupné z: <http://www.mediaethicsmagazine.com/index.php/browse-back-issues/137-fall-2007/3227706-newsroom-ethics-and-sports-journalists>

¹¹ VÍCH, Filip a Eva SOUKENÍKOVÁ. Pelta a Berbr? Fotbal funguje jako mafie, kapřici tam plavou i dnes, říká sportovní novinář Luděk Mádl. In: *Seznam Zprávy.cz* [online]. 8. 11. 2019 [cit. 2019-11-14]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/pelta-a-berbr-fotbal-funguje-jako-mafie-kaprici-tam-plavou-i-dnes-rika-sportovni-novinar-ludek-madl-82104>

jejich tři výkonů s oblíbeným únikovým manévrem ‚příště to bude lepší‘ jsou symptomy prostředí, v němž si média hýčkají hvězdy. Částečně z fandovství novinářů, zčásti proto, aby k nim měla přístup, a také jdou na ruku čtenářům (divákům, posluchačům). Vycházejí z oprávněného předpokladu, že ve sportu táhnou víc úspěchy než ‚kauzy‘.¹²

Když naopak zkušený sportovní komentátor České televize Petr Vichnar s bývalou lyžařkou Lucií Pešánovou-Hrstkovou v únoru 2018 komentovali zlatou olympijskou jízdu Ledecké v superobřím slalomu věcně a téměř bez emocí, vyvolali u části veřejnosti silnou negativní reakci. Ke způsobu komentování zhruba 1,5 minuty dlouhého intervalu přenosu, kdy byla na trati Ledecká, se s odstupem času vyjádřil dokonce i prezident České republiky Miloš Zeman, který oba komentátory označil za idioty.¹³

Pešánová-Hrstková se po kritice za svůj výkon omlouvala, ovšem upozornila i na několik důležitých faktů, které v místy vyhocené diskusi o profesionalitě obou sportovních komentátorů zanikly: „Ester tam dělala chyby, to víme všichni. I Ondra Bank [trenér Ledecké] o tom mluvil, že sekala chyby.“¹⁴ „Uznávám, že to chtělo asi víc chválit, ale já jsem v tom studiu jako expert, ne fanoušek. Mým úkolem je popsát, co se na trati děje, jakou chybu závodník udělal. [...] Chtělo to víc emocí. Ale nevím, jestli si tohle vlastně můžu dovolit.“¹⁵ A upozornila, že kritici komentář jízdy Ledecké vytrhli z kontextu celého závodu: „Ten závod byl velmi vyrovnaný. Rozdíl mezi prvními deseti byl půl vteřiny, byla tam spousta zvrátů. Ester předjela Veithovou o jedinou setinu. Celé to bylo o detailních chybách. I proto jsem na ně upozorňovala. Jenže diváci viděli ze záznamu jen jízdu Ester, zatímco my komentovali celý závod a měli jsme srovnání. To je pak také o něčem jiném.“¹⁶

Jak Káninský, tak Pešánová-Hrstková přitom fenomén fanouškovství nezmínili jen náhodou. Například podle sportovního novináře Adama Sušovského se totiž nikdo „sportovním novinářem nestal ze dne na den jen proto, že nevěděl, co jiného by měl dělat. Všichni sportovní novináři o sportu píší, protože k němu měli odmala blízko a obdivovali buď konkrétní sportovce

¹² KÁNINSKÝ, Josef. Tee time Josefa Káninského: Média si hýčkají sportovní hvězdy. Novináři ale nemají být jejich parťáky, nebo dokonce sluhý. In: *Ihned.cz* [online]. 18. 2. 2019 [cit. 2019-11-14]. Dostupné z: <https://archiv.ihned.cz/c1-66481320-tee-time-josefa-kaninskeho-media-si-hyckaji-sportovni-hvezdy-novinari-ale-nemaji-byt-jejich-partaky-nebo-dokonce-sluhy>

¹³ ZEMAN, Miloš. Projev prezidenta republiky při Žofinském fóru 2018. In: *Hrad.cz* [online]. 23. 5. 2018 [cit. 2019-12-07]. Dostupné z: <https://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/soucasny-prezident-cr/vybrane-projevy-a-rozhovory/projev-prezidenta-republiky-pri-zofinskem-foru-2018-14084>

¹⁴ [ŠIMEK, Květoslav.] Hrstková-Pešánová: Ester je hero, já zero. *Sport*. 2018, 66(42), 14.

¹⁵ PAVLÍČKOVÁ, Jana. Hrstková: Byla jsem kritická. Ester jsem měla víc chválit. *Mladá fronta DNES: Liberecké vydání*. 2018, 29(44), 16.

¹⁶ Tamtéž.

nebo fandili týmům ve městech, kde vyrůstali. [...] Tak jako já začínal v Třinci, protože jsem mu fandil, tak jiní začínali a fandili Spartě, Pardubicím nebo Plzni.“¹⁷ Udržovat si neutralitu a odstup od sportovních aktérů přitom pro sportovní novináře není jednoduché zejména v lokálních či regionálních médiích, kde je ze strany fanoušků v mnohem vyšší míře očekávána náklonnost vůči jejich týmu. Podobná, jak ostatně vyplývá i ze zmíněného olympijského sjezdu Ester Ledecké, je potom situace při mezinárodních zápasech či soutěžích, kterých se účastní reprezentační tým či jednotlivci.

1.2 Česká sportovní žurnalistika

1.2.1 Obecný vývoj po roce 1989

Nejen sportovní žurnalistika v Československu a posléze České republice, se musela po roce 1989 vyrovnávat s velkým dluhem vůči nově svobodné společnosti, který vznikl během 40 let trvající nadvlády komunistické strany. Politická, ekonomická a kulturní transformace země zcela proměnila společenskou funkci žurnalistiky, která začala nově přejímat žurnalistické standardy liberálního světa.

Tyto změny se významně dotkly rovněž sportovní žurnalistiky. Svoboda slova přinesla novinářům možnost až na výjimky publikovat bez cenzury a zároveň veřejnosti v mnohem větší míře přiblížit sportovní dění po celém světě včetně nejvýznamnějších soutěží v čele s hokejovou NHL, předními evropskými fotbalovými ligami, tenisovými grandslamy nebo závody formule 1. Do povědomí fanoušků se mohla vrátit celá řada významných sportovců, kteří před pádem komunistického režimu emigrovali v čele s předními světovými tenisty Martinou Navrátilovou a Ivanem Lendlem.

Logickým vyústěním přechodu z centrálně plánované na tržně orientovanou ekonomiku byla privatizace stávajících sportovních periodik, které v nabídce doplnily nové tituly, z nichž některé za sebou měly zahraniční kapitál.¹⁸ Vedoucí postavení na trhu si však dokázal udržet deník *Sport* (do roku 1993 jako *Československý sport*).

Na rostoucím významu sportovní žurnalistiky se podílely také televizní stanice. Českou televizi s pestrou nabídkou přímých přenosů už krátce po svém vzniku v únoru 1994 doplnila TV Nova.

¹⁷ MÜLLER, Richard. Ze Seznamu do Bez frází. Adam Sušovský nejen o sportovním zpravodajství. In: *Mediátor1.upmedia.cz* [online]. 20. 11. 2019 [cit. 2020-03-04]. Dostupné z: <http://mediator1.upmedia.cz/2019/11/20/ze-seznamu-do-bez-frazi-adam-susovsky-nejen-o-sportovnim-zpravodajstvi/>

¹⁸ BEDNAŘÍK, Petr, Jan JIRÁK a Barbara KÖPPOVÁ. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3028-8. S. 370-377.

Mezi oběma stanicemi se již v březnu 1994 odehrál spor o vysílání nejvyšší české fotbalové soutěže, na niž soukromá Nova zakoupila vysílací práva. Štábům veřejnoprávní České televize byl znemožněn vstup na stadion, a ty se tak snažily přenos pořídit ze střech či bytů blízkých domů.¹⁹ Řešení přineslo až červencové rozhodnutí Ministerstva pro hospodářskou soutěž, které umožnilo všem televizním stanicím možnost pořizovat audiovizuální zpravodajství v délce 90 sekund z první a druhé fotbalové ligy, a zároveň přispělo k ujasnění licenčních pravidel sportovních přenosů.²⁰

Důležitým mezníkem české sportovní žurnalistiky se stal rok 1998, kdy se sport díky vítězství českých hokejistů na olympijském turnaji v Naganu stal celospolečenským tématem. Prímý přenos příletu medailistů do Prahy 23. února v České televizi sledovalo 4 661 000 diváků starších 15 let, čímž se z přenosu zároveň stal nejsledovanější pořad ČT od roku 1997, kdy bylo zahájeno přesnější elektronické měření sledovanosti.²¹ Finálový zápas o den dříve v brzkých ranních hodinách sledovalo 3 643 000 diváků starších 15 let, tedy přes 98 % dospělých diváků u televizních obrazovek.²²

Popularita televizních sportovních přenosů přiměla ke vstupu na nepříliš rozsáhlý český trh také zahraniční televizní stanice, z nichž patrně nejvýznamnější *Eurosport* získal lokální českou verzi v květnu 1998, ale vedla rovněž ke vzniku domácích projektů jako *Sport 1* (2000) nebo *Galaxie sport* (2002) a zakládání specializovaných sportovních stanic ze strany zavedených českých médií.²³ Nejvýznamnější se v tomto ohledu stala stanice *ČT4 Sport* (posléze jako *ČT4* a *ČT Sport*), založená v únoru 2006, ještě o několik měsíců dříve však získala vlastní sportovní kanál TV Nova, která koupila již zmíněnou Galaxii sport (od roku 2008 přejmenovanou na *Nova Sport* a následně *Nova Sport 1*).

Dynamický rozvoj sportovní žurnalistiky v České republice však po roce 2008 zbrzdila světová ekonomická krize. Ta negativně ovlivnila finanční situaci médií a ve svém důsledku vedla k propouštění novinářů i k prodeji mnohých médií ze strany zahraničních vlastníků do rukou tuzemských podnikatelů.

¹⁹ PITTERMANN, Jiří, Jitka SATURKOVÁ a Vít ŠNÁBL, ed. *(Prvních) 10 let České televize*. Praha: Česká televize, 2002. ISBN 80-85005-37-9. S. 81.

²⁰ Tamtéž. S. 85.

²¹ ČESKÁ TELEVIZE. *Rekordy*. *Česká televize.cz* [online]. [cit. 2019-05-20]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/sledovanost-a-data-o-vysilani/rekordy/>

²² Tamtéž.

²³ LACHMAN, Tomáš. *Sport a televize: láska na první pohled*. *Revue pro média* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2005, 5(11), 30-32 [cit. 2020-05-18]. Dostupné z: http://rpm.fss.muni.cz/Revue/Revue11/portret_lachman_11.pdf

Na významu naopak významně nabyla online sportovní žurnalistika, která oproti tisku a částečně i televizi těžila z výhody své dostupnosti po 24 hodin denně i takřka veškerého obsahu zdarma, který postupem času přestal být pouze překlápen z tištěné podoby a naopak byl tvořen speciálně pro web. Kromě specializovaných sportovních serverů si založila svou online verzi sportovní rubriky většina významných tuzemských tištěných médií, ale rovněž řada televizních a rozhlasových stanic. Zcela dominantního postavení však dosáhl server *Sport.cz*, společný projekt deníku Právo a internetového vyhledávače Seznam.cz. Například během listopadu 2017, který byl v druhé polovině daného roku rekordní, dosáhl server *Sport.cz* na 2,89 milionů reálných uživatelů a 93,12 milionů zhlédnutých stránek, zatímco druhý v pořadí *iSport.cz*, online verze deníků Sport a Blesk, navštívilo 1,17 milionu reálných uživatelů, kteří si prohlédli 46,46 milionů stránek.²⁴

Ani finanční krize ovšem nezastavila rychlou komercializaci sportu a sportovní žurnalistiky. Kvůli neúměrně vysokým cenám za vysílací práva například už v roce 2009 skončil monopol České televize na vysílání fotbalové Ligy mistrů, v létě 2018 pak nejprestižnější klubová soutěž zmizela z veřejnoprávní televize úplně. Kromě toho ČT v roce 2015 ztratila právo první volby i na zápasy nejvyšší české fotbalové soutěže a rozsah vysílání byl omezen rovněž z Olympijských her nebo české hokejové Extraligy.

1.2.2 Sport v českém tisku

Nejvýznamnějším tištěným periodikem na českém trhu se zaměřením výhradně na sport byl v roce 2017 s průměrným prodaným nákladem 31 062 výtisků deník *Sport*, jediný sportovní deník v zemi.²⁵ Jeho čtenost v první polovině zmíněného roku v průměru dosahovala 259 000 čtenářů na vydání, což z něj činilo třetí nejčtenější deník v České republice.²⁶ Mezi časopisy byl lídrem na trhu měsíčník *Sport Góóól* s průměrným prodaným nákladem 8 632 výtisků a čteností 108 000.²⁷ Mezi další významnější sportovní časopisy patřily měsíčníky *Hattrick*, *Pro Football* nebo *Pro Hockey*. Kromě populárně naučných ovšem na trhu existovaly i odborné tituly jako *Fotbal a trénink*, vydávaný Uníí českých fotbalových trenérů FAČR, a pestrá nabídka doplňovaly také časopisy zaměřené na méně rozšířené sporty jako golf, horolezectví apod.

²⁴ *GemiusRating* [online]. [cit. 2020-05-18]. Dostupné z: <https://rating.gemius.com/cz/tree/2>

²⁵ ABC ČR. Periodický tisk: leden 2017. In: *ABC ČR.cz: Kancelář ověřování nákladu tisku* [online]. [cit. 2019-05-20]. Dostupné z: <http://www.abccr.cz/overovana-data/periodicky-tisk-1/?filterYear=2017&filterMonth=1>

²⁶ UNIE VYDAVATELŮ. Media Projekt 2017: 1.1. - 30.6. In: *Median.eu* [online]. [cit. 2020-05-17]. Dostupné z: https://www.median.eu/cs/wp-content/uploads/docs/MP_2017_1_2Q_zprava.pdf. S. 3.

²⁷ Tamtéž. S. 8.

Zásadní význam si však v rámci tištěných médií ve sledovaném období držely sportovní rubriky deníků, z nichž třem je věnována tato diplomová práce. Ty byly v roce 2017 součástí většiny celostátních deníků s výjimkou *Hospodářských novin*, *Haló novin* a listu *E15*. Objevovaly se jak u tzv. bulvárního tisku v denících *Blesk* a *Aha!*, tak v tzv. seriózním tisku v denících *MF Dnes*, *Právo*, *Lidové noviny* a všech regionálních mutacích *Deníku*. Sportovní rubrika byla obvykle tvořena jednou či dvěma stranami a její rozsah byl proměnlivý v závislosti na dnu v týdnu a rozsahu právě probíhajících významnějších sportovních událostí. U témat přesahujících hranice sportu (příkladem může být kauza údajného ovlivnění dotací do sportu z května 2017) se ovšem sportovní tematika objevovala i v jiných rubrikách.

2 Charakteristika vybraných médií a jejich sportovních rubrik

2.1 Blesk (vydání Praha)

Deník *Blesk* poprvé vyšel 13. dubna 1992. Ve stejném roce začal vycházet supplement *Blesk magazin*, od následujícího roku také první český nedělník *Nedělní Blesk*. Blesk byl již od roku 2002 nejprodávanějším deníkem v České republice, jehož průměrný prodaný náklad v lednu 2017 činil přes 234 tisíc výtisků.²⁸ Až do roku 2014 deník vydávala společnost Ringier²⁹, poté došlo k fúzi se společností Czech News Center, která mimo jiné převzala i vydávání Blesku.

Již od počátku je typickým tzv. bulvárním médiem³⁰ zaměřeným na čtenářsky atraktivní témata jako celebrity, skandály, vztahy, přírodní katastrofy, ... Důraz na senzačnost však v některých případech vedl k prohraným soudním sporům s aktéry.

Charakteru titulu odpovídá rovněž sportovní rubrika. Důraz je kromě výsledků kladen zejména na sportovní celebrity a jejich osobní život. Na první pohled se od jiných sportovních rubrik liší i formální stránkou. Typické jsou všechny základní rysy, které se připisují bulváru, jako jsou velké titulky, křiklavé barvy, rozměrné fotografie.³¹ Objevují se kratší texty doplněné fotografiemi, u nichž převládají výrazné projevy emocí jako radost po vítězství nebo hněv. V roce 2017 byla rubrika tvořena třemi až pěti stranami, zcela mimořádně i více.

2.2 Lidové noviny³²

Lidové noviny mají v českých zemích dlouhou tradici, založeny byly v Brně již roku 1893 sloučením Moravských listů a časopisu Pozor. List v roce 1952 zanikl a obnoven byl disidenty až v roce 1987. První legální vydání po revoluci vyšlo 5. ledna 1990, od té doby Lidové noviny měly periodicitu dvakrát a od dubna šestkrát týdně. V roce 1993 byl většinový podíl Lidových novin prodán vydavatelství Ringier. Ten v roce 1998 přešel pod společnost Pressinvest, v roce 2009 pak byly Lidové noviny koupeny vydavatelstvím Mafra. Mezitím v roce 2001 začaly

²⁸ ABC ČR, pozn. 25.

²⁹ Mezi lety 1991-93 jako Ringier ČSFR, 1993-2010 jako Ringier ČR a 2010-14 jako Ringier Axel Springer CZ. Viz MINISTERSTVO SPRÁVEDLNOSTI ČR. Úplný výpis z obchodního rejstříku: CZECH NEWS CENTER a.s., B 867 vedená u Městského soudu v Praze. *Or.justice.cz* [online]. [cit. 2019-05-20]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=426858&typ=UPLNY>

³⁰ OSVALDOVÁ, Barbora a Radim KOPÁČ, ed. *Co je bulvár, co je bulvarizace*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, nakladatelství Karolinum, 2016. ISBN 978-80-246-3229-2. S. 7.

³¹ Tamtéž.

³² Výběr Lidových novin jako příkladu kvalitní sportovní rubriky může být po událostech ze září 2018, kdy se v deníku objevil skandál s přetisknutým textem poslaným z Úřadu vlády, zpochybněn. Dá se však předpokládat, že sportovní rubrika je politickým tlakům vystavena naprosto minimálně a nadále si mezi českými deníky drží vysoký kvalitativní standard.

Lidové noviny vycházet barevně a téhož roku vznikla i jejich internetová verze lidovky.cz.

Lidové noviny jsou zařazovány mezi tzv. seriózní tisk. Jedná se o plnoformátový deník vycházející šestkrát týdně od pondělí do soboty. Denně byly tvořeny rubrikami Domov, Svět, Kultura, Názory, Ekonomika a Sport. V roce 2017 činil rozsah vydání 20 stran (jednotná cena 18 korun), v sobotu s přílohou Orientace 36 stran (cena 20 korun). Průměrný prodaný náklad v lednu 2017 činil přes 36 tisíc výtisků.³³ Šéfredaktorem listu byl István Léko.

Sportovní rubrika je každodenní součástí novin od roku 1990. Jak ovšem uvádí Děkanovský, Lidové noviny „zprvu prezentovali sport jen jako zcela okrajovou záležitost a omezovaly své reference o něm pouze na strohé výsledkové zpravodajství. Postupem času se ukázalo, že taková koncepce zásadně zužuje profil čtenářské obce, kterou jsou noviny schopny oslovit. Nezbylo tedy než sportovní zpravodajství rozšířit a základní zpravodajství – snadno a rychleji dostupné jinými typy médií (teletext, internet, textové zpravodajství doručované do mobilních telefonů) – doplnit dalšími novinářskými žánry.“³⁴ Mezi lety 1991-1994 v pondělním vydání vycházela místo sportovní rubriky rozsáhlá příloha o sportu *Finále*, v níž bylo věnováno až sedm stran sportu na domácí i mezinárodní úrovni.³⁵ Kromě podrobného výsledkového zpravodajství měla významný prostor rovněž publicistika. Rozsah sportovní rubriky se v roce 2017 pohyboval v rozmezí jedné až dvou stran, ojediněle byla tvořena až třemi stranami. Vedoucím rubriky byl Ondřej Trunečka.

2.3 Moravskoslezský deník

Deník je se svými 70 regionálními mutacemi nejvýznamnějším tištěným regionálním médiem v České republice. Přestože předchůdci tohoto periodika na českém mediálním trhu fungovali od roku 1992, prvním významným okamžikem pro vznik současné podoby byl vznik vydavatelství Vltava Labe Press v roce 2000, k němuž došlo sloučením několika vydavatelů regionálních periodik se společností Mír. V následujícím roce rozvoj společnosti pokračoval akvizicí řady moravských novin. Ke sjednocení všech periodik pod názvem *Deník* došlo v roce 2006. V roce 2015 odkoupila vydavatelství investiční skupina Penta Investmens.

V Moravskoslezském kraji byly přímým předchůdcem noviny s názvem Moravskoslezský den,

³³ ABC ČR, pozn. 25.

³⁴ DĚKANOVSKÝ, Jan. Sport, média a mýty: zlatí hoši, královna bílé stopy a další moderní hrdinové. Praha: Dokořán, 2008. ISBN 978-80-7363-131-4. S. 42.

³⁵ VEŽRANOVSKÝ, Václav. *Vývoj Lidových novin mezi lety 1990 a 2013*. Olomouc, 2015. Bakalářská diplomová práce. Filozofická fakulta Univerzity Palackého v Olomouci, Katedra žurnalistiky. Vedoucí práce PhDr. Petr Orság, Ph.D. S. 43.

vzniklé v roce 1990, ovšem v regionu existovalo více lokálních periodik.³⁶ V roce 2001 došlo sloučením některých z nich ke vzniku Moravskoslezského deníku, zařazeného k Deníkům Moravia.

Kromě společné celostátní části se všechny regionální mutace Deníku věnují tématům daného regionu. Informují o politice, společenských a kulturních akcích lokální úrovně. Součástí bývá černá kronika nebo fotografie novorozenců z regionu. V roce 2017 Moravskoslezský deník v závislosti na dnu tvořilo 15-20 stran, v sobotu navíc se speciálními přílohami. Z toho obvykle jedna strana byla věnována dění v regionu, jedna až dvě strany informacím z Ostravy, společnou část Deníku pak tvořily tři až čtyři strany týkající se celé České republiky a jedna strana zahraničí. Následovala každodenní příloha Deník plus s rubrikami Zábava, Servis a Sport, v určité dny doplněny rubrikami Kultura, Historie nebo Tipy na víkend, v nichž se většina obsahu věnovala Moravskoslezskému kraji. Cena byla od pondělí do čtvrtka 17 korun, v pátek a sobotu 19 korun. Průměrný prodaný náklad všech regionálních mutací Deníku v lednu 2017 dosahoval 129 tisíc výtisků.³⁷ Šéfredaktorem centrální redakce byl Tomáš Skřivánek, Moravskoslezského deníku Martin Pleva.

Sportovní rubrika je rovněž zaměřena jak na lokální, tak i celostátní a mezinárodní sport, dominují však sportovci a týmy z regionu, mezi nimiž vyčnívají fotbalové týmy Baník Ostrava, Karviná a Opava, v hokeji Vítkovice a Třinec. S celou řadou klubů má list určitou formu partnerství, projevující se například zvýhodněnou cenou vstupného či permanentek při zakoupení předplatného Moravskoslezského deníku. V roce 2017 rubriku tvořilo obvykle tři až pět stran, některá pondělní vydání však kvůli zařazení rozsáhlého výsledkového servisu i výrazně více. Vedoucím centrální redakce rubriky Sport byl Martin Jůzek, v Moravskoslezském deníku Aleš Uher.

³⁶ STAREČKOVÁ, Petra. *Obraz kultury v tiskovinách Moravskoslezského kraje v letech 2000–2002*. Olomouc, 2013. Bakalářská diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Filozofická fakulta, Katedra muzikologie. Vedoucí práce PhDr. Eva Vičarová, Ph.D. S. 16.

³⁷ ABC ČR, pozn. 25.

3 Metoda výzkumu a analýzy dat

3.1 Teoretická východiska

3.1.1 Žánry

Definice žánru v médiích není zcela jednoznačná. Jak podotýká Osvaldová, na rozdíl od literatury, kde se používá členění na literární druhy (lyrika, epika a drama), které se dále dělí na jednotlivé žánry, v žurnalistice se někdy pojmy druh a žánr používají jako synonyma.³⁸ Podle *Slovníku žurnalistiky* je žurnalistický žánr „*obsah s určitými shodnými znaky (tematickými, kompozičními), který dovoluje jeho klasifikaci.*“³⁹ Ve skutečnosti je ovšem vymezení žánrů značně komplikované, vliv na jejich vnímání totiž mají autorova zkušenost, vzdělání nebo sociální postavení.⁴⁰ Kromě toho se žánry mění v čase, některé vznikají a zanikají a jejich hranice se zejména od nástupu online žurnalistiky stírají.⁴¹ Zatímco dříve v české teorii převažovalo paradigma „žánrového purismu“, tedy striktního rozlišování žánrů, v současnosti to často není možné, přestože stále existují názory, že vybočení z žánrových ideálů je nedostatkem textu.⁴² Hybridizace žánru je patrná i ve sportovní žurnalistice, kde se objevují převážně krátké texty s minimálními rozdíly v kompoziční struktuře nebo použité slovní zásobě.

Zkoumání žánrové diverzity ve sportovní žurnalistice však má i přes uvedené problémy smysl, neboť přináší cenná data o kvalitě novinářské produkce. Malá diverzita žánrů automaticky neznačí nižší kvalitu, ale zároveň nevyvrací teze kritiků, že sportovní žurnalistika navzdory společenskému významu sportu rezignuje na plnění své monitorovací role, zejména vlivem absence fundovaných komentářů. Zároveň je důležité sledovat, v jaké míře dochází k hybridizaci žánrů a prolínání zpravodajství s publicistikou, neboť v takovém případě může recipient text interpretovat mylně, a tomu i přizpůsobit své jednání.⁴³

Zpráva je nejběžnější zpravodajský žánr. Na rozdíl od publicistických žánrů „*fakta, děje nebo*

³⁸ OSVALDOVÁ, Barbora a Alice NĚMCOVÁ TEJKALOVÁ, ed. *Žurnalistika v informační společnosti: digitalizace a internetizace žurnalistiky*. Praha: Karolinum, 2009. ISBN 978-80-246-1684-1. S. 105-106.

³⁹ HALADA, Jan a Barbora OSVALDOVÁ, ed. *Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru*. Praha: Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3752-5. S. 278.

⁴⁰ OSVALDOVÁ, Barbora a Alice NĚMCOVÁ TEJKALOVÁ, ed., pozn. 38. S. 106.

⁴¹ Tamtéž. S. 108-110.

⁴² Tamtéž.

⁴³ Tamtéž. S. 110.

myšlenky [...] pouze zaznamenává, sumarizuje a konstatuje. [...] Nekomentuje je a nepokouší se o analýzu nebo hledání příčin a důsledků, maximálně naznačí nepopiratelné a jednoznačné souvislosti.“⁴⁴ Měla by odpovídat na šest základních otázek: *kdo?*, *co?*, *kde?*, *kdy?*, *jak?* a *proč?*, u noticky (krátké jednověťé zprávy) stačí odpověď na první čtyři z nich. Zpráva by měla splňovat několik základních atributů jako aktuálnost, novost, zajímavost, významnost a správnost věcnou i v souvislostech.⁴⁵ Vůdčím principem zprávy je objektivita, která by se měla zakládat na relevanci, přesnosti, spolehlivosti (důvěryhodných zdrojích), základu ve faktech, oddělení faktů od názorů a interpretace, vyváženost a nestrannost mezi stranami v jakémkoliv sporu a neutralitě formulací i prezentace, ve skutečnost se ale jedná o nedosažitelný ideál.⁴⁶

Reportáž je publicistický žánr, jehož hlavním cílem je svědecká výpověď konkrétního zážitku.⁴⁷ Skutečnost je zobrazována na základě přesných faktů; podstatným rysem je věcnost, důraz na detail, přesný a nezaujatý popis.⁴⁸ „Základními metodami práce jsou pozorování, přímá účast, sběr faktů a konfrontace pohledů bezprostředních účastníků.“⁴⁹ Novinář na základě svých dojmů vykresluje atmosféru prostředí nebo události, bez zkreslení, zpravidla chronologicky, popisuje, co se na místě děje.⁵⁰ Mezi teoretiky ovšem nepanuje shoda ohledně role novináře v reportáži. Zatímco například Ruß-Mohl s Bakičovou tvrdí, že reportér by se měl zdržet hodnocení, podle Bech-Karlsena má být reportáž osobně zaujatá.⁵¹

Podobným žánrem je feature, za níž „bývá [...] označována reportáž s hloubkovou analýzou, dění zařazuje a interpretuje.“⁵² Feature se nejčastěji objevuje u složitějších témat a v investigativní žurnalistice; na rozdíl od reportáže by její součástí měly být například statistické údaje nebo hlasy expertů.⁵³

V českém prostředí má reportážní tvorba dlouhou tradici včetně sportovní žurnalistiky. Sportovní reportáž ovšem podle Tejkalové naráží na několik úskalí: rozostření hranic žánru

⁴⁴ OSVALDOVÁ, Barbora a kol. *Zpravodajství v médiích*. 2., upr. vyd. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1899-9. S. 22.

⁴⁵ Tamtéž.

⁴⁶ MCQUAIL, Denis. *Žurnalistika a společnost*. Praha: Karolinum, 2016. ISBN 978-80-246-3093-9. S. 116-117.

⁴⁷ HALADA, Jan a Barbora OSVALDOVÁ, pozn. 3939. S. 203.

⁴⁸ OSVALDOVÁ, Barbora, Radim KOPÁČ a Alice NĚMCOVÁ TEJKALOVÁ, ed. *O reportáži, o reportérech*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1781-7. S. 5.

⁴⁹ Tamtéž. S. 6.

⁵⁰ TUŠER, Andrej. *Ako sa robia noviny*. Bratislava: SOFA, 1999. ISBN 80-85752-66-2. S. 113.

⁵¹ RUSKOVÁ, Lucie. *Sociálně vyloučené lokality v Ostravě: série publicistických textů pro Moravskoslezský deník*. Brno, 2012. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Ing. Rudolf Burgr, Ph.D. S. 18-19.

⁵² HALADA, Jan a Barbora OSVALDOVÁ, pozn. 393939. S. 89.

⁵³ RUß-MOHL, Stephan. *Žurnalistika: komplexní průvodce praktickou žurnalistikou*. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-0158-8. S. 57-58.

reportáže, „fandovství“ reportérů a jejich tendenci k využívání klišé, nedostatečnou dynamiku a absenci zajímavého příběhu u některých reportážích.⁵⁴ Jako zásadní nedostatek vidí v přehlížení menších sportů a ženského sportu ze strany sportovních novinářů.⁵⁵

Komentář je publicistický žánr, který dává fakta do souvislostí, „odhaluje pozadí, příčiny i důsledky, připojuje subjektivní pohled“.⁵⁶ Na rozdíl od zprávy komentář obsahuje hodnocení události, založené na důsledné argumentaci. „Součástí argumentace jsou hodnotící výrazy, předkládání alternativ, sugestivních (řečnických) otázek, přípustkových spojení, citací obecně známých výroků apod.“⁵⁷ Od autorů se předpokládá specializace v oboru a přístup ke zdrojům informací.⁵⁸

Interview je žánrem, který může být jak zpravodajský, tak publicistický. Jeho základním rysem je „střídání otázek a odpovědí, v němž partneři na rozdíl od diskuse mají jasně stanovené role tazatele a odpovídajícího. [...] Rozhovor iniciuje novinář (novinářka), který nabízí nebo volí téma interview, klade otázky, zachycuje atmosféru setkání a osobitost zpovídaného, zaznamenává a zpracovává odpovědi a typický projev zpovídaného, při psaném projevu může uplatnit i svou představu, jak interviewovaného představit. Přitom však musí zachovat co nejpřesnější reprodukci odpovědi a typický projev zpovídaného, nesmí měnit smysl sděleného.“⁵⁹

Portrét je v žurnalistice chápán jako „výstižné hodnocení významné osobnosti veřejného života (politického, kulturního, občanského)“, které se nesoustředí na „biografii, ale objektivně hodnotí činy a tvůrčí činnost portrétovaného.“⁶⁰ Podobně medailon „charakterizuje vybranou osobnost, uvádí základní biografické údaje, zvýrazňuje specifické rysy umělecké i povahové.“⁶¹ V současnosti se objevuje spíše výjimečně u příležitosti osobního výročí, ocenění nebo smrti významné osobnosti.⁶² Základními rozpoznávacími rysy portréту je zaměření textu výhradně na jednu konkrétní osobnost a její zevrubné představení. Od feature se liší použitím neutrální slovní zásoby a absencí příběhu.

⁵⁴ OSVALDOVÁ, Barbora, Radim KOPÁČ a Alice NĚMCOVÁ TEJKALOVÁ, pozn. 48. S. 106-109.

⁵⁵ Tamtéž. S. 109-112.

⁵⁶ Tamtéž. S. 126-127.

⁵⁷ OSVALDOVÁ, Barbora, ed. *O komentáři, o komentátorech: (kolektivní monografie k žánru)*. Praha: Karolinum, 2013. ISBN 978-80-246-2237-8. S. 18.

⁵⁸ HALADA, Jan a Barbora OSVALDOVÁ, pozn. 3939. S. 127.

⁵⁹ Tamtéž. S. 115.

⁶⁰ Tamtéž. S. 180.

⁶¹ Tamtéž. S. 144.

⁶² Tamtéž.

Glosa je žánr blízký publicistice, zejména komentáři. Jedná se zpravidla o kratší útvar, kde „autor komentuje, často ironicky, vzniklou situaci“.⁶³ Používá metafory, hyperboly nebo přísloví, chybět by neměla ani vtipná pointa.⁶⁴ Od komentáře se liší zaměřením na dílčí téma.⁶⁵ Pojem satira na rozdíl od glosy pochází z literární vědy. Podle Slovníku spisovného jazyka českého je to „*literární druh odsuzující výsměchem, ironií, sarkasmem a vtipem záporné vlastnosti a jevy skutečnosti*“.⁶⁶

3.1.2 Sporty

Diverzita jednotlivých sportů v médiích je jedním z nejvýznamnějších kritérií, podle nichž lze hodnotit kvalitu sportovní žurnalistiky. Pestrá škála zobrazovaných sportů včetně méně populárních sice nemusí být vždy jednoznačným indikátorem kvality daného média, neboť kvantita zastoupených sportů zdaleka nemusí odpovídat kvalitě⁶⁷ jejich pokrytí, ovšem trend zaměření na menší množství sportů může naznačovat pohodlnost, nezájem, ale také přetížení novinářů.⁶⁸ Přitom je potřeba vnímat také fakt, že fanoušci jednotlivých sportů (a tedy i potenciální příjemci sportovního obsahu v médiích) nejsou jednolitou masou, ale částečně kopírují různé sociodemografické skupiny. Podle Sekota například u fotbalu jsou dominantními zástupci dělnické profese a mládež, u ledního hokeje jsou v mnohem vyšší míře zastoupeny i nemanuální profese a ženy, příznivci basketbalu se ve Spojených státech amerických rekrutují z minorit.⁶⁹

Kategorie sportů neodpovídá pouze na otázku, nakolik mediální pokrytí jednotlivých sportů odpovídá jejich popularitě u veřejnosti, členské základně, případně počtu rekreačních sportovců, jež nejsou členy žádné sportovní organizace (běh, cyklistika nebo plavání), a do jaké míry média naopak tíhnou k mediálně atraktivním sportům, ale i na to, zda se pokrytí sportu neomezuje pouze na svět profesionálního sportu a dává prostor i amatérskému a rekreačnímu sportu. Podle Sekota totiž jednotlivé sporty nemají stejnou šanci na mediální pokrytí. Nejvíce pozornosti se dostává sportům, které jsou z pohledu diváka nejvíce „vzrušující“, tedy založené

⁶³ Tamtéž.

⁶⁴ TUŠER, Andrej, pozn. 50. S. 115.

⁶⁵ Tamtéž.

⁶⁶ HAVRÁNEK, Bohuslav, ed. *Slovník spisovného jazyka českého V: r-s. 2.*, nezměněné vyd. Praha: Academia, 1989. S. 263.

⁶⁷ To se týká zejména tzv. bulvárních médií, kde se objevují příspěvky rovněž o minoritních sportech, ovšem obsah se příliš netýká sportovní činnosti, ale sportovce vybraného na základě čtenářsky atraktivní skutečnosti (rodinné a partnerské vztahy, závislost na drogách, doping či smrt).

⁶⁸ BOYLE, Raymond, pozn. 9. S. 87.

⁶⁹ SEKOT, Aleš, pozn. 6. S. 248.

na rychlosti nebo častých osobních soubojích. Vyžadovány jsou vrcholové výkony, ale rovněž napětí, spojené například s určitou nepředvídatelností výsledku.⁷⁰ Naopak sporty, které se mediální logice nepřizpůsobují, tedy včetně rekreačního sportu, a nejsou tedy pro diváky a čtenáře tak atraktivní, jsou v médiích zcela opomíjeni. Výjimku mohou tvořit pouze sportovci, kteří v daném sportu dosáhnou vynikajících výsledků, například zlaté olympijské medaile. Dá se předpokládat, že pouze díky dlouhodobým úspěchům se výraznější pozornosti v českých médiích dostalo rychlobruslení a její neúspěšnější představitelce Martině Sáblíkové.

Kategorie sportů je v současné světové sportovní žurnalistice nejdíverzifikovanější oblastí a nejlépe odpovídá specifickým rysům jednotlivých zemí. V České republice byl dosud nejlépe zdokumentován podíl sportů v televizním vysílání. V roce 2017 tvořil největší podíl na vysílacím čase v České televizi fotbal (19 %), lední hokej (13 %) a cyklistika (8 %), s velkým odstupem pak sporty jako biatlon, basketbal a volejbal (po 4 %).⁷¹ Více než třetinu vysílacího času (36 %) ČT věnovala sportům mimo první desítku nejvysílanějších.⁷² Na rozdíl od soukromých médií však má ČT ze zákona povinnost vysílat co nejpestřejší škálu sportů včetně méně populárních. Patrné je to například u výzkumu Trnkové z let 2013-14, kdy se ve sportovní zpravodajské relaci *Branky, body, vteřiny* na 6. místě podle stopáže umístil volejbal (celkem 10 zpráv), ale v konkurenčních *Sportovních zprávách* na TV Nova se o něm neobjevila zmínka ani jednou.⁷³ Zatímco u ČT fotbal jako nejčastější sport tvořil 22,6 % příspěvků, na TV Nova to bylo 37,5 % (druhý lední hokej navíc na fotbal ztrácel přes 19 procentních bodů).⁷⁴

Údaje o pokrytí sportů v České republice mimo televizní vysílání jsou velmi omezené. Zajímavé výsledky ohledně pokrytí sportů na ZOH 2018 v online médiích v několika zemích střední a jihovýchodní Evropy přinesla mediální agentura Newton Media. V českém prostředí, pod vlivem překvapivého vítězství Ester Ledecké v superobřím slalomu, se nejvíce příspěvků dostalo alpskému lyžování (391), následovanému ledním hokejem (305), biatlonem (207), rychlobruslením (176) a snowboardem (167).⁷⁵ Vliv na umístění zcela jistě hrály úspěchy

⁷⁰ Tamtéž. S. 261-262.

⁷¹ TÝMOVÁ, Renata. *Česká televize: Hodnocení plnění veřejné služby 2017*. [Praha], 2018. Dostupné z: https://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/rada-ct/vyrocní_zpravy/prilohy_17/hodnoceni-plneni-verejne-sluzby.pdf. S. 79.

⁷² Tamtéž.

⁷³ TRNKOVÁ, Lucie. *Prezentace sportu ve vysílání televize v České republice*. Praha, 2014. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce doc. Ing. Eva Čáslavová, CSc. Dostupné také z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/137038/?lang=cs>. S. 68.

⁷⁴ Tamtéž. S. 71.

⁷⁵ NEWTON MEDIA. Evropská online média a sporty ZOH. In: *Newton Media* [online]. 5. 3. 2018 [cit. 2019-11-14]. Dostupné z: https://www.newtonmedia.cz/cs/mediainfo-cz/analyzy-studie/evropska-online-media-a-sporty-zoh/detail?ProjArticlesItem_page=2

českých sportovců – s výjimkou ledního hokeje, kde reprezentační výběr skončil čtvrtý, ve zmíněných sportech Češi získali medaili, ve třech dokonce dvě.⁷⁶

3.1.3 Témata

Témata jsou poněkud neviditelnou součástí sportovní žurnalistiky, neboť nejsou pro příjemce na první pohled viditelná a při povrchní konzumaci obsahu nemusí tematické ukotvení článků vůbec vnímat. Témata sice nepřinášejí žádnou významnou informaci o článku, ovšem mohou být do určité míry barometrem kvality sportovní žurnalistiky. Nelze sice jednoznačně potvrdit, že větší diverzita témat znamená kvalitnější žurnalistiku, ovšem pokud se v médiu objevuje extrémně nízký podíl témat týkajících se sportovní politiky, financování sportu nebo problematiky dopingu, je pravděpodobné, že novináři z určitého důvodu rezignovali na kritický přístup ke sportovnímu dění a mohou se stát pouhým „zábavným doplňkem“ seriózního zpravodajství a levným PR týmem vlivných sportovců, klubů či jiných vlivných postav sportu, jak už bylo zmíněno dříve.

V českém prostředí byla témata ve sportovní žurnalistice v roce 2012 analyzována Jaškovou, která dospěla k závěru, že dominantními tématy byly výsledky, výkony, náhledy a analýzy, které po roce 1989 tvořily přes 80 % článků, zatímco politika a finance ve sportu se pouze okolo 2 % článků a lokální sport, doping nebo fanoušci ještě méně okolo 1 %.⁷⁷

3.1.4 Fotografie

Významnou součástí především tištěné žurnalistiky je rovněž obrazový materiál. Fotografie ze sportovních utkání a soutěží dokáže detailně zachytit prchavé okamžiky, které často není lidský zrak schopen postřehnout, a zároveň napomáhá interpretaci textu. Ve sportovní žurnalistice lze rozlišit akční fotografie, zachycující jeden konkrétní (a ideálně rozhodující) moment, feature fotografie, které zachycují okolní dění (tedy fanoušky, trenéry, zákulisí), portréty a sportovní série.⁷⁸

V jednotlivých denících se práce s fotografií významně liší, a to jak v množství, tak i velikosti nebo zobrazovaných objektech. Roli při výběru fotografie ale hrají i další faktory jako míra emocí (například při vítězství nebo vstřelené brance) či tzv. sex-appeal. V některých případech

⁷⁶ Tamtéž.

⁷⁷ JAŠKOVÁ, Karolína. *Proměny mediální reprezentace sportu optikou teorie hodnot*. Brno, 2012. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Mgr. Jana Pokorná. S. 54-59.

⁷⁸ GÉLA, František. *Současná sportovní fotografie v českém denním tisku*. Praha, 2012. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce PhDr. Alena Lábová. S. 6-9.

dokonce může být obrazová stránka významnější než samotný text, například v případě rozsáhlých koláží nebo použití křiklavých barev. Důležitá u vizuální podoby však není pouze výraznost, ale také pravidelnost, která příjemcům pomáhá v orientaci.⁷⁹

3.1.5 Sportovci

Ačkoliv historicky je sport doménou mužů, s rostoucím podílem žen rostla kritika poukazující na významnou genderovou nevyváženost pokrytí ze strany sportovních médií. Pojem „gender“ v sociologickém pojetí vyjadřuje soubor vlastností, kterými se muži liší od žen, případně stereotypy a očekávání, které se pojí k jednotlivým pohlavím, v biologickém pojetí vychází z „tradičního“ dělení pohlaví na muže a ženy podle vrozených biologických vlastností, tedy zejména na základě vnějších a vnitřních pohlavních orgánů, konfigurace pohlavních chromozomů a přítomnosti hormonů v krvi.⁸⁰

Přestože ve vědecké rovině se vnímání genderu čistě na základě biologických vlastností jeví jako zastaralé, neboť se jedná spíše o sociální konstrukt, na všech významných sportovních akcích nebo v rámci dlouhodobých soutěží dosud existují pouze biologické kategorie mužů a žen, ačkoliv se v souvislosti se státem řízeným dopingem v zemích bývalého tzv. východního bloku a sportovkyněmi s vysokou hladinou testosteronu, mužského pohlavního hormonu s pozitivním vlivem na sportovní výkonnost, objevují již od 70. let 20. století komplikace související s tímto dělením. Do centra zájmu sportovních funkcionářů i novinářů se kategorie genderu vrátila v roce 2009 na základě úspěchů jihoafrické běžkyně Caster Semenayové, u níž se následné testy pohlaví odhalily přítomnost mužských i ženských pohlavních orgánů.⁸¹ Zásadní proměnou ovšem systém založený na biologickém rozlišení pohlaví ani poté neprošel. Bez ohledu na diskuse odborníků o povoleném množství mužských hormonů ovšem ve světě oproti minulosti vzrostl počet aktivně sportujících žen i poptávka po sportovní žurnalistice. Konkrétně v České republice se podle Střiteského sportu v roce 2012 alespoň jednou měsíčně věnovalo 30 % žen a 29 % sport alespoň občas sledovalo v televizi.⁸² Trnková ve svém

⁷⁹ BEDNÁŘOVÁ, Daniela. *Obraz (a text) v tištěných médiích*. Olomouc, 2013. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce Mgr. Martin Foret. S. 52-54.

⁸⁰ JANECZEK, David. *Ženy ve sportovní žurnalistice*. Olomouc, 2016. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce Mgr. Zdeněk Sloboda. S. 13.

⁸¹ VAVRDA, Antonín. Semenayová má až 4,5 procentní výhodu. Bude muset opět tlumit svůj testosteron? In: *Lidovky.cz* [online]. 5. 7. 2017 [cit. 2020-12-21]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/sport/ostatni-sporty/semnayova-ma-az-4-5-procentni-vyhadu-bude-muset-opet-tlumit-svuj-testosteron.A170704_154001_In-sport-ostatni_atv?recommendationId=00000000-0000-5000-8000-000000000000

⁸² STŘÍTESKÝ, Václav. Vybrané pohledy na vztah české populace ke sportu. *Studia sportiva*. Brno: Masarykova univerzita, 2015, 9(1), 73-82. ISSN 1802-7679. Dostupné také z: <https://journals.muni.cz/studiasportiva/article/view/7495/6807>. S. 75, 77.

výzkumu z roku 2016 uvádí, že o sport v médiích se zajímalo zhruba 45 % žen.⁸³ Tomuto trendu však ani zdaleka neodpovídala pozornost ženskému sportu v médiích. Ještě v 90. letech 20. století většina médií napříč světem včetně respektované britské televizní stanice BBC 1 věnovala mužskému sportu přes 90 % prostoru, o zbylá procenta se navíc ženy musely ještě dělit se smíšenými sporty.⁸⁴ Podle Lopiany dokonce až do roku 1992 média více informovala o zvířecím než ženském sportu.⁸⁵ Pro kvalitní a případně sociálně odpovědnou sportovní žurnalistiku je přitom důležité rovnoměrnější pokrytí. Při dlouhodobém opomíjení žen totiž příjemce může nabýt dojmu, že ženský sport je triviální a nestojí za pozornost.⁸⁶ K tomu přispívá také stereotypizace žen ve sportu. Zatímco u mužů jsou preferovány ideály maskulinity jako síla nebo agresivita a zpomalené záběry nedovolených zákroků či zranění patří k divácky nejatraktivnějším, u žen je mnohdy upřednostňován fyzický vzhled nebo jejich soukromý život.⁸⁷ Příkladem může být bezprecedentní pozornost médií na přelomu tisíciletí zaměřená na bývalou ruskou tenistku Annu Kurnikovovou, přestože ve dvouhře za svou kariéru nevyhrála žádný turnaj na okruhu WTA.⁸⁸ Naopak ve sportech vnímaných jako tradičně „mužské“ (bojové sporty, skoky na lyžích nebo hod kladivem), kde se ženy vymykaly stereotypním rolím, bylo pokrytí ženských soutěží na konci 90. let naprosto výjimečné.⁸⁹

V českém prostředí užitečnou analýzu poměru sportovců mužského a ženského pohlaví provedla Kaufnerová, podle níž muži ve všech vybraných médiích byli objekty přes 85 % článků, zatímco u žen se podíl pohyboval mezi 7-10 %.⁹⁰ Autorka zároveň identifikovala sporty s jednoznačnou převahou mužů (fotbal nebo lední hokej), sporty bez jasné převahy mužů (volejbal, házená, případně i tenis) a sporty s výraznou ženskou převahou (plavání nebo plážový volejbal).⁹¹

⁸³ TRNKOVÁ, Lucie. *Popularita sportu u veřejnosti ve srovnání s jeho prezentací v televizi*. Praha, 2016. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce Eva Čáslavová. Dostupné také z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/165856/>. S. 82.

⁸⁴ BERNSTEIN, Alina. Is It Time for a Victory Lap?. *International Review for the Sociology of Sport*. SAGE Publishing, 2002, 37(3-4), 415-428. ISSN 10126902. Dostupné také z: <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/101269020203700301>. S. 416-417.

⁸⁵ RANEY, Arthur A. a Jennings BRYANT, pozn. 4. S. 112.

⁸⁶ Tamtéž. S. 113.

⁸⁷ SEKOT, Aleš, pozn. 6. S. 210.

⁸⁸ BERNSTEIN, Alina, pozn. 84. S. 423.

⁸⁹ RANEY, Arthur A. a Jennings BRYANT, pozn. 4. S. 251-252.

⁹⁰ KAUFNEROVÁ, Jana. *Sportovní zpravodajství vcelostátním a regionálním deníku*. Praha, 2012. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce Doc. PhDr. Jan Halada, CSc. S. 116.

⁹¹ Tamtéž. S. 118.

3.1.6 Novináři

Ještě větší marginalizaci podléhali ženy na pozici sportovních novinářek. Ty se od počátků svého působení v amerických redakcích ve 30. letech 20. století potýkaly s řadou problémů souvisejících se svým pohlavím, nejčastěji degradací na sexuální objekt.⁹² Jak zmiňuje Koreis, práce sportovní novinářky nutí ženy čelit předsudkům o jejich profesní kompetentnosti, přizpůsobovat svou identitu mužskému prostředí (stát se „jednou z nich“) a zároveň znamená minimální šanci na kariérní posun do vedoucí funkce.⁹³ Přestože se situace v průběhu času postupně mění, někteří sportovní fanoušci se stále nedokáží smířit s novinářkami věnujícími se sportům mužů. Například podle bývalé sportovní redaktorky Českého rozhlasu však nedůvěra a pohrdání schopnostmi sportovních novinářek v nedávné minulosti nebyla výjimečná ani u mužských kolegů: „*Nikdo mě nebral vážně. [...] Tehdy jsem pro ně byla devatenáctiletá žába, která fušuje chlapům do řemesla. Mokrát jsem se setkala s reakcemi typu: ‚To je ženská, ta tomu nemůže rozumět.‘*“⁹⁴

Nejvíce se toto nerovnoprávné vnímání sportovních novinářů podle pohlaví projevuje u nejpoblárnějších sportů, všeobecně vnímaných jako „mužské“, tedy u fotbalu a ledního hokeje. Především písícím ženám v českých tištěných i online médiích je v podstatě znemožněno se těmto sportům věnovat, neboť o nich referují jejich mužští kolegové, a na ně „zbývají“ méně poblární sporty.⁹⁵

V českém kontextu bohužel podrobnější data k počtu žen ve sportovních redakcích tuzemských médií chybí. Alespoň rámcovou představu však nabízí seznam členů Klubu sportovních novinářů (KSN). Koreis uvádí, že v roce 2015 bylo členy této profesní organizace 29 žen, tedy zhruba 7 % z celkového počtu sportovních novinářů.⁹⁶ Poměr mužských a ženských konzumentů sportovní žurnalistiky přitom zdaleka nebyl tak výrazný – ženy například ve stejném roce tvořily v průměru zhruba 40 % návštěvníků českých online sportovních zpravodajských serverů a sportovních rubrik všeobecně zaměřených serverů.⁹⁷

⁹² JANEČEK, David, pozn. 80. S. 36-38.

⁹³ KOREIS, Kristýna. *Ženy ve sportovních redakcích: gender, profesní sebepojetí, moc*. Praha, 2017. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce PhDr. Lenka Vochocová, Ph.D. Dostupné také z: <https://is.cuni.cz/webapps/zzp/detail/148760/>. S. 23-28.

⁹⁴ ONDREJKOVÁ, Dita. *Žena, sportovní novinářka: série rozhovorů se sportovními novinářkami pro magazín Ona Dnes*. Brno, 2013. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Ing. Rudolf Burgr, Ph.D. S. 69.

⁹⁵ KOREIS, Kristýna, pozn. 9393. S. 40-41.

⁹⁶ Tamtéž. S. 21.

⁹⁷ PAMÁNEK, Luboš. *Popularita sportovních médií v tisku a na internetu – sociodemografický profil čtenářů*. Praha, 2015. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce doc. Ing. Eva Čáslavová, CSc. S. 79.

3.1.7 Autorství

Pro čtenáře nepříliš zajímavou, přesto obecně významnou informaci přináší forma autorství. Podle Osvaldové totiž agendu současných deníků „*mnohdy určují vlivové a zájmové struktury, politické skupiny, často přímo PR agentury, které se snaží manipulovat recipienty ve prospěch svých klientů. [...] Motivy a témata se opakují, autoři kloužou po povrchu. Jen zřídka pracují s rešeršemi ze zahraničních, ale i domácích médií, z archivů atp. Malý trh znamená omezené množství inzerce, což vede vydavatele ke snaze šetřit na obsazení redakcí. Nedostatek času na důkladné zpracování informací vybízí k tomu, že agendu, tedy to, co je důležité, o čem je třeba psát, neurčují už ani tak novináři, jako tiskové agentury, a hlavně televizní večerní zprávy. České deníky a časopisy se nedokáží zbavit soutěže s elektronickými médii. Novinář je tím degradovaný do role zpracovatele agenturního servisu nebo zpráv z internetu.*“⁹⁸ Proces tvorby novinářského textu bývá pro čtenáře většinou zastřený a v záplavě volně dostupných textů pochybné kvality na internetu může mít už pouhé uvedení autora článku psychologický efekt na příjemce. Článek s uvedeným jménem a příjmením autora tak například může působit důvěryhodněji než se text označený šifrou nebo text připsaný tiskové agentuře.

3.1.8 Umístění

Umístění článku v novinách by mělo čtenáři signalizovat jeho význam. Tzv. hard news, týkající se převážně domácí a zahraniční politiky, se obvykle vyskytují v přední části listu, zatímco soft news, mezi nimi například kultura nebo právě sport, tvoří poslední strany. Pokud se tedy článek týkající se sportu objeví mimo vymezený prostor sportovní rubriky, měl by obsahovat informace s přesahem k politice nebo ekonomice. Příkladem může být například kauza údajné machinace s dotacemi pro Fotbalovou asociaci České republiky z roku 2017, která pravidelně plnila zejména rubriku domácího zpravodajství v celé řadě deníků.

Speciální pozici pak mají články na titulní straně, kde by se měly objevovat pouze nejvýznamnější zprávy dne. Podle McCombse se jedná o významný prvek nastolování agendy ze strany média, neboť zprávy na titulní straně čte dvojnásobné množství čtenářů než zprávy uvnitř listu.⁹⁹ S výjimkou upoutávek ve formě titulku a případné fotografie se sport na titulní straně ovšem objevuje spíše výjimečně. Boyle jako extrémní příklad uvádí respektovaného britského sportovního novináře Patricka Barclaye, který měl v roce 1989 na titulní stranu listu

⁹⁸ OSVALDOVÁ, Barbora a Radim KOPÁČ, ed, pozn. 30. S. 13-14.

⁹⁹ MCCOMBS, Maxwell E. *Agenda setting: nastolování agendy: masová média a veřejné mínění*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-591-2. S 88-89.

The Independent napsat o tragédii na stadionu Hillsborough, jež si vyžádala 96 obětí a přes 700 zraněných. Barclay byl navzdory svému postavení předem na schůzce se šéfredaktorem poučen o odpovědnosti, která leží na novinářích ze zadních stran novin, pokud píše článek na stranu titulní.¹⁰⁰

3.2 Kvantitativní obsahová analýza

Pro zpracování dat byla zvolena kvantitativní obsahová analýza, a to zejména s ohledem na akutní nedostatek základních statistických dat o české sportovní žurnalistice, která v tomto ohledu trpí dlouhodobým deficitem oproti zemím, kde jsou tato data dostupná včetně sousedního Německa nebo Polska.

Kvantitativní obsahová analýza je definována jako „objektivní analýza sdělení jakéhokoliv druhu“.¹⁰¹ Objektivitou je v tomto případě myšlena shoda mezi různými výzkumníky při kódování totožných dat. Čím je shoda mezi výzkumníky vyšší, tím vyšší mírou reliability (spolehlivosti) se výzkum vyznačuje. Vzhledem k absenci dalších kodérů v tomto výzkumu není potřeba brát míru reliability v potaz. Kvantitativní obsahová analýza přináší celou řadu výhod, neboť „je přenositelná, poskytuje objektivní výsledky nezávislé na výzkumníkovi, který ji provádí, a výsledky (v zásadě statistické údaje) mohou být jasně a jednoznačně prezentovány v tabulkách a grafech. Charakteristickým rysem kvantitativní obsahové analýzy je vysoká míra strukturovanosti, a s tím spojený vysoký stupeň ověřitelnosti. Každý krok této metody podléhá explicitně formulovaným pravidlům.“¹⁰² Používá kvantifikaci, a proto je vhodná pro zpracování velkého množství dat se zachováním nízkých finančních nákladů.¹⁰³ V dlouhodobé perspektivě je pak pro výzkum založený na kvantitativních metodách zásadní výhodou fakt, že „při opakování za stejné situace přináší stejné výsledky.“¹⁰⁴ To znamená, že výzkum lze pravidelně opakovat, a sledovat tak proměnu v čase, nebo porovnávat výsledek například na regionální, národní i mezinárodní úrovni.

V první fázi byly jednotlivé články jako základní jednotka výzkumu zakódovány podle sedmi

¹⁰⁰ BOYLE, Raymond, pozn. 9. S. 162.

¹⁰¹ DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. 4. vyd. Praha: Karolinum, 2018. ISBN 978-80-246-1966-8. S. 168.

¹⁰² TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-683-4. S. 103.

¹⁰³ Tamtéž.

¹⁰⁴ Tamtéž. S. 20.

základních kritérií: podle žánru, zobrazeného sportu, tématu, množství fotografií, pohlaví zmiňovaných sportovců, pohlaví novinářů a formy autorství, a jednoho doplňkového kritéria: umístění článku v rámci listu. Získaná data byla v druhé fázi výzkumu interpretována, a to zejména s ohledem na specifické rysy jednotlivých deníků. Vybrané jevy, které se u jednotlivých deníků významně odlišovaly nebo měly zásadní vliv na kvalitu sportovní žurnalistiky, byly navíc doplněny autentickými příklady.

Jednou z výhod kvantitativní obsahové analýzy, která se promítla i do tohoto výzkumu, je možnost srovnávání získaných dat ve více rovinách. První z nich byla celostátní úroveň, která poskytla obecnou charakteristiku české sportovní žurnalistiky v tisku jako celku a nabídla do budoucna možnost sledovat její vývoj v čase. Druhá úroveň přinesla srovnání vybraných médií mezi sebou a umožnila sledovat rozdílný přístup k různým aspektům sportovní žurnalistiky v různých typech médií (bulvární, kvalitní / seriózní, regionální). Na třetí úrovni byla možnost srovnat data se staršími výsledky, konkrétně z let 2011 a 2015. Čtvrtá a poslední úroveň nabídla možnost srovnání s podobnými mezinárodními výzkumy, v tomto případě The International Sports Press Survey 2011.

3.3 Výzkumné otázky

Podle Trampoty a Vojtěchovské „na počátku výzkumu vždy stojí stanovení jasného cíle zkoumání. Ten by měl být jednoznačně definován formou výzkumné otázky nebo hypotézy. Výzkumnou otázku volíme zpravidla tehdy, když zkoumáme zcela novou oblast, ke které nemáme předchozí výzkumy, zatímco po hypotéze sáhneme, když navazujeme na předchozí výzkumy, replikujeme nějaký výzkum a již předpokládáme, jak by mohlo zkoumání dopadnout.“¹⁰⁵ Přestože za předchozí výzkum ve velmi podobné oblasti by bylo možné považovat ISPS 2011, vzhledem k absenci ryze českých dat a většímu časovému odstupu bylo přistoupeno k využití výzkumných otázek namísto hypotéz.

Výzkumné otázky byly položeny na třech různých úrovních – celostátní české, v rámci jednotlivých deníků a mezinárodní. Těmto třem úrovním zároveň odpovídaly výzkumné otázky ve všech sledovaných kategoriích. Vzhledem k rozsáhlé síti výzkumných otázek, kterou tento výzkum vygeneroval, tedy nemá smysl všechny uvádět. Pro lepší orientaci ve výzkumných

¹⁰⁵ Tamtéž. S. 104.

otázkách poslouží například kategorie žánrů:

VO1: Jaký podíl článků ve sportovních rubrikách českých deníků tvoří jednotlivé žánry (zpráva, reportáž, interview, komentář, satira a portrét)?

VO2a: Jaký podíl článků v deníku Blesk tvoří jednotlivé žánry (zpráva, reportáž, interview, komentář, satira a portrét)?

VO2b: Jaký podíl článků v deníku Lidové noviny tvoří jednotlivé žánry (zpráva, reportáž, interview, komentář, satira a portrét)?

VO2c: Jaký podíl článků v Moravskoslezském deníku tvoří jednotlivé žánry (zpráva, reportáž, interview, komentář, satira a portrét)?

VO3: Jak se liší podíl jednotlivých žánrů ve sportovních rubrikách českých deníků od mezinárodních výsledků The International Sports Press Survey 2011?

Tyto otázky, ačkoliv jen pro kategorii žánrů podle výše uvedeného příkladu vzniklo pět základních, musely být v reálu dále rozděleny až na úroveň proměnných, tedy zkoumali vždy odpověď na otázku, jaký je podíl jednoho konkrétního žánru (například zprávy). Protože se diplomová práce zabývá srovnáním sportovních rubrik českých deníků, zároveň musely být tyto otázky vzájemně kombinovány a například zkoumat, jak se liší podíl jednotlivých žánrů ve dvou nebo třech denících. To znamená, že v některých případech bylo vhodnější srovnávat konkrétní jev pouze u dvou médií, například Lidových novin a Moravskoslezského deníku, jindy bylo třeba využít všech tří deníků, například pokud jeden z nich vykazoval významné odlišnosti oproti dvěma zbývajícím. Tento postup byl využit i v případě srovnání českého deníku s obdobným médiem v zahraničí, například Blesku s německými bulvárními zástupci Bild a Express.

Obrovská mnohvrstevnatost výzkumu, která z této složité sítě výzkumných otázek vyplývá, přitom tvořila patrně největší přednost a slabinu tohoto výzkumu zároveň, neboť ten, jak bylo zmíněno už v úvodu, se snažil najít odpověď na bezprecedentní množství otázek týkajících se současné české sportovní žurnalistiky, zároveň ale všem otázkám logicky nemohl věnovat stejnou pozornost a některé z nich zodpověděl pouze formou statistického údaje v grafu či

tabulce.

3.4 Výběrový vzorek

Výběr vzorku je důležitou součástí většiny výzkumů mediální komunikace, z poznání sociologie totiž vyplývá, „že abychom prozkoumali úplný soubor jednotek, [...] nepotřebujeme zkoumat a analyzovat všechny části tohoto celku, ale jen jejich vhodně vybraný vzorek. Pokud je vzorek zkoumaných objektů dostatečně rozsáhlý a zároveň dobře vybraný, měly by se jeho vlastnosti do velké míry blížit vlastnostem populace – celého souboru.“¹⁰⁶ Existují různé způsoby výběru vzorku, které lze rozdělit na pravděpodobnostní a nepravděpodobnostní. Zatímco v pravděpodobnostním vzorku mají všechny prvky stejnou šanci být do vzorku vybrány, u nepravděpodobnostního vzorku to z různých důvodů není možné, například protože nelze získat úplný soupis populace.¹⁰⁷ Pro účely tohoto výzkumu se jako nejvhodnější jevil prostý náhodný výběr, který oproti systematickému náhodnému výběru a stratifikovanému náhodnému výběru poskytuje jednu zásadní výhodu – vzorek není ovlivněn předběžnými hypotézami výzkumníka a reprezentuje všechny známé i neznámé vlastnosti populace.¹⁰⁸ To znamená, že je prostý náhodný výběr schopen lépe postihnout i prvky, se kterými výzkumník při svém výběru nepočítá, což je vhodné především v případě méně zkušeného výzkumníka a absenci vhodných dat z minulosti jako u tohoto výzkumu.

Vzorek byl tedy vybrán na základě prostého náhodného výběru ze všech 301 vydání zvolených deníků v roce 2017. Celkově čítá 30 vydání každého periodika, tedy takřka 10 % z výběrového souboru, se shodným číslem vydání, vylosovaných pomocí generátoru náhodných čísel na webové stránce numbergenerator.org.¹⁰⁹ Všechna tři periodika ve sledovaném období vycházela šestkrát týdně od pondělí do soboty. Celkově bylo zakódováno 1 017 článků, z toho v Blesku 365 (35,9 %), Lidových novinách 185 (18,2 %) a Moravskoslezském deníku 467 (45,9 %). Statistická chyba vzorku při hladině významnosti 95 % činila 3,1 %. Doplňkový výběrový vzorek z let 2011 a 2015 byl tvořen dalšími dohromady 1 352 články, ty však nebyly zakódovány v osmi kategoriích jako v případě datového souboru z roku 2017, nýbrž pouze ve čtyřech.

Z uvedených údajů vyplývá, že články z Lidových novin, zástupce tzv. seriózního tisku, byly

¹⁰⁶ Tamtéž. S. 26-27.

¹⁰⁷ Tamtéž. S. 27-28.

¹⁰⁸ DISMAN, Miroslav, pozn. 101. S. 98.

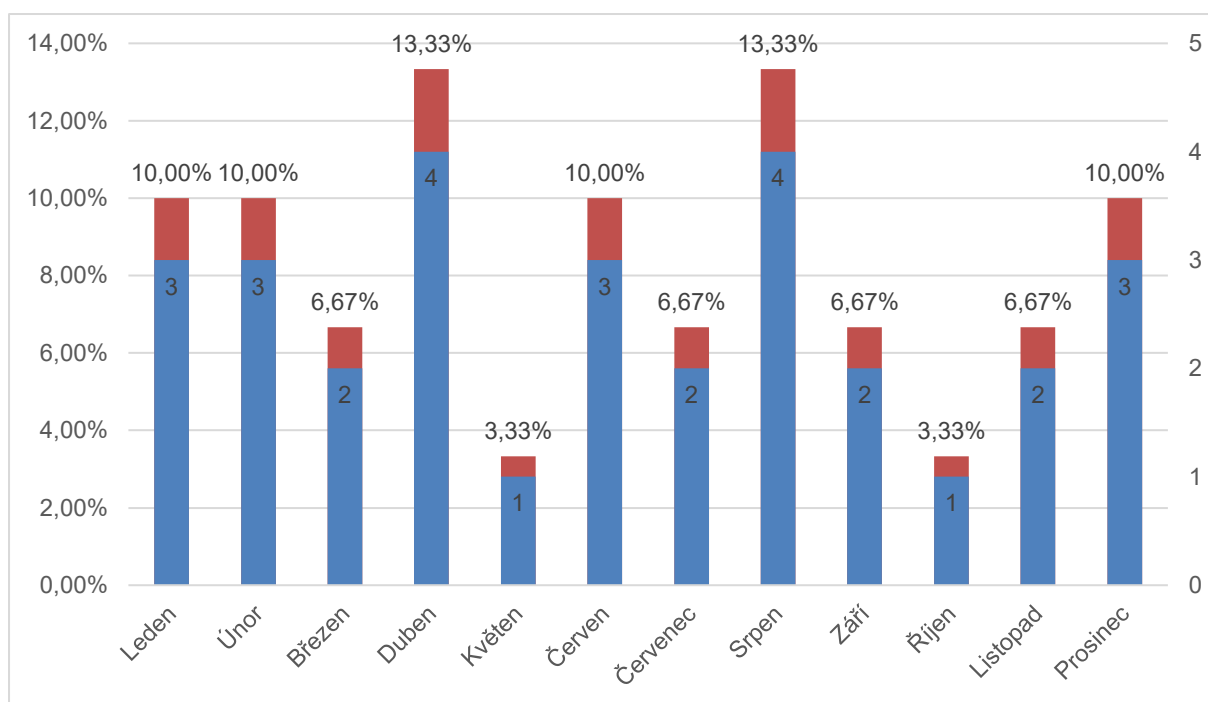
¹⁰⁹ *Number Generator.org* [online]. [2019] [cit. 2019-06-17]. Dostupné z: <https://numbergenerator.org/>

oproti Blesku a Moravskoslezskému deníku, zástupcům tzv. bulvárního a regionálního tisku, početně významně znevýhodněny. To se sice mohlo negativně projevit na zkreslení průměrných hodnot pro všechny tři deníky, zároveň však zůstala zachována autenticita dat a možnost přesnějšího srovnání mezi vybranými médii, neboť snaha o co nejvyrovnanější počty článků by nutně znamenala zařazení odlišného množství vydání u jednotlivých deníků, jež by vedlo ke zkreslení při jejich vzájemném srovnávání.

Jak je patrné z *Grafu č. 1*, zastoupení jednotlivých měsíců roku 2017 se poměrně výrazně lišilo – zatímco duben a srpen byly zastoupeny čtyřmi čísly (13,3 %), květen a říjen pouze jedním číslem (3,3 %). Tento nepoměr se však téměř vytratil při rozdělení na „letní“ (duben-září) a „zimní“ (říjen-březen) období roku, které lépe vyjadřuje rozložení tzv. letních a zimních sportů. V prvním případě to bylo 16 vydání (53,3 %), ve druhém 14 (47,7 %). Toto kritérium je samozřejmě pouze orientační, neboť termínová listina dominantních sportů jako fotbal nebo lední hokej zahrnuje větší část roku a u celé řady sportů, které lze označit za „letní“, probíhají alespoň profesionální soutěže zhruba od září do května až června a v létě následuje pauza. Užití sledovaného období kratšího než jeden kalendářní rok by přesto mohlo významně ovlivnit výsledky sportů silně vázaných na roční období jako alpské lyžování nebo biatlon. V tomto ohledu se výzkum významně odlišuje od mezinárodního ISPS 2011, kde autoři analyzovali období pouze od dubna do července roku 2011, čímž mohli výsledky částečně zkreslit.

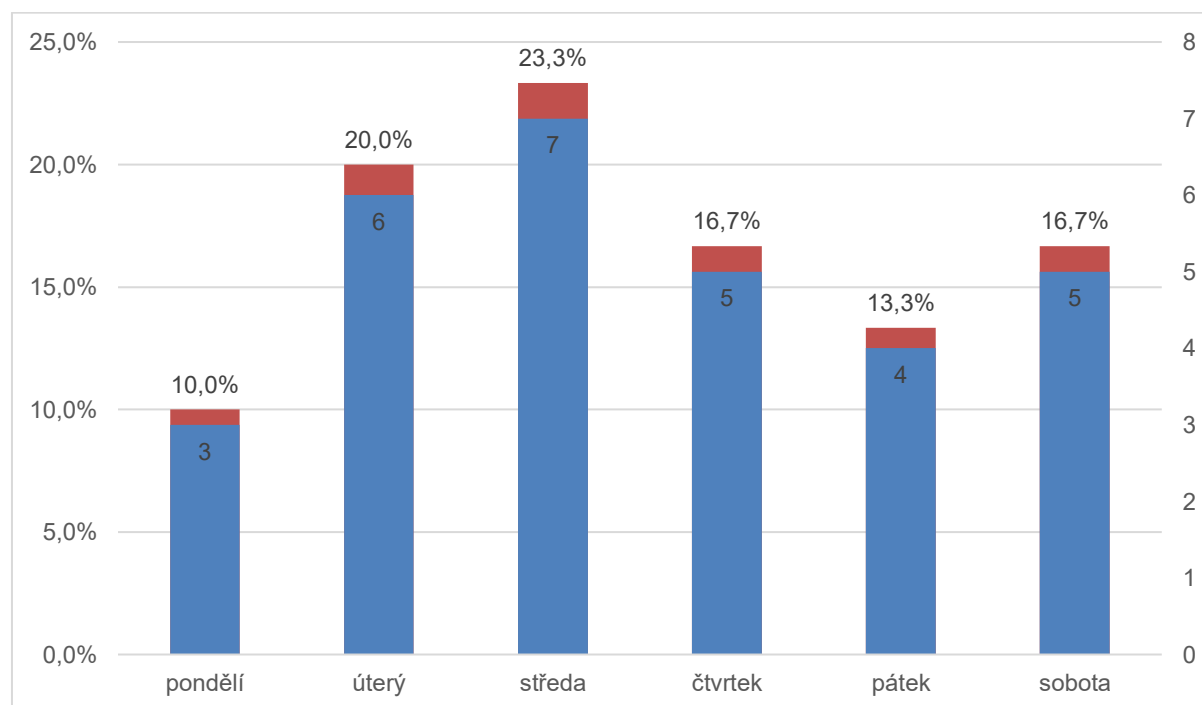
Mezi dny v týdnu byla se sedmi čísly nejčastěji zastoupena středa (23,3 %), naopak nejmenší podíl se třemi čísly tvořilo pondělní vydání (10 %). Vzhledem k faktu, že sportovní události, alespoň na profesionální úrovni, nejsou záležitostí pouze víkendů, dá se předpokládat, že odlišná struktura vzorku by nepřinesla zásadní změnu výsledků, přestože pondělní vydání českých deníků v minulosti vykazovaly vysokou koncentraci článků týkajících se víkendových výsledků a průběhu zápasů.

Graf č. 1: Podíl zastoupených měsíců

Zdroj: vlastní zpracování

Graf č. 2: Podíl zastoupených dnů

Zdroj: vlastní zpracování

Konstrukce vzorku ovšem přinesla nečekané problémy, kdy v některých případech nebylo snadné rozhodnout, které texty do výzkumu zařadit a které ne. Obecně lze konstatovat, že nebyly zahrnuty texty viditelně označené jako inzerce, výsledkový servis (včetně krátkých textů, které byly jeho součástí jako u Moravskoslezského deníku), soutěže pořádané redakcí (tipliga) apod. V případě ostatních textů bylo z důvodu snahy co nejvíce eliminovat případnou subjektivitu aplikováno maximalistické pojetí, které přineslo vyřazení pouhých jednotek textů. Do výzkumu tak byly zařazeny i texty o několika větách, které ze subjektivního pohledu netvořily součást jiného článku (jako například medailon sportovce). V případě Blesku bylo vodícím kritériem pro rozhodnutí, zda text zařadit do výzkumu samostatně, i označení autorství. Pokud tedy byl text „podepsán“, především ve formě novinářské šifry, byl zařazen vždy. Ve vydání Moravskoslezského deníku číslo 248 (25. října) se vyskytl jeden článek v identické podobě dvakrát, zakódován byl pouze jednou.

3.5 Kódování dat

První zkoumanou kategorií tohoto výzkumu byly **Žánry**, které však zároveň byly kategorií nejproblematičtější a nejsubjektivnější, neboť se dá předpokládat, že jiný výzkumník by dospěl k odlišným výsledkům. Zařazení konkrétních článků k odpovídajícím žánrům bylo v mnohých případech, zejména v deníku Blesk, velmi sporné, a to primárně z důvodu nedostatečné délky. Jen velmi malá část článků však splnila ideální kritéria, a proto bylo nutné zařazení ke konkrétnímu žánru pečlivě zvážit. Pro analýzu této kategorie bylo využito těchto žánrů: a) *zpráva*; b) *reportáž*; c) *komentář*; d) *interview*; e) *satira, glosa*; f) *portrét*; g) *ostatní*, pokud článek vykazoval známky významné žánrové hybridity.

Kategorii nejobsáhlejší a patrně také nejzajímavější tvořily **Sporty**. Vzhledem k nepřehlednému množství různých sportů bylo nutné některé příbuzné sporty přiřadit k jiným a o dalších rozhodnout, zda je kódovat samostatně, nebo je začlenit mezi ostatní sporty. Rozlišeny nakonec byly tyto sporty: a) *fotbal*; b) *lední hokej*; c) *tenis*; d) *biatlon*; e) *atletika*; f) *alpské lyžování*, kam byly zařazeny sjezdové disciplíny na lyžích i snowboardu včetně snowboardcrossu; g) *cyklistika*; h) *motoristické sporty*, kam byly zařazeny články týkající se závodů formule 1, silničních motocyklů, kamionů včetně terénních verzí jako rallye, motokros nebo plochá dráha; ch) *basketbal*; i) *volejbal*, a to včetně plážové varianty; j) *házená*; h) *bojové sporty*; k) *plavání*; l) *florbal*; m) *více sportů*, pokud bylo zmíněno více sportů v jednom článku (typicky o Olympijských hrách); n) *ostatní*, mezi něž byly zařazeny jiné, méně tradiční až raritní sporty.

Třetí zkoumanou kategorií byla **Témata**, jejichž podoba se nakonec oproti původnímu plánu

od ISPS 2011 místy významně lišila, a to z důvodu jejich přesnějšího vymezení. Konkrétně byla stanovena témata: a) *výsledky a zápasy*, kde byla největší pozornost věnována pouze výsledkovému zpravodajství bez hodnocení výkonů jednotlivých sportovců (typicky agenturní zpravodajství); b) *výkonnost a trénink*, kde byl v centru zájmu hodnocení výkonů sportovců nebo týmů včetně výkonů v tréninkovém procesu; c) *preview*, kde se objevily informace o nadcházejícím zápase nebo turnaji; d) *přestupy, konec kariéry*; e) *finance*; f) *politika a korupce*, věnující se sportovním vazbám na sport na lokální, národní i mezinárodní úrovni (typicky v souvislosti s dotacemi, korupčními skandály, organizováním velkých sportovních akcí); g) *doping*; h) *rozhodčí*; ch) *zranění a zdravotní stav*; i) *hvězdy a jejich život*, zobrazující sportovce jako slavné osobnosti (typicky v bulvárních médiích); j) *lokální*, pokrývající veškeré články o sportech a sportovcích pod úrovní dvou nejvyšších národních soutěží v daném sportu; k) *ostatní*.

V rámci kategorie **Fotografie** nebyly rozhodující použité typy fotografií, nýbrž pouze jejich počet. Konkrétně byly rozlišeny články: a) *bez fotografie*; b) *s jednou fotografií*; c) *se dvěma fotografiemi*; d) *se třemi fotografiemi*; e) *se čtyřmi a více fotografiemi*. Přesto se však v této kategorii objevily hraniční případy. Zejména Blesk využíval obrazový materiál v hojné míře a mnohdy nebylo snadné rozhodnout, ke kterému článku fotografie patří. Koláže byly brány jako jedna fotografie, pokud se obraz překrýval. Mezi fotografie nebyly řazeny grafy, infografiky, loga apod.

Pátá kategorie nesla souhrnný název **Sportovci**, ačkoliv stejně jako opakovaně zmiňovaný ISPS 2011 zkoumala pouze podíl mužského a ženského sportu na stránkách sportovních rubrik českých deníků, nikoliv zastoupení etnických nebo sexuálních menšin. Rozlišeny byly proměnné: a) *muži*; b) *ženy*; c) *obě pohlaví*, pokud byli explicitně zmíněni sportovci mužského i ženského pohlaví; d) *neurčeno*, pokud pohlaví nebylo zmíněno (například články týkající se obecně Olympijských her).

Obdobně i kategorie **Novináři** se zabývala čistě problematikou zastoupení pohlaví ve sportovních redakcích, nikoliv etnických či jiných menšin. Rozlišeny byly proměnné: a) *muži*; b) *ženy*; c) *obě pohlaví*, pokud byli jako autoři uvedeni muž a žena; d) *neurčeno*, pokud pohlaví nebylo zmíněno (zejména pokud bylo autorství označeno šifrou nebo bylo připsáno tiskové agentuře).

Sedmá kategorie se věnovala **Autorství** článků. Rozlišeny byly: a) *jméno novináře/ů*; b) *novinářská šifra*, a to včetně případů, kdy by jméno autora bylo možné snadno odvodit; c) *agentura*, pokud bylo autorství připsáno pouze tiskové agentuře; d) *kombinace*, pokud byly

uvedeny jako autor jméno nebo šifra a zároveň tisková agentura; e) *bez uvedeného autora*.

Poslední, doplňkovou kategorií bylo **Umístění** článků. Ta přinesla informaci o tom, jaký byl poměr mezi články o sportu umístěných ve sportovních rubrikách a mimo ně. Rozlišeny byly tedy pouze varianty umístění: a) *uvnitř sportovní rubriky*; b) *mimo sportovní rubriku*, pokud se článek objevil na titulní straně nebo v jiné rubrice (mimo upoutávky ve formě titulku a případně krátkého perexu bez doprovodného textu na titulní straně). Články umístěné mimo sportovní rubriku však nebyly zahrnuty do analýzy ostatních kategorií, výjimku tvořily pouze články pokračující z titulní strany. Důvodem je především fakt, že tato práce byla zaměřena pouze na sportovní rubriky deníků. Články týkající se sportu umístěné mimo sportovní rubriku navíc většinou plnily jinou roli – u seriózních médií širší společenskou, u bulvárních se týkaly čtenářsky vděčných sportovních celebrit, u nichž pro zevrubné pokrytí osobního života a případných skandálů nebylo ve sportovní rubrice místo.

4 Analýza sportovních rubrik českých deníků

4.1 Žánry

4.1.1 České deníky

Jak už bylo zmíněno výše, kvantifikovat podíl jednotlivých žánrů je velmi obtížné. Obecně však z výsledků výzkumu vyplývá, že česká sportovní žurnalistika následuje vývojové trendy a ve snaze přizpůsobit se příjemcům obsahu opouští formální hranice tradičních žánrů, vzájemně kombinuje zpravodajský a publicistický styl, čímž vytváří specifické hybridní žánry, označené jako *ostatní*. Ty ve výběrovém vzorku tvořily nezanedbatelných 29,7 %, čímž se paradoxně staly nejrozšířenějším žánrem ve výzkumu. Na daný výsledek však měla významný vliv také délka článku, a tedy i vysoký počet velmi krátkých textů v Blesku, kde byl podíl ostatních žánrů takřka poloviční, zatímco ve zbylých dvou denících netvořil ani pětinu.

Tabulka č. 1 : Žánry ve sportovních rubrikách českých deníků

Žánry	Průměr (%)	Blesk (%)	LN (%)	MSD (%)
Zpráva	28,5	18,4 (-10,1)	42,2 (13,6)	31 (2,5)
Reportáž	16,8	7,9 (-8,9)	16,8 (0)	23,8 (7)
Interview	8,8	4,4 (-4,4)	6,5 (-2,3)	13,1 (4,3)
Komentář	8,5	4,4 (-4,1)	11,4 (2,9)	10,5 (2)
Satira	6,9	15,3 (8,4)	4,3 (-2,6)	1,3 (-5,6)
Portrét	0,9	0,5 (-0,4)	3,2 (2,3)	0,2 (-0,7)
Ostatní	29,7	49 (19,3)	15,7 (-14)	20,1 (-9,6)

Zdroj: vlastní zpracování; zvýrazněny nejvyšší hodnoty, kurzívou nejnižší hodnoty; v závorce rozdíl oproti průměru

4.1.2 Blesk

Blesk ze všech sledovaných médií nejvíce sázel na krátké a úderné texty, často s prvky humoru a ironie. Ty byly využívány nejen v případě článků o bizarních sportovních událostech a vtipných momentech (například zápas americké NFL v metrových závějích sněhu), ale také u témat serióznějších. Důraz na humor byl dokonce tak silný, že podíl glosy/satiry ve sledovaném období tvořil nezanedbatelných 15,3 % článků. Přístup redaktorů nejčtenějšího deníku v zemi k humoru byl přitom v některých případech značně kontroverzní. Pozoruhodným příkladem byl například text „Peltovo psaní“¹¹⁰, fiktivní dopis předsedy Fotbalové asociace České republiky

¹¹⁰ [NĚMEC, Petr.] Peltovo psaní. *Blesk*. 2017, 26(131), 17.

(FAČR) Miroslava Peltu místopředsedovi Romanu Berbrovi, parodující Peltův osobitý styl komunikace, proslulý na základě odposlechů z rozsáhlé korupční aféry v českém fotbale z roku 2004.

Naopak oproti Lidovým novinám a Moravskoslezskému deníku se redaktoři Blesku očekávaně v mnohem nižší míře věnovali čistě zpravodajským textům bez hodnotících soudů, podíl zpráv ve zkoumaném vzorku byl 18,4 %, u LN více než dvojnásobek.

Jako překvapivě nízký je možné vnímat podíl interview, které tvořilo pouze 4,4 % článků. Přitom právě rozhovory se staly jedním z prostředků, kterými se tištěná sportovní žurnalistika snažila zareagovat na technologický vývoj, který sportovní zpravodajství v tisku znevýhodňuje oproti online médiím.¹¹¹ Ze srovnatelných médií jim už v roce 2011 například německý Bild věnoval 5,7 % článků, konkurenční Express 4,5 %.¹¹² O tom, že o šest let později byla obecně role interview ve sportovní tištěné žurnalistice vyšší, ostatně svědčí i podíl v obou českých denících zařazených ve výzkumu, v Moravskoslezském deníku byl oproti Blesku dokonce trojnásobný. Vysvětlení lze do určité míry hledat v monologizaci rozhovorů do hybridních žánrů. Takové články sice obsahovaly přímé citace daného sportovce, ale pro účely krátkých a úderných textů nebylo nutné pokládat (z pohledu čtenáře nudně) otázky a ušetřený prostor využít k hodnocení nebo vtipné pointě redaktora.

4.1.3 Lidové noviny

Na rozdíl od Blesku Lidové noviny respektovaly mnohem tradičnější pojetí žánrů. To se projevilo jednak výrazně nižším podílem hybridních žánrů, tak i naopak důležitým postavením historicky významných žánrů sportovní žurnalistiky. Zdaleka nejčastějším z nich byla zpráva, která tvořila 42,2 % všech článků. Obdobně jako u zbylých dvou médií se v případě zpráv jednalo převážně o krátké texty, které odpovídaly pouze na základní zpravodajské otázky. Jednou z možných interpretací, proč byla zpráva v tištěné sportovní žurnalistice ve sledovaném období sice významně zastoupena, avšak zároveň se často jednalo o texty snadno přehlédnutelné po okrajích tiskových stran, je menší význam témat, o kterých dané články pojednávaly. Zatímco primární pozornost redaktorů byla věnována reportážím (16,8 %) z významných sportovních utkání a soutěží, zprávy se obvykle věnovaly previews, méně významným přestupům či výsledkům jednotlivých zápasů mimo fotbal a lední hokej, například

¹¹¹ TRUNEČKA, Ondřej. Kde jsou výsledky, kde popis zápasů? Proměna sportovních rubrik v pondělních vydáních českých deníků. *Studia sportiva* [online]. Brno, 2017, 11(1), 118-125 [cit. 2017-11-24]. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/studiasportiva/article/viewFile/7582/6694>. S. 123-124.

¹¹² HORKY, Thomas a Jorg-Uwe NIELAND, ed., pozn. 3. S. 53.

českých tenisových reprezentantů. Korelaci lze ovšem hledat také ve vztahu zpráva-agenturní servis. Články, za jejichž autory byla ve vybraném vzorku označena Česká tisková kancelář, tvořily 36,8 %, čímž lze vysvětlit i významně vyšší podíl zpráv v LN než ve zbylých médiích.

Podstatnou úlohu ve sportovní rubrice listu zastával rovněž komentář (11,4 %). Názorová žurnalistika v Lidových novinách má dlouhou tradici, která prostupovala i sportovní rubrikou. Rozdíl oproti ostatním médiím přitom nespočíval pouze ve vyšším podílu komentářů, ale i komplexnosti, přesahující výkonnostní stránku sportu. Oproti konkurenci se redaktoři LN věnovali například problematice zhuštěné termínové listiny na přelomu prosince a ledna v anglické fotbalové Premier League, způsobující častější zranění hráčů v soutěži, nebo kladům a záporům vysílání sportovních přenosů pouze na placených televizních kanálech. Celá řada komentářů týkajících se alespoň zčásti sportu se v průběhu roku navíc objevila mimo stránky sportovní rubriky.

4.1.4 Moravskoslezský deník

Ačkoliv i na stránkách Moravskoslezského deníku byla v roce 2017 nejrozšířenějším žánrem zpráva (31,1 %), odlišujícím znakem byla překvapivě silná pozice reportáže (23,8 %), vymykající se dlouhodobějšímu trendu potlačování sportovních reportáží, zejména v pondělních vydáních celostátních českých deníků, na něž upozornil Trunečka.¹¹³ Vysvětlení lze hledat v mnohem těsnějším sepětí regionálních médií a lokálních sportovců či týmů, na nichž regionální média byla při tvorbě obsahu zároveň mnohem závislejší, než tomu bylo na celostátní úrovni, a logicky tak byla mnohem systematictější pozornost věnována reportážím ze zápasů a soutěží, v nichž figurovali lokální zástupci, než v případě celostátních médií. Zatímco například celostátní Lidové noviny výrazně preferovaly pokrytí tzv. sportovních šlágrů, tedy pro fanoušky nejatraktivnějších soutěží nebo zápasů v rámci kola, případně silným příběhům vybraných sportovců, Moravskoslezský deník se věnoval všem zápasům významnějších klubů z regionu, ať se jednalo o nejvyšší soutěž, či (v případě fotbalu) o krajský přebor, a průběh byl bohatý na vstřelené branky a kontroverzní situace, nebo bez větších šancí skončil bezbrankovou remízou.

Výrazně nadprůměrné hodnoty list dosáhl i v případě rozhovorů, které tvořily 13,1 %. Stejně jako v případě reportáží byla jasně patrná teritorialita. Jednoznačnou většinu interviewovaných sice tvořili sportovní profesionálové, ovšem s vazbami na Moravskoslezský kraj – například jako hráči zde působícího klubu nebo sportovci zde narození či žijící. Až na výjimky se tak na

¹¹³ TRUNEČKA, Ondřej, pozn. 111. S. 122-123.

stránkách listu objevovaly pozápasové rozhovory pouze s aktéry klubu z daného regionu, čímž se list opakovaně dopouštěl porušování vyváženosti jako jedné z nejdůležitějších žurnalistických norem, byť z pohledu čtenářů listu, zajímajících se primárně o svůj oblíbený klub nebo sportovce z regionu, se nemuselo jednat o nedostatek.

Patrně nejvýrazněji se tato jednostrannost projevila ve vydání z 18. dubna 2017, kdy ve sportovní rubrice vyšly dva články týkající se florbalového superfinále žen – souhrnný reportážní článek s popisem utkání včetně ohlasů ze zápasu a rozhovor s brankářkou Vítkovic Lenkou Kubíčkovou. Zatímco v případě Vítkovic dostaly na stranách listu prostor k vyjádření celkem tři hráčky a jejich trenér, sportovkyně vítězného Herbadentu Praha, jež si díky výhře 6:2 zajistily ligový titul, zůstaly zcela stranou zájmu listu.

Naopak případů, kdy byl rozhovor vedený se zástupcem soupeře (mimo Moravskoslezský kraj), se objevilo skutečně minimum. Jako jednu z mála výjimek lze uvést rozhovor s tehdejšími fotbalisty Slavie Praha Michalem Frydrychem, který se na stránkách listu objevil tři dny po zápase Pražanů na hřišti Baníku Ostrava. Také v tomto případě ale lze jako hlavní důvod zveřejnění článku hledat hráčův původ. Autor ostatně o skutečnosti, že se Frydrych „vlastně vrátil domů“, informoval čtenáře již v perexu a následně na toto téma položil i jednu ze svých otázek.¹¹⁴

4.1.5 ISPS 2011

Jak už bylo zmíněno dříve, srovnání některých kategorií tohoto výzkumu s mezinárodním projektem The International Sports Press Survey 2011 lze i přes podobnou metodologii provést jen ilustračně. Nejvýraznějším příkladem je žánrová struktura sportovních rubrik českých a zahraničních deníků, která vykazovala velmi odlišné výsledky. Zatímco výzkumníci ISPS 2011 označili za ostatní žánry, tedy nespádající mezi šest žánrů a podžánrů použitých rovněž v tomto výzkumu, v průměru pouhé 1 % článků, v případě této práce to bylo za jiné či hybridní žánry označeno 29,5 % článků, ať už vinou subjektivity, množství velmi krátkých článků nebo tradičně rigidnějšího českého mediálního a literárního diskurzu, historicky striktnějšího k dodržování hranic jednotlivých žánrů.¹¹⁵ Navzdory možnému významnému zkreslení danému nejednoznačností vnímání hranic jednotlivých žánrů lze nicméně uvést, že česká sportovní žurnalistika vykazovala podobné pořadí zastoupení jednotlivých žánrů.

Zatímco v mezinárodním srovnání tvořila zpráva v průměru 40 % všech článků sportovních

¹¹⁴ MACEČEK, Martin. Dělat ve Slavii kapitána není sranda. *Moravskoslezský deník*. 2017, 16(183), 15.

¹¹⁵ HORKY, Thomas a Jorg-Uwe NIELAND, ed., pozn. 3. S. 23.

rubrik sledovaných deníků, v českém prostředí to bylo 28,5 %.¹¹⁶ Ještě patrnější byl rozdíl u reportáže/feature, které se v globálním měřítku na celkovém počtu článků podílela více než 44 %, v českém prostředí zhruba třikrát méně, konkrétně 16,8 %.¹¹⁷ Naopak podobných hodnot dosáhl komentář, který napříč zeměmi překvapivě stabilně tvořil 6-8 % článků a výraznějších odchylek, obdobně jako v České republice, vykazoval v rámci jednotlivých médií.

Významný rozdíl mezi českými a světovými sportovními rubrikami, který zcela jistě nevznikl zkreslením při kódování dat, se objevil v zastoupení interview. Zatímco v celosvětovém průměru tvořil tento žánr pouze 4 %, v českém prostředí to bylo dvojnásobných 8,8 %.¹¹⁸ V tomto případě je potřeba vzít v úvahu šestiletý časový odstup mezi výzkumy, který roli interview v tištěné sportovní žurnalistice obecně zvýšil, ovšem jednoznačná příčina nebyla odhalena.

Za zmínku ovšem stojí i glosa/satira. Humor se ve sportovní žurnalistice obecně příliš nevyskytoval, což doložila i data ISPS 2011, kde žánr glosa/satira tvořil pouze zhruba 1 % všech článků.¹¹⁹ Humorná tvorba byla závislá na konkrétním médiu a ve vyšší míře se objevovala zcela výjimečně. O to více překvapivé může být v průměru 6,9 % článků v českém prostředí. Do jisté míry na to nepochybně měla subjektivita výzkumníka (každý vnímá humor odlišně) a konkrétní výběr médií: každodenní přítomnost minirubriky „Time Out“ ve sportovní rubrice Lidových novin, která často vtipně glosovala aktuální sportovní dění, nebo vysoký podíl článků o bizarních momentech sportovních utkání a vtipných událostech ze života sportovních hvězd v Blesku, ale významnou roli mohlo hrát i specifické kulturní prostředí a obliba humoru v České republice.

4.2 Sporty

4.2.1 České deníky

Výsledky zastoupení jednotlivých sportů na předních příčkách nepřinesly výraznější překvapení. Na rozdíl od mnohých jiných zemí včetně sousedního Německa nebo Polska sice nelze mluvit o neotřesitelné hegemonii fotbalu, ovšem více než dvě třetiny článků ve sportovních rubrikách českých deníků se přesto věnovaly pouhým třem nejpopulárnějším sportům – fotbalu, lednímu hokeji a tenisu, ačkoliv například jejich členská základna daných

¹¹⁶ Tamtéž.

¹¹⁷ Tamtéž.

¹¹⁸ Tamtéž.

¹¹⁹ Tamtéž.

sportovních svazů v České republice na konci roku 2017 činila pouze třetinu členů České unie sportu.¹²⁰ Pro účely této práce i vzhledem k odlišnému způsobu pokrývání těchto sportů oproti ostatním o nich je referováno jako o „velké trojce“.

Tabulka č. 2: Sporty v českých médiích v porovnání s členskou základnou v ČR a podílem na vysílání veřejnoprávní televizní stanice ČT Sport; data pro rok 2017

Sport	Podíl (%)	Čl. základna (%)	ČT Sport (%)
Fotbal	39,3 (13,5)	25,8	19
Lední hokej	17,1 (14,4)	2,7	13
Tenis	12,3 (7,1)	5,2	3
Atletika	4,9 (-1,2)	6,1	4
Motorismus	3,5 (X)	X	3
Biatlon	3,2 (3,2)	0,02*	4
Basketbal	3,2 (-0,3)	3,5	4
Volejbal	2 (-0,7)	2,7	4
Házená	1,9 (-0,3)	2,2**	?
Alpské lyžování	1,4 (-0,4)	1,8***	?
Cyklistika	1,4 (0,8)	0,6	8
Více sportů	1,9 (X)	X	*****
Ostatní	7,9 (-41,5)	49,4*****	36*****

Zdroj: vlastní zpracování, Ročenka ČUS 2017, Hodnocení plnění veřejné služby 2017; v závorce rozdíl oproti členské základně

* data vychází z tabulky členství podle sportovního odvětví, nikoliv podle sportovních svazů

** včetně Svazu národní házené

*** data pro Svaz lyžařů České republiky, tedy včetně např. běhu či skoků na lyžích

**** nezahrnuje motoristické sporty; nejsou součástí ČUS

***** data platná pro ostatní i kombinované sporty

¹²⁰ OPATRŇÝ, David, ed. *Ročenka ČUS 2017*. Velké Přílepy: Olympia, 2018. ISBN 978-80-7376-515-6. Dostupné také z: <http://www.cuscz.cz/files/2373YWY.pdf>. S. 298-299.

Tabulka č. 3: Sporty ve sportovních rubrikách českých deníků

Sporty	Průměr (%)	Blesk (%)	LN (%)	MSD (%)
Fotbal	39,3	49 (9,7)	32,4 (-6,9)	34,5 (-4,8)
Lední hokej	17,1	14,2 (-2,9)	14,6 (-2,6)	20,3 (3,2)
Tenis	12,3	17 (4,7)	15,1 (2,8)	7,5 (-4,8)
Atletika	4,9	3 (-1,9)	4,9 (0)	6,4 (1,5)
Motorismus	3,5	3,3 (-0,2)	3,8 (0,3)	3,6 (0,1)
Biatlon	3,2	4,1 (0,9)	4,9 (1,7)	1,9 (-1,3)
Basketbal	3,1	0 (-3,1)	3,8 (0,7)	5,4 (2,3)
Volejbal	2	0,3 (-1,7)	1,1 (-0,9)	3,6 (1,6)
Házená	1,9	0,3 (-1,6)	0,5 (-1,4)	3,6 (1,7)
Alp. lyžování	1,4	1,4 (0)	2,2 (0,8)	1,1 (-0,3)
Cyklistika	1,4	0,5 (-0,8)	4,9 (3,5)	0,6 (-0,7)
Florbal	1,4	0 (-1,4)	0,5 (-0,9)	2,8 (1,4)
Více sportů	1,9	1,9 (0)	3,2 (1,3)	1,3 (-0,6)
Ostatní	6,6	5 (-1,6)	8,1 (1,5)	7,4 (0,8)

Zdroj: vlastní zpracování

S poměrně výrazným nárůstem byl v roce 2017 v českých denících nejvíce pokrytým sportem fotbal (39,3 %). Fotbal je celosvětový fenomén a obrovská konkurence sportovců, klubů, národních týmů, ale i propracovaného marketingu z něj činí vyhledávaný mediální produkt. Obrovskou (mediální) konkurenční výhodou oproti jiným sportům (snad s výjimkou ledního hokeje) je fakt, že příjemce nezajímají pouze domácí soutěže, případně zápasy českých týmů v evropských pohárových soutěžích a mezinárodní klání národního týmu, ale i nejvyšší soutěže v jiných zemích, zejména anglická Premier League, španělská La Liga nebo německá Bundesliga. Ve prospěch fotbalu nepochybně hraje termínová listina, nabízející po většinu roku několik hracích dnů týdně.¹²¹ Na rozdíl od některých dalších populárních sportů v České republice zároveň fotbal, a to i přes zanikání týmů v menších obcích v posledních letech, těžil ze své rozsáhlé (na konci roku 2017 měla Fotbalová asociace zhruba 330 tisíc členů) a prakticky rovnoměrně rozložené členské základny bez ohledu na region či velikost sídla, která s velkou pravděpodobností, byť to není možné doložit konkrétními daty, vytváří vysokou poptávku po fotbale v médiích. Tato diverzifikace členské základny se pak z pohledu fotbalu pozitivně promítala i do pravidelného mediálního pokrytí výkonnostního fotbalu včetně nejnižších

¹²¹ INSTITUT KOMUNIKAČNÍCH STUDIÍ A ŽURNALISTIKY FSV UK. Rozpravy 2018/12: Agenda setting ve sportovním zpravodajství. In: *Youtube.com* [online video]. 20. 12. 2018 [cit. 2020-12-27]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?fbclid=IwAR2TICfLtDCzWV0P0dIqMnzu3VApmn25y1x29VQTBt0egiC4yBN09zvpFOk&v=UafMuoYqfvM&feature=youtu.be>

okresních soutěží v regionálních médiích, zejména v jednotlivých mutacích Deníku.

Až s velkým odstupem na druhém místě ve výzkumu následoval lední hokej (17,1 %). Ačkoliv hokej se již dávno zbavil závislosti na mrazivém zimním počasí a sezona vrcholí mistrovstvím světa a souběžně hraným play-off kanadsko-americké NHL až v průběhu května, převaha fotbalu se ve sledovaném období paradoxně projevila i v zimních měsících, kdy mají fotbalové soutěže v České republice zimní přestávku. V zařazených vydáních v lednu, únoru a prosinci se tak ve zvolených médiích objevilo celkem 82 příspěvků o fotbale a pouze 68 o hokeji, v Blesku se o fotbale objevil dokonce více než trojnásobek textů oproti hokeji.

Lední hokej měl oproti mnohým jiným sportům v České republice výraznou nevýhodu v malé členské základně, kterou na konci roku 2017 tvořilo 34 862 členů, téměř desetkrát méně než v případě fotbalu a pouze 2,7 % z celkového počtu registrovaných v České unii sportu.¹²² Pozici hokeje navíc nenahrával ani fakt, že oproti minulosti významně klesl počet českých hráčů i jejich individuálních úspěchů v nejprestižnější hokejové soutěži světa – zámořské NHL. Zatímco v rekordní sezoně 2001/02 jich k soutěžnímu zápasu nastoupilo 71, v sezoně 2017/18 jich bylo už jen 32.¹²³

I přesto může výrazně nižší mediální pokrytí oproti fotbalu působit překvapivé. Lední hokej takřka beze zbytku naplňuje vlastnosti nutné k mediální atraktivitě, neboť se jedná o sport výrazně dynamičtější a odehrávající se na menší ploše než fotbal a rovněž je benevolentnější k míře agresivity, kterou mohou hráči vyvinout v souboji s protihráčem v držení puku. O pouhé dva roky dříve i v roce 2011 navíc lední hokej dosáhl na podíl více než 21 % článků. Otázkou ovšem je, zda sestupný trend nezačal o mnoho let dříve, neboť minimálně v roce 2015 k rozsáhlému zájmu médií o lední hokej zcela jistě přispěla hokejová „horečka“ spojená s pořádáním světového šampionátu v České republice, na němž se navíc s reprezentační kariérou loučil fenomén Jaromír Jágr, ale i podezření na korupční praktiky v českém hokeji, kterých se měl dopouštět dokonce trenér národního týmu Vladimír Růžička.

Obliba ledního hokeje u veřejnosti přitom i nadále zůstávala vysoká. Trnková v roce 2016 konstatovala, že nejpoblárnějším sportem v ČR byl lední hokej s náskokem sedmi procentních

¹²² Tamtéž. S. 299.

¹²³ [ŠKVOR, Jan]. Žlutá je dobrá. Jenže Češi v NHL vyklízejí pozice, takže bohužel dominuje modrá. In: *Sport.cz* [online]. 12. 11. 2018 [cit. 2019-11-05]. Dostupné z: <https://www.sport.cz/hokej/nhl/clanek/1039601-zluta-je-dobra-jenze-cesi-v-nhl-vyklizeji-pozice-takze-bohuzel-dominuje-modra.html>

bodů na fotbal.¹²⁴ Podle Grochalové v roce 2009 v dotazníku 67 % respondentů uvedlo, že sleduje hokejové přenosy, zatímco u fotbalu to bylo 54 %.¹²⁵ S velmi cennými daty z mediální agentury Median, založenými na obrovském reprezentativním vzorku 15 tisíc respondentů, přišel v roce 2015 Strítěský. Nejsledovanějším sportem v televizi byl u české veřejnosti (nikoliv pouze u sportovních fanoušků) s 39,6 % respondenty lední hokej, o více než 6 procentních bodů před druhým fotbalem.¹²⁶ Patrně nejvýmluvnější doklad o popularitě ledního hokeje v zemi však přinesly výsledky výzkumu Českého národního panelu z roku 2017, v němž za český národní sport označilo lední hokej 67% respondentů, zatímco fotbal pouze 23 % respondentů.¹²⁷

Na třetím místě v mediálním pokrytí se umístil tenis (12,3 %). Ten byl jako symbol vyšších společenských vrstev a individualismu v éře komunistické nadvlády v Československu označen za „buržoazní“ sport, ovšem individuální i týmové úspěchy československých a posléze českých tenistů přispěly k rozsáhlé členské základně a následně i zvýšenému zájmu médií, zejména po bezprecedentní dominanci reprezentačních výběrů ve Fed Cupu a částečně i Davis Cupu po roce 2010.¹²⁸ Dynamický posun v celkovém pokrytí tenisu ve vybraných médiích dobře charakterizují výsledky z let 2011 a 2015, kdy podíl článků s tematikou tenisu činil nejprve pouze 6,9 % a poté 11,4 %. Tento zájem médií o pokrytí tenisu měl sice pozitivní vliv i na mediální obraz ženského sportu, neboť vyšší četnost článků o ženách jako vrcholových sportovkyních na čtenáře jistě alespoň podprahově působila jako určité potvrzení relevance ženského sportu, přesto v určitých případech mohl v deníku Blesk zároveň sloužit k degradaci tenistek na sexuální objekt.

Žádný jiný sport ve výsledcích z roku 2017 nepřekonal pětiprocentní hranici. Nejblíže k tomu měly atletika (4,9 %), motoristické sporty (3,5 %), biatlon (3,2 %) a basketbal (3,2 %). Do první

¹²⁴ TRNKOVÁ, Lucie, pozn. 83. S. 127.

¹²⁵ GROCHALOVÁ, Lucie. *Průzkum popularity sportu u veřejnosti a v televizním vysílání a její návaznost na rozdělování dotací pro reprezentaci ČR*. Praha, 2009. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce Doc. Ing. Eva Čáslavová, CSc. S. 41.

¹²⁶ STRÍTESKÝ, Václav, pozn. 8282. S. 78.

¹²⁷ ČESKÝ NÁRODNÍ PANEL. Českým národním sportem je hokej, ale každý šestý Čech nesportuje. In: *Český národní panel* [online]. [2017] [cit. 2019-12-02]. Dostupné z: <https://www.narodnipanel.cz/default/news/detail/Ceskym-narodnim-sportem-je-hokej-ale-kazdy-sesty-Cech-nesportuje->

¹²⁸ LAKE, Robert J. a Carol A. OSBORNE. *Routledge handbook of tennis: history, culture and politics*. London: Taylor & Francis Group, 2019. ISBN 978-1-138-69193-3. S. 131-138.

desítky se dostaly ještě volejbal (2 %), házená (1,9 %) a alpské lyžování společně s cyklistikou (po 1,4 %). Na první pohled lze tedy sportovní žurnalistiku v českých denících charakterizovat nezájmem o celou řadu tradičních sportů, mnohdy s rozsáhlou členskou základnou. Minoritní pozornost těmto sportům lze doložit na příkladu basketbalového týmu žen ZVVZ USK Praha, který v sezoně 2016/17 Euroligy žen, tedy nejvyšší klubové evropské soutěži v basketbale, těsně podlehl v boji o třetí místo Jekatěrinburgu. Zápasu věnovaly Lidové noviny článek převzatý z ČTK o celkem 143 znacích včetně mezer, v Blesku ani Moravskoslezském deníku se informace o zápase neobjevily vůbec. Pokrytí těchto sportů v jednotlivých sledovaných letech však kolísalo, proto nelze jednoznačně určit trend. V tomto ohledu by jistě bylo přínosné znát vývoj v delším časovém období, aby bylo možné potvrdit, nebo vyvrátit hypotézu, že česká sportovní žurnalistika byla v tomto ohledu v minulosti mnohem více rovnostářská.

Jako nezpochybnitelnou výjimku z upozadování minoritních sportů v tištěných médiích lze označit již zmíněný biatlon, který i díky úspěchu českých sportovců zaznamenal obrovský boom, byť v tisku byl tento trend, na rozdíl divácky mimořádně úspěšných přenosů České televize, překvapivě pozvolný. Zatímco podle Trnkové byl už na počátku roku 2016 biatlon mezi respondenty druhým nejsledovanějším sportem a na prvních příčkách popularity byl u všech věkových kategorií a obou pohlaví, v roce 2011 se ve výběrovém vzorku sportovních rubrik objevil jediný článek (0,1 %) a rovněž o čtyři roky později to byly stále jednotky článků (1 %).¹²⁹ Za takto nízkým podílem lze jistě hledat krátkou závodní sezonu, trvající pouze od přelomu listopadu a prosince do konce března, ovšem minimálně v roce 2015 už z předních českých biatlonistů, zejména Gabriely Soukalové, byly nefalšované mediální hvězdy a dění okolo nich mohlo čtenáře oslovovat i během přípravy.

Zároveň se prokázalo, že mediální pokrytí většiny sportů v průběhu roku nevyvážené a zpravodajství převážně nárazové. Jako dobrý příklad se v tomto ohledu jeví atletika. Patrně není náhoda, že se například 36 % ze všech článků o atletice ve výběrovém vzorku objevilo v červnových vydáních v souvislosti s mítinkem Zlatá tretra v Ostravě, kde naposledy ve své kariéře startoval jamajský rekordman v běhu na 100 a 200 metrů Usain Bolt. Dalších 34 % článků poté bylo koncentrováno v srpnových vydáních během atletického mistrovství světa v Londýně, kde se ve středu zájmu českých médií opět ocitl Bolt, zejména jeho porážka ve finále stovky s bývalým dopingovým hříšником Justinem Gatlinem, a následně také jeho zranění v posledním závodě kariéry ve štafetě na 4x100 metrů. Přestože je atletika doménou

¹²⁹ TRNKOVA, Lucie, pozn. 83. S. 94-95.

převážně letních měsíců, a prezentované výsledky tedy nemusí na první pohled působit nijak závratně, není možné zapomenout na halovou část sezony, jejíž nezanedbatelnou součástí bylo v roce 2017 halové mistrovství Evropy v Bělehradě, odkud čeští sportovci přivezli sedm medailí včetně jedné zlaté.¹³⁰

Nízký podíl některých sportů lze do značné míry vysvětlit i tím, že média o nich jen naprosto výjimečně referovala bez souvislosti s českými sportovci. V českých mainstreamových médiích tak bylo ve sledovaném roce 2017 takřka nemožné si přečíst o hegemonii ruského Zenitu Kazaň, který v sezoně 2016/17 ovládl volejbalovou Ligu mistrů mužů potřetí v řadě, o moc větší mediální ohlas nevyvolala ani cesta slovinského basketbalového národního týmu mužů za vítězstvím na mistrovství Evropy, navíc bez jediné porážky, přestože nikdy předtím na šampionátu nezískal medaili.¹³¹

Zarážející však byla především absence florbalu ve sportovních rubrikách, jemuž se věnovalo pouze 1,3 % článků, ačkoliv jeho základnu v České republice tvořilo více než 70 tisíc členů, tedy 5 % ze všech členů ČUS.¹³² V Lidových novinách se ve výběrovém vzorku objevil jediný článek týkající se florbalu, v konkurenčním Blesku dokonce vůbec žádný. Podobně překvapivě se větší pozornosti médií v roce 2017 netěšily ani bojové sporty (0,7 % článků oproti 3,7 % členů ČUS). Ty přitom, zejména pak MMA (smíšená bojová umění), naplňují definici mediální atraktivity pro příjemce, ať už ve formě tzv. trash-talku, tradičního předzápasového „rituálu“ slovních útoků a vysmívání se soupeři nebo spektakulární podívané, založené na potlačovaných pudech sportovních fanoušků, které Sekot nazývá jako „kompenzaci lidské agrese“.¹³³

Minimální pozornosti se ovšem dostalo i jiným tradičním nebo mediálně méně atraktivním sportům s rozsáhlou členskou základnou v ČR v čele s golfem (4,1 % členů) a plaváním (1,8 % členů). Tato data navíc odkazují pouze ke sportovcům organizovaných v příslušných sportovních svazech. Přestože rozmanité výzkumy či ankety nejčastěji provozovaných sportů mezi českou veřejností v průběhu let docházely k odlišnému pořadí, vždy se na předních příčkách umísťovala kromě zmíněného plavání také cyklistika, volejbal, běh nebo turistika. Z výsledků výzkumu lze tedy jednoznačně usoudit, že nevýkonově orientovaný sport byl sportovními redakcemi vybraných českých deníků zcela ignorován, případně vytěšňován do

¹³⁰ [EUROPEAN ATHLETICS]. European Athletics Indoor Championships – Belgrade 2017: Medal Table. *European-Athletics.org* [online]. [2017] [cit. 2019-11-29]. Dostupné z: <https://www.european-athletics.org/competitions/european-athletics-indoor-championships/history/year=2017/results/index.html>

¹³¹ MRZENA, David. Hráli nejhezčí basketbal a pobláznili národ. *Lidové noviny*. 2017, **30**(218), 17.

¹³² OPATRŇY, David, ed., pozn. 120. S. 298.

¹³³ SEKOT, Aleš, pozn. 6. S. 218.

jiných rubrik. Sportovní žurnalistika v českém tisku si tak udržovala převážně tradiční pro-mužskou orientaci. Neochotu přizpůsobovat se moderním trendům pak lze zdokumentovat i na příkladu světově stále populárnějšího esportu, tedy hraní her na počítačích či herních konzolách, kterému se ve výběrovém vzorku věnovalo zhruba 0,2 % textů.

4.2.2 Blesk

Sportovnímu zpravodajství v Blesku zcela dominoval fotbal. Podíl 49 % článků o fotbale byl ze sledovaných médií zdaleka nejvyšší, navzdory tomuto zásadnímu prostoru však pozornost redakce směřovala výhradně k nejvyšším ligovým soutěžím v Evropě včetně té české, pohárovým a reprezentačním utkáním.

Na první pohled by se mohlo zdát překvapivé významné pokrytí tenisu (16,9 %), který na druhém místě předčil lední hokej (14,2 %). Příčiny tenisové mánie v Blesku lze hledat v již zmíněných kvalitních individuálních i týmových výkonech českých reprezentantů v posledních letech, zatímco česká hokejová reprezentace na medailové umístění na vrcholné mezinárodní akci dosáhla naposledy na mistrovství světa v roce 2012.¹³⁴ Jen mezi lety 2011 a 2015 se podíl článků o tenisu v Blesku zvýšil bezmála o deset procentních bodů až na 17 %.

Ve prospěch tenisu v bulvárním médiu však hrály rovněž dva méně nápadné, přesto podstatné fakty. Zaprvé, tenis je sport značně individualistický, a tudíž lépe přizpůsobitelný mediální logice média zaměřeného na jednotlivé celebrity jejich osobní život a skandály. V roce 2016 se mezi deset nejčastěji zmiňovaných českých sportovců na stránkách Blesku dostalo neuvěřitelných osm tenistů a tenistek, byť s obrovským náskokem zvítězil hokejista Jaromír Jágr.¹³⁵ V průběhu sledovaného období v roce 2017 se kromě nich nemalé pozornosti dostávalo také celé řadě zahraničních tenistů a tenistek, z nichž například problémovému australskému tenistovi Nicku Kyrgiosovi nebo po dopingovém trestu navrátilší se Rusce Marii Šarapové bylo věnováno více článků, než by odpovídalo jejich aktuální výkonnosti, sportovní rubriku pak opakovaně plnily například i texty o těhotenství Sereny Williamsové. Zadruhé, tenis je sport stále silně sexualizovaný a fenomén „tenisových krás“ byl součástí diskurzu sportovní žurnalistiky. Ve sledovaném období se v Blesku objevila celá řada článků založených na tzv. pseudoudálostech, zejména publikaci eroticky laděných fotografií na sociálních sítích ze strany

¹³⁴ Za tyto úspěchy lze označit například dvě vítězství Petry Kvitové na slavném grandslamovém turnaji Wimbledonu, dva měsíce v čele žebříčku WTA v roce 2017 u Karolíny Plíškové a především šest vítězství ve Fed Cupu od roku 2011.

¹³⁵ NEWTON MEDIA. O kom psal nejčtenější český deník v roce 2016 nejvíce? In: *Newton Media* [online]. 14. 10. 2016 [cit. 2020-05-13]. Dostupné z: <https://www.newtonmedia.cz/cs/mediainfo-cz/analyzy-studie/o-kom-psal-nejctenejsi-cesky-denik-v-roce-2016-nejvice/detail>

vybraných tenistek.

Z jiných sportů větší pozornost Blesk věnoval také biatlonu (4,1 %), motoristickým sportům (3,3 %) a atletice (3 %). Tyto dva sporty, zejména v případě prvního jmenovaného bez výraznější české stopy, si navíc možná překvapivě držely stabilní pokrytí i v minulosti. Za zmínku ovšem stojí propad významu basketbalu na stránkách listu, jehož podíl se ve vzorku propadl ze 2,5 % v roce 2011 až na absolutní nulu o šest let později, a cyklistiky, která se na zanedbatelných 0,5 % propadla dokonce z více než 7 % v roce 2011, byť takto vysoký podíl článků o cyklistice v daném roce bylo možné do značné míry přičíst děsivé nehodě závodníka Johnnyho Hoogerlanda, kterého srážka s vozidlem francouzské televize katapultovala do ostnatého drátu v plotě podél silnice, a tato událost ve sportovním světě rezonovala ještě několik týdnů.

4.2.3 Lidové noviny

Prvenství fotbalu (32,4 %) bylo patrné i v Lidových novinách, ovšem na první pohled bylo rozdělení pozornosti jednotlivým sportům rovnoměrnější. Na druhém místě skončil tenis (15,1 %), za ním lední hokej (14,6 %) a až daleko za nimi trojice atletika, biatlon a cyklistika (po 4,9 %).

Přestože dominance „velké trojky“ v roce 2017 byla s podílem přes 60 % i nadále zřejmá, je nutné zároveň zmínit, že dříve na více než polovinu článků dosáhly pouze dva sporty. Podle Kovaříkové totiž v letech 1993, 2000 a 2007 neklesl celkový podíl fotbalu a ledního hokeje na stránkách listu pod 62 %, o deset let později to bylo o 16 procentních bodů méně.¹³⁶ Ačkoliv autorka pro svou analýzu zvolila pouze měsíc březen, pozoruhodné navýšení podílu ze 4,5 % článků (od roku 2011 pak z 8,3 %) na více než trojnásobek zaznamenal tenis, zatímco krasobruslení se z tehdy třetího (!) nejčastěji pokrývaného sportu se 6 % článků stalo sportem pro LN naprosto marginálním.¹³⁷

Poměrně nečekaně příznivého výsledku ve sledovaném období dosáhla cyklistika (4,9 %), ačkoliv její význam ve sportovní rubrice listu byl poměrně stabilní i v minulosti. Zatímco v České televizi tvořil její podíl na vysílání 8 %, znamenající třetí místo, v českém mainstreamovém tisku se s výjimkou právě LN větší pozornosti netěšila.¹³⁸ Důležité je ovšem

¹³⁶ KOVAŘÍKOVÁ, Hana. Sportovní zpravodajství v agendě českých deníků: proměny pokrytí a prezentace sportů a vliv na veřejnou agendu v letech 1993 – 2007. Praha, 2009. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce PhDr. Alice Tejkalová. S. 69-70.

¹³⁷ Tamtéž.

¹³⁸ TÝMOVÁ, Renata, pozn. 71. S. 79.

zmínit koncentraci poloviny článků o cyklistice v LN do červencových vydání, kdy každoročně probíhá nejprestižnější závod Tour de France, na nějž redakce vyslala zvláštního zpravodaje. Například 22. července byla nejslavnějšímu cyklistickému závodu věnována jedna ze dvou stran sportovní rubriky. Odpověď na otázku, proč Tour v českém prostředí získala natolik výsadní postavení oproti dalším prestižním závodům jako Giro d'Italia, Vuelta nebo samotné MS v cyklistice, je ale pravděpodobně nutné hledat jinde než v samotném významu závodu nebo rozsáhlé oblibě cyklistiky jako amatérského sportu.

Podle architekta Adama Gebriana je Tour de France ideálním příkladem sportovního přenosu, který kromě samotných sportovních výkonů „ukazuje celou zemi, její krajinu a její architekturu“.¹³⁹ Svůj podíl na tom nejspíš měly populární přímé přenosy České televize, které navzdory mnohahodinovým etapám a nevýrazným výkonům českých závodníků učinily z Tour de France fenomén. „Možná to zní trochu divně, ale Tour má úžasnou moc, která přesahuje sportovní rámec. Přitáhla k obrazovkám i lidi, kterým je v uvozovkách úplně jedno, kdo vyhraje. Sledují závod jako úžasný zeměpisný a historický projekt,“ potvrdil roli přenosů komentátor cyklistiky v České televizi Tomáš Jílek.¹⁴⁰ „Sledovanost se zvyšuje i bez ohledu na českou stopu v závodě. [...] Lidé nám píšou, že sledují Tour poprvé a že je to pro ně zábava i jako pro nesportovního diváka, takže mě těší, že oslovujeme stále širší spektrum diváků.“¹⁴¹

4.2.4 Moravskoslezský deník

Zatímco u obou sledovaných celostátních deníků dominovalo pokrytí tří nejpobulárnějších sportů, Moravskoslezský deník se vyznačoval rovnoměrnějším zastoupením tzv. menších sportů s velkou členskou základnou. Přestože i zde byl jednoznačně nejpokryvanějším sportem fotbal (34,5 %), jemuž byla oproti celostátním deníkům věnována pozornost rovněž na amatérské úrovni, nejvyššího podílu článků ze všech tří zařazených médií dosáhl lední hokej (20,3 %), k jehož podílu nejvíce dopomohlo soustavné pokrytí obou extraligových klubů z regionu, Třince a Vítkovic.

Pouze zhruba poloviční pozornosti v porovnání s konkurencí se naopak dostalo tenisu (7,5 %). Zde se negativně projevila faktická absence významných a mediálně atraktivních tenisových zápasů na celostátní či regionální úrovni, které by přitahovaly podobnou pozornost jako

¹³⁹ GEBRIAN, Adam. Co všechno se dá objevit při sledování závodů cyklistiky? In: *Mall.tv* [online video]. 16. 5. 2020 [cit. 2020-06-10]. Dostupné z: <https://www.mall.tv/gebrian-prekvapive-stavby/co-vsechno-se-da-objevit-pri-sledovani-zavodu-cyklistiky>

¹⁴⁰ JANEČEK, David. Tour lidé sledují i jako zeměpisný projekt. *Deník N.* 2019, 1(142), 16.

¹⁴¹ Tamtéž.

nejvyšší fotbalová a hokejová soutěž. Krátkodobá tenisová extraliga s účastí předních českých tenistů a tenistek v tomto ohledu nemohla oběma populárním kolektivním sportům konkurovat. Nepomohl ani fakt, že například elitní česká tenistka Petra Kvitová z regionu pochází.

Výsadní postavení mezi sporty mimo „velkou trojku“ měla atletika (6,4 %). Na atletickém mistrovství světa v Londýně měl dokonce Deník svého zvláštního zpravodaje, přinášejícího „exkluzivní zpravodajství“ přímo z místa dění, ale stranou pozornosti nezůstali ani mladí sportovci z regionu. Důležitou součástí sportovního zpravodajství byly rovněž sporty s účastí regionálních celků v nejvyšší české soutěži. Největší pozornosti se dostalo basketbalu (5,4 %), volejbalu, házené a motorismu (shodně 3,6 %), pravidelně list navíc pokrýval i ženské soutěže v těchto sportech. V obou sledovaných celostátních denících přitom byla nejvyšší domácí soutěž (včetně mužů) v těchto sportech v podstatě zcela ignorována.

Rozsáhlejší texty se objevily také o marginálních sportech, překvapivé v tomto ohledu bylo například pokrytí srpnového světového šampionátu v rychlostní kanoistice v České republice, přestože se konal v Račicích v Ústeckém kraji, a neměl tedy přímou vazbu na Moravskoslezský region.

4.2.5 ISPS 2011

Zcela očekávaně se zastoupení jednotlivých sportů významně lišilo v českém prostředí a celosvětovém výzkumu ISPS 2011. Ze srovnání přitom vyplývá jeden velmi důležitý fakt – ačkoliv by se čtenářům, například i v České republice, mohlo rozložení pokrytí sportů zdát přirozené, ve skutečnosti se jedná o velmi nestálý fenomén, kopírující řadu proměnných jako aktuální úspěchy domácích sportovců v daném sportu, marketingovou přitažlivost nebo sociodemografickou situaci v jednotlivých zemích. Sport, s výjimkou dominantního fotbalu, je na rozdíl třeba od filmového nebo hudebního průmyslu velmi diverzifikovaný i v zemích historicky, politicky a kulturně blízkých. Přestože bohužel nejsou veřejně dostupná data pro Slovensko, pro srovnání s Českou republikou lze použít například Polsko. Zatímco u severních sousedů se příliš velkému pokrytí netěšil tenis a mezi deset nejčastěji zobrazovaných sportů se nedostal lední hokej, polská média oproti těm českým věnovala zhruba třikrát více pozornosti motoristickým sportům včetně formule 1 a dvakrát více basketbalu, cyklistice nebo volejbalu.¹⁴²

V celosvětovém měřítku se z deseti nejčastěji zobrazovaných sportů v tisku v obou případech

¹⁴² HORKY, Thomas a Jorg-Uwe NIELAND, ed., pozn. 3. S. 107.

shodovaly pouze čtyři: fotbal, tenis, lední hokej a basketbal, z nichž pouze první a poslední jmenovaný sport vykazovaly podobný procentuální podíl v České republice a zahraničí. Fotbalu se celosvětově věnovalo 41 % článků (v ČR zhruba o dva procentní body méně), basketbalu 4 % (v ČR zhruba o procentní bod méně).¹⁴³

Naopak některé další populární sporty, nejen typické pro jednu konkrétní oblast jako kriket nebo australský fotbal, zůstaly čtenářům sportovních rubrik českých deníků téměř zapovězeny. S výsledky do 0,5 % v českém tisku skončilo například rugby (celosvětově 3. místo a 5 % článků), golf (9. místo, 3 %) nebo jezdeckví (10. místo, 2 %).¹⁴⁴

4.3 Témata

4.3.1 České deníky

Ačkoliv z výsledků výzkumu vyplynulo, že důležitou součástí české tištěné sportovní žurnalistiky ve sledovaném období zůstávalo zaměření na výsledkovou stránku a rozbor výkonnosti sportovních aktérů, které nevyžaduje příliš úsilí novinářů a které nepřináší prakticky žádnou přidanou hodnotu textu, jejich podíl zdaleka nebyl tak vysoký, jak by bylo možné očekávat. Nepochybný vliv na tento vývoj měl technologický pokrok, který tištěnou sportovní žurnalistiku výrazně znevýhodnil oproti televizní či online žurnalistice, kde mohou příjemci sledovat sportovní přenosy či alespoň výsledky sledovat v přímém přenosu. Sportovní rubriky v tisku byly donuceny nabízet oproti konkurenčním online médiím jiný obsah, aby zaujaly pozornost svých čtenářů.

Zároveň se ukázalo, že pro celostátní média stál zcela stranou zájmu amatérský sport, kterému se ani v Blesku, ani Lidových novinách nevěnoval žádný článek. Jak vysvětluje Sekot, rekreační sport „*postrádá komerčně využitelnou diváckou atraktivnost rychlosti, obdivuhodného výkonu, akčnosti, nemá své uctívané celebrity a nenabízí bezbřehou adoraci individuálních sportovních hvězd či stranění masově obdivovaným týmům. Je tedy v zásadě pro média ekonomicky nezajímavý.*“¹⁴⁵

¹⁴³ Tamtéž. S. 26.

¹⁴⁴ Tamtéž.

¹⁴⁵ SEKOT, Aleš, pozn. 6. S. 207.

Tabulka č. 4: Témata ve sportovních rubrikách českých deníků

Témata	Prům. (%)	Blesk (%)	LN (%)	MSD (%)
Výsledky, zápasy	23,2	16,2 (-7)	25,4 (2,2)	27,8 (4,6)
Preview	12,5	11 (-1,5)	7,6 (-4,9)	15,6 (3,1)
Výkonnost, trénink	8,9	6,6 (-2,4)	9,7 (0,8)	10,5 (1,5)
Přestupy, konec kar.	6,9	8,2 (1,3)	7 (0,1)	5,8 (-1,1)
Hvězdy, jejich život	5,6	12,9 (7,3)	1,6 (-4)	1,5 (-4,1)
Politika a korupce	3,8	3,0 (-0,8)	7 (3,2)	3,2 (-0,6)
Zranění, zdrav. stav	3,3	5,2 (1,9)	3,2 (-0,1)	1,9 (-1,4)
Finance	2,6	3,3 (0,7)	3,2 (0,7)	1,7 (-0,8)
Fanoušci	2	2,2 (0,2)	2,2 (0,2)	1,7 (-0,3)
Lokální	1,7	0 (-1,7)	0 (-1,7)	3,6 (2)
Ostatní	29,5	31,4 (1,9)	33,1 (3,6)	26,7 (-2,8)

Zdroj: vlastní zpracování

4.3.2 Blesk

Deník Blesk na první pohled věnoval větší prostor společenským přesahům sportu, zejména soukromému životu sportovních hvězd. Zatímco výsledkům a hodnocení zápasů a soutěží jako dominantnímu tématu sportovní žurnalistiky nejen v České republice bylo věnováno 16,2 % článků, hodnocení výkonnosti sportovců pouze 6,6 %, téma hvězdy a jejich život tvořilo 12,9 %.

Snaha přiblížit čtenářům soukromý život sportovců byla patrná na různých přístupech. Časté byly krátké články se sportem takřka nesouvisející, jejichž hlavním impulsem vzniku byla tzv. pseudoudálost, tedy například zveřejnění soukromé fotografie na sociální síti ze strany (slavného) sportovce. Tyto články pak mnohdy působily velmi triviálně. V lednu 2017 tak například Blesk informoval, že bývalá srbská tenistka a „kráska Ana Ivanovič (29) vůbec poprvé v životě vyrazila na lyže.“¹⁴⁶ O měsíc později si pak čtenáři deníku mohli na jedné straně přečíst, že fotbalistovi Cristianu Ronaldovi „zabásli přítel“¹⁴⁷, zatímco Lionelu Messimu, největšímu konkurentovi Ronalda v souboji o prestižní individuální trofeje, vadil hluk, a proto se „sousedů jednoduše zbavil. Koupil jejich dům!“¹⁴⁸

Objevovaly se i články o trávení volného času sportovců s partnery nebo rodinou (například na dovolené), svatby a pohřby. Námětem pro článek o tréninku tenisty Tomáše Berdycha na slavný

¹⁴⁶ [MAŇAS, Petr]. Přežila jsem lyže! *Blesk*. 2017, 26(16), 17.

¹⁴⁷ BAUMANN, Václav. Zabásli mu přítel. *Blesk*. 2017, 26(34), 18.

¹⁴⁸ [BAUMANN, Václav]. Vykoupil sousedy. *Blesk*. 2017, 26(34), 18.

grandslamový turnaj ve Wimbledonu se stalo video na Berdychově profilu na Instagramu, na němž zachytil svou manželku Ester při běhu v zahradách Buckinghamského paláce v Londýně. „*Jak se co nejlépe připravit na londýnský Wimbledon? Přece vzít svoji milou k sídlu britské královny. A tak Tomáš Berdych (31) v rámci kondičního výběhu sbalil svou princezničku Ester (24) a vše natáčel na mobil,*“ konstatoval v článku autor.¹⁴⁹

Oproti ostatním sledovaným médiím bylo zaujetí Blesku pro partnery slavných sportovců naprosto bezprecedentní a často eticky krajně sporné. V prosinci například Blesk věnoval hned dva články nové přítelkyni reprezentačního fotbalisty Filipa Nováka, oba rámcovány silně v její neprospěch, čemuž odpovídaly i titulky „Má holku, co spala s Jágrem“¹⁵⁰ a „Fotbalistu už měla“, v němž autor zmiňuje, že kromě Jágra si „románek“ prožila i s fotbalistou Patriziem Stronaticem.¹⁵¹

Posedlost tzv. hvězdami byla v listu tak silná, že jejich zpochybňování bylo v některých případech dokonce ostrakizováno. Například podle autora článku „Jarolím škrtnul Messiho“ tehdejší trenér české fotbalové reprezentace Karel Jarolím prokázal, že je „*prostě ,samorost‘ a rád šokuje*“ už jen tím, že mezi tři nejlepší fotbalisty za rok 2017 v anketě FIFA nevybral Lionela Messiho a místo něj dal přednost kromě vítězného Cristiana Ronalda také Neymarovi a Toni Kroosovi, tedy rovněž hráčům nejužší světové fotbalové špičky.¹⁵²

Fascinaci sportovními celebritami však dokumentovalo množství článků o zraněních a zdravotním stavu sportovců, jejichž podíl 5,2 % byl například takřka o dva procentní body vyšší než u konkurenčních Lidových novin. Ideálním příkladem tohoto fenoménu byl v roce 2017 příběh tenistky Petry Kvitové, která se zotavila z těžkého zranění ruky po přepadení lupičem a po několika měsících se vrátila na nejvyšší úroveň. V průběhu roku Kvitová poskytla Blesku několik rozhovorů, prostor ale získal například i její ošetřující lékař. Přestože Kvitová poprvé nastoupila oproti původním předpokladům už na konci května na grandslamovém turnaji Roland Garros v Paříži, její zdravotní stav byl v centru zájmu novinářů Blesku i v následujících měsících. Dokonce ještě v prosinci 2017 Blesk v titulku i perexu článku „Zase ve špitále“ reflektoval informaci, že tenistka se „*přesně rok po operaci ruky*“ znovu ocitla v nemocnici, ačkoliv nemusela „*řešit trable s pořezanou rukou*“, neboť se jako herečka objevila v seriálu

¹⁴⁹ [MAŇAS, Petr]. Princeznu vytáhl ke královně. *Blesk*. 2017, 26(148), 15.

¹⁵⁰ POKORNÝ, Tomáš. Má holku, co spala s Jágrem. *Blesk*. 2017, 26(293), 18.

¹⁵¹ [POKORNÝ, Tomáš]. Fotbalistu už měla. *Blesk*. 2017, 26(293), 18.

¹⁵² [NĚMEC, Petr]. Jarolím škrtnul Messiho. *Blesk*. 2017, 26(248), 14.

televize Nova Ordinace v růžové zahradě na základě slibu herce Petra Rychlého.¹⁵³

Často nepřiměřená pozornost sportovním celebritám přitom podle Štauda vede k situaci, kdy je pro cizince mnohdy nejvýznamnější (a někdy také jedinou známou) osobností určitého státu právě sportovec jako v případě brazilských a argentinských fotbalistů nebo kanadských hokejistů.¹⁵⁴ Autor ale poukazuje i na zvyšující se význam slavných sportovců ve vnímání historie u veřejnosti a dává, kromě zemí jako Belgie či Kanada, za příklad anketu České televize „Největší Čech“ z roku 2005, v níž se mezi první stovkou osobností umístilo jedenáct sportovců včetně šesti tehdy aktivních, nejvýše postaveným byl na 12. místě běžec Emil Zátopek.¹⁵⁵

Jako eticky problematické téma se ukázali fanoušci (2,2 %), o kterých bylo referováno především v negativním smyslu v souvislosti s násilnostmi na stadionech, nikoliv jako podpora sportovců. Přestože negativní projevy sportovních fanoušků se objevovaly i ve zbylých dvou sledovaných médiích, v Blesku byl tento trend nejrozšířenější. Mediální publicity se tak dočkali především fotbaloví nebo hokejoví chuligáni. V článku „Už vám kopou hrob!“¹⁵⁶ se čtenáři měli možnost dočíst o tzv. Hrobařích, nechvalně proslulých fotbalových fanoušcích Partizanu Bělehrad, patřících k nejagresivnějším v Evropě. Pozornosti se v článku „Jsem kamikadze“ dostalo například i muži, který patrně záměrně vyvolal paniku při veřejném sledování finále fotbalové Ligy mistrů na náměstí Piazza San Carlo v Turíně, jež vedla ke zranění víc než 1 500 lidí.¹⁵⁷ Jak přitom upozorňují přední odborníci na terorismus včetně Brigitte L. Nacos, mediální pozornost násilným činům je pro jejich původce velmi důležitá, neboť tím mohou šířit ve společnosti strach (a svou domnělou moc), propagovat motiv činu, u části veřejnosti vzbudit sympatie a respekt a legitimizovat svou pozici.¹⁵⁸ Ideálním příkladem testování hranic novinářské etiky a vkusu čtenářů ze strany redaktorů pak byl článek „Natočil svou smrt“¹⁵⁹ o fanouškovi, který byl během závodu rallye v touze získat co nejlepší záběry sražen automobilem jednoho ze závodníků. V článku byla kromě sekvence fotografií a odkazu na video incidentu (!) použita i citace: „*Po nárazu [fanoušek] letěl vzduchem a dopadl hlavou na*

¹⁵³ HOZNÉDL, Pavel. Zase ve špitále. *Blesk*. 2017, **26**(297), 14.

¹⁵⁴ ŠTAUD, Ondřej. *Sportovní hvězdy, ikony a hrdinové*. Brno, 2009. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Doc. PhDr. Aleš Sekot, CSc. S. 35-36.

¹⁵⁵ Tamtéž. S. 39-40.

¹⁵⁶ BAUMANN, Václav. Už vám kopou hrob! *Blesk*. 2017, **26**(287), 14.

¹⁵⁷ [MICHÁLEK, Ondřej]. Jsem kamikadze! *Blesk*. 2017, **26**(130), 16.

¹⁵⁸ NACOS, Brigitte Lebens. *Mass-mediated terrorism: the central role of the media in terrorism and counterterrorism*. 2nd edition. Lanham, Maryland, 2007. ISBN 978-0742553804. S. 20.

¹⁵⁹ [MICHÁLEK, Ondřej]. Natočil svou smrt. *Blesk*. 2017, **26**(18), 14.

*silnici, nebylo mu pomoci, 'popsal očítý svědek.'*¹⁶⁰

Obdobně jako v ostatních sledovaných médiích byla pouze naprosto výjimečně pozornost věnována mediální stránce sportu. Překvapivou výjimkou byl v tomto ohledu článek „Záruba zlanaril Procházku“ o nástupu bývalého hokejisty Martina Procházky na pozici hokejového experta České televize místo Martina Hostáka, což autor v nadsázce označil za „*hokejový trejd extraligového léta*“.¹⁶¹ Hokejová sekce sportovní redakce ČT se však dostala do centra zájmu Blesku také v článku „Děti utekly na policii“¹⁶² o problémech v osobním životě hokejového experta Milana Antoše. Na první pohled silný příběh ze soukromí bývalého profesionálního sportovce, tedy typ článku, který se ve sportovní rubrice českých deníků neměl téměř šanci objevit, přitom přinesl další důležitý etický aspekt práce ve sportovní žurnalistice nejen českých médií – Antoš totiž své soukromí neodkryl pro nejčtenější deník v zemi, nýbrž o den dříve jeho emotivní příběh vyšel na webu Bez frází, odhalujícím bolestné momenty života předních českých sportovců, v článku „Devátého března“¹⁶³ a Blesk jej poté, byť je v článku uveden zdroj, převzal a ve zhuťněné podobě jej publikoval.

4.3.3 Lidové noviny

Sportovní rubrika Lidových novin byla naproti tomu stále zaměřena spíše na výsledkový servis, byť v posledních zhruba dvaceti letech prošla významnou proměnou. Výsledky se v roce 2017 zabývalo 25,4 % článků. Podle tehdejšího šéfredaktora listu Ondřeje Trunečky přitom na počátku tisíciletí Lidové noviny (alespoň v pondělním vydání) „*často kombinovaly aktuální zpravodajství a četné výsledky s velkými, i vícestránkovými, tématy: například k začátku nové sezony NHL nebo o fotbalových rivalch Spartě a Slavii. Rozsáhlý blok uzavíraly výroky uplynulého týdne, autorská poznámka redaktora i komentář sportovce, současného či bývalého.*“¹⁶⁴

Úbytek zápasového zpravodajství naopak znamenal větší pozornost dříve opomíjeným tématům týkajících se fungování sportu, politice a korupci se věnovalo dokonce 7 % článků. Prostor představit své vize vzniku Sportovní agentury například dostal po zvolení do Poslanecké sněmovny bývalý hokejový brankář Milan Hnilička (hnutí ANO).¹⁶⁵ V jednom

¹⁶⁰ Tamtéž.

¹⁶¹ [POKORNÝ, Tomáš]. Záruba zlanaril Procházku. *Blesk*. 2017, **26**(210), 13.

¹⁶² POKORNÝ, Tomáš. Děti utekly na policii! *Blesk*. 2017, **26**(131), 15.

¹⁶³ ANTOŠ, Milan. Devátého března. In: *Bez frází.cz* [online]. [6. 6. 2017] [cit. 2020-01-25]. Dostupné z: <https://www.bezfrazi.cz/devateho-brezna/>

¹⁶⁴ TRUNEČKA, Ondřej, pozn. 111. S. 123.

¹⁶⁵ ŠINDELÁŘ, Jaroslav. Chci český sport posunout. *Lidové noviny*. 2017, **30**(248), 17.

z prosincových vydání Lidových novin se pak vznik funkce vládního zmocněnce pro sport, kterou obsadil právě Hnilička, stala tzv. otvírákem, tedy hlavní zprávou dne na titulní straně. Překvapivě vysoký podíl článků týkající se politiky by sice bylo možné odůvodnit již zmíněnou korupční aférou tehdejšího předsedy FAČR Miroslava Pelty z roku 2017, ovšem nutno zároveň poznamenat, že například v jediném květnovém vydání ve výběrovém vzorku výzkumu (v květnu došlo k policejní razii a zatčení Pelty a dalších podezřelých) se žádná zmínka neobjevila, pouze jeden článek mimo sportovní rubriku.

Financím ve sportu se věnovalo 3,2 % článků. Čtenáři listu byli například v říjnu, na rozdíl od ostatních sledovaných médií, informováni o nárůstu nákladů na pořádání fotbalového mistrovství světa v Rusku o dalších zhruba 13 miliard korun, které měl z větší části hradit stát. Ruská vláda přitom navýšení rozpočtu schválila bez bližšího vysvětlení.¹⁶⁶ Podobně i podíl článků o dopingu (4,3 %) by bylo možné vysvětlit rozsáhlou kauzou státem řízeného dopingu v Rusku, kdy například Mezinárodní olympijský výbor ve sledovaném období rozhodl o zákazu ruských sportovců startovat na zimních olympijských hrách (ZOH) 2018 v Pchjongčchangu, na druhou stranu se o dopingu v Rusku pravidelně psalo minimálně od ZOH 2014 v Soči. Deník například rovněž jako jediný ze sledovaných médií informoval o zákulisním vyjednávání o vysílacích právech hokejové Tipsport Extraligy, do něhož se kromě České televize zapojila i soukromá stanice O2 Sport.¹⁶⁷

Očekávaně pouze minimální pozornost redakce Lidových novin věnovala soukromému životu sportovních hvězd (1,6 %). Navzdory tomu, že redakce informovala o podobných sportovcích jako Blesk, jejich přístup se významně lišil. Zatímco například po nečekaném postupu americké tenistky Sloane Stephenové do finále US Open Lidové noviny v reportáži „Skok o 930 míst za měsíc“¹⁶⁸ zrekapitulovaly především její sportovní výsledky posledních týdnů, kdy se na kurty vrátila po dlouhodobém zranění, Blesk o dva dny později, po vítězství Stephenové ve finále, informoval zejména o jejím těžkém zranění, několik let staré smrti otce a zisku 80 milionů korun za vítězství.¹⁶⁹

4.3.4 Moravskoslezský deník

Regionální charakter média se ve sledovaném období výrazně promítal i do tematické struktury sportovní rubriky. Navzdory zásadní technologické proměně mediálního světa zůstal Deník

¹⁶⁶ ČTK. Další miliardy pro fotbalové MS v Rusku. *Lidové noviny*. 2017, 30(248), 17.

¹⁶⁷ TOMAS, Jaroslav. Extraligu bude vysílat i O2 Sport. *Lidové noviny*. 2017, 30(209), 19.

¹⁶⁸ KOPŘIVA, Ondřej. Skok o 930 míst za měsíc. *Lidové noviny*. 2017, 30(210), 16.

¹⁶⁹ KREJČA, Pavel. Za 6 měsíců z vozíku k titulu. *Blesk*. 2017, 26(211), 18.

věrný tradičnímu zaměření na sportovní výsledky a reportáže z jednotlivých zápasů. Ve sledovaném období se průběhem zápasů a soutěží či prostými výsledky zabývalo 27,8 %. Ještě mnohem silněji se tato tendence projevila v pondělních vydáních, kdy články týkající se zápasů a výsledků tvořily neuvěřitelných 67,7 %.

V celostátním médiu, zaměřeném primárně na sport na národní či mezinárodní úrovni, by taková redakční politika (snad s výjimkou deníku Sport) pravděpodobně nebyla možná, ovšem pro fanoušky týmů, které byly v celostátním měřítku spíše opomíjeny, zejména v případě druhé nejvyšší fotbalové a hokejové soutěže, mohla být reportáž ze zápasu jejich oblíbeného týmu, zvláště pokud nehrál na domácím hřišti, vítaná. U řady týmů navíc byla vlastní mediální prezentace (například skrze webové stránky nebo sociální sítě) značně kolísavá, a to i v případě profesionálních klubů například v první a druhé fotbalové lize, pro fanoušky týmů z nižších soutěží pak regionální médium bylo často jedinou možností, jak se o svých oblíbených dozvědět více.

Dalších 15,6 % článků se věnovalo previews, zatímco u Lidových novin nebyl tento podíl ani poloviční. Interpretovat takové množství (navíc převážně zpravodajských) článků o událostech, které se teprve stanou, není snadné. Do jisté míry lze za tím spatřovat již zmíněné přizpůsobování sportu principům mediální logiky, kdy se média snaží usměrnit pozornost příjemců k blížící se události za účelem mediální podpory klubu nebo sportovců, případně pro média výhodnějšího finančního zisku z reklamy. Z bližšího zkoumání však jasně vyplynulo, že podoba tzv. previews vykazovala od ostatních dvou deníků výrazné odlišnosti. Zatímco Moravskoslezský deník informoval své čtenáře převážně o zápasech týmů z regionu, o méně významných nebo dokonce mládežnických soutěžích v regionu, oba celostátní listy informovaly primárně o nadcházejících fotbalových a hokejových zápasech v nejvyšší domácí soutěži nebo globálních událostech typu závodu světového poháru či tenisových zápasech na grandslamech.

Naopak v celkovém součtu se objevilo poměrně málo článků o lokálních amatérských sportovcích (3,6 %) a mládežnických sportovcích (2,1 %), byť oproti celostátním médiím se samozřejmě jednalo o vysoké číslo. V případě regionálního média se však potvrdila teze, že amatérský sport, u něž je dosahování vrcholových výkonů značně omezené, stojí stranou pozornosti. Do jisté míry to lze odůvodnit faktem, že amatérský sport měl zejména v pondělním vydání k dispozici rozsáhlý výsledkový servis, často i s krátkým hodnocením trenérů, a byl tedy nedílnou součástí deníku, na druhou stranu by rozsáhlejší pokrytí lokálního a mládežnického sportu mělo být součástí společenské odpovědnosti regionálního tisku.

4.3.5 ISPS 2011

Ačkoliv obdobně jako v případě žánrů není možné výsledky tematického ukotvení zcela srovnávat, neboť tento výzkum pracoval s řadou jiných proměnných, obecně lze říci, že zahraniční tisk se v mnohem vyšší míře zabýval výsledkovou a výkonnostní oblastí sportu, než tomu bylo v českém prostředí. Zatímco z výsledků ISPS 2011 vyplývá, že v součtu zhruba 78 % všech článků se věnovalo výsledkům a reportážím ze zápasů (31 %), hodnocení výkonů sportovců (29 %) a preview před startem zápasů či soutěží (18 %), české deníky těmto třem tématům věnovaly zhruba 45 % článků.¹⁷⁰ Vysvětlení lze hledat kromě již zmíněného odlišného přístupu ve významném časovém odstupu, během nějž došlo k významnému rozšíření internetu a významu online žurnalistiky.

Naopak velmi podobné hodnoty v českém a světovém tisku vykazovala témata jako politika a finance ve sportu, jimž se věnovalo zhruba po 3 % článků. Stejně tak fanouškům se v obou případech věnovala zhruba 2 % článků, lokálnímu a mládežnickému sportu v českých i zahraničních sportovních rubrikách okolo 1 %.¹⁷¹ Tato témata navíc, alespoň tedy ve srovnatelných evropských zemích s výjimkou Rumunska, poměrně překvapivě vykazovala v jednotlivých zemích jen minimální rozdíly.

4.4 Fotografie

4.4.1 České deníky

Obecná charakteristika práce s fotografií ve sledovaných sportovních rubrikách českých deníků není příliš snadná. Na jedné straně stál deník Blesk, který využíval až nadměrné množství různých grafických prvků fotografií či koláží, a v opozici Lidové noviny a Moravskoslezský deník, které k využívání obrazového materiálu přistupovali mnohem uměřeněji. Z tohoto pohledu výsledky výzkumu sice poskytly cenná data o využívání fotografií v českých sportovních rubrikách, ovšem jak vyplývá z tabulky č. 5, zároveň se spíše jednalo o zprůměrování dvou extrémních přístupů než o skutečně věrný popis skutečnosti.

¹⁷⁰ HORKY, Thomas a Jorg-Uwe NIELAND, ed., pozn. 3. S. 29-30.

¹⁷¹ Tamtéž.

Tabulka č. 5: Fotografie ve sportovních rubrikách českých deníků

Počet fotogr.	Průměr (%)	Blesk (%)	LN (%)	MSD (%)
0	36,5	10,7 (-25,8)	54,1 (17,6)	49,7 (13,2)
1	40,9	36,2 (-4,7)	40 (-0,9)	45 (4,1)
2	10,7	23,8 (13,1)	3,8 (-6,9)	3,2 (-7,5)
3	5,6	13,4 (7,8)	1,1 (-4,5)	1,3 (-4,3)
4 a více	6,3	15,9 (9,6)	1,1 (-5,2)	0,9 (-5,4)

Zdroj: vlastní zpracování

4.4.2 Blesk

Užívání fotografií ve sportovní rubrice Blesku podléhalo zcela odlišným pravidlům než u ostatních deníků. Obrazová stránka byla místy natolik silná, že v některých případech text působil spíše jako doplněk. Pouze 10,7 % článků, tedy pětkrát méně než v případě Lidových novin, nebylo doplněno žádnou fotografií. Naopak více než polovinu článků tvořily dvě a více fotografií, z toho čtyři a více fotografií se objevilo v 15,9 % případů.

Využívání vysokého množství fotografií se však projevilo i několika negativními jevy, které si zaslouží pozornost. Prvním z nich bylo využívání se sportem nesouvisejících fotografií. K článku „Pletený cop č. 2 do boje“¹⁷² o štafetovém závodě žen ve Světovém poháru v biatlonu se například objevila rok stará fotografie české závodnice Markéty Davidové z maturitního plesu, u článku „Nebýt kluků z Košic, dostal bych do držky“¹⁷³ o inzultaci rozhodčího Jakuba Čmolíka juniorskými hokejisty Brestu redaktoři vybrali fotografii Čmolíka ve spodním prádle bez uvedení zdroje, patrně z jeho instagramového účtu. Časté byly v tomto ohledu fotografie partnerů, zejména však partnerek.

Druhým negativním jevem byla přehnaná pozornost fyzickému vzhledu, některé fotografie se vyznačovaly výrazným erotickým nádechem (například fotografie mladých žen v plavkách či s výstřihem). V článku „Královny tenisu i krásy“¹⁷⁴ byl přitažlivý fyzický vzhled dokonce rozhodujícím kritériem. Čtenář se tak dočetl, že „jsou tenistky, které jsou okouzující, ale jejich hra za nic nestojí. [...] Když se ale spojí um i krása v jedno, je to pak nádherná podívaná.“¹⁷⁵ Celé straně pak dominovalo šest fotografií vybraných tenistek, které se v kariéře dostaly až na první místo žebříčku WTA. Mezi nimi nechyběla ani fotografie, v nejužším místě o rozměrech

¹⁷² [MICHÁLEK, Ondřej]. Pletený cop č. 2 do boje! *Blesk*. 2017, 26(10), 16.

¹⁷³ [SKOŘEPA, Pavel]. Nebýt kluků z Košic, dostal bych do držky. *Blesk*. 2017, 26(90), 17.

¹⁷⁴ ŽALOUDEK, Petr. Královny tenisu i krásy. *Blesk*. 2017, 26(161), 18-19.

¹⁷⁵ Tamtéž.

34 x 11 cm, téměř nahé (v kalhotkách a s paží zakrývající ňadra) Češky Karolíny Plíškové.

Třetím bylo vytváření až jakéhosi kultu osobnosti sportovců. Například po konci MS v biatlonu se na dvoustraně objevilo celkem šest fotografií s úspěšnou biatlonistkou Gabrielou Koukalovou, jamajskému sprinterovi Usainu Boltovi bylo v článku „Jako doma“¹⁷⁶ před posledním startem na ostravské Zlaté tretře věnováno dokonce deset fotografií. V obou zbývajících sledovaných denících bylo přitom standardem využití pouze jedné fotografie daného sportovce, u rozsáhlejších textů maximálně dvě.

Bohatá obrazová složka nicméně nabídla čtenářům i obsahově zajímavý materiál, na který by v jiných sportovních rubrikách českých deníků neměli šanci narazit. Příkladem neobvyklé feature fotografie ze zákulisí byla sekvence snímků v článku „Stěhovák roku“ o přiletu hokejového brankáře Petra Mrázka ze zámoří před startem Mistrovství světa ve Francii s celkem devíti rozměrnými kufry a taškami, z větší části naplněnými brankářskou výstrojí.¹⁷⁷ Překvapivý detail přinesla rovněž fotografie v článku „Ďábel couvl! Jen o krok“ z tiskové konference místopředsedy Fotbalové asociace České republiky (FAČR) Romana Berbra, na níž měl vlivný funkcionář na zadní straně mobilu položenou kartičku s obrázkem ďábla, tedy pro významnou část fanouškovské i novinářské obce metaforické vyjádření Berbrovy role v českém fotbale.¹⁷⁸

Od konkurence odlišným fenoménem v práci s fotografií v Blesku bylo časté používání sekvencí snímků, které čtenáři umožňují lépe si představit i akce, které není možné detailně zachytit lidským zrakem jako například zásah jednoho ze soupeřů tenisovým míčkem do obličeje. Sekvence snímků umožňuje alespoň zčásti eliminovat staticnost jako zásadní nevýhodu tisku oproti audiovizuálním médiím, a pomáhá tak zatraktivnit obsah pro větší množství příjemců.

4.4.3 Lidové noviny

Redakce Lidových novin ve sledovaném období zůstávala věrná jasné dominanci textu nad obrazem a z vybraných médií v práci s fotografiemi byla celkově nejrigidnější. Pouze zhruba 6 % článků bylo tvořeno více než jednou fotografií a pouze 1,1 % čtyřmi a více fotografiemi.

¹⁷⁶ ŽALOUDEK, Petr. Jako doma. *Blesk*. 2017, 26(148), 17.

¹⁷⁷ BAUMANN, Václav. Stěhovák roku! *Blesk*. 2017, 26(90), 18.

¹⁷⁸ MICHÁLEK, Ondřej. Ďábel couvl! Jen o krok. *Blesk*. 2017, 26(110), 13.

Články bez jediné fotografie tvořilo 54,1 %, dalších 40 % s jednou fotografií.

Jako příklad střídme práce s fotografiemi může sloužit vydání z 12. ledna, kdy byla sportovní rubrika tvořena jednou tiskovou stranou, na níž se sice objevila nezvykle rozměrná fotografie hokejisty Pavla Zachy (22,7 cm x 14 cm), ovšem zároveň byla jediná. Zmíněná fotografie, převzatá z ČTK (původně AP), navíc působila poměrně strnule. Hokejista byl sice v pohybu při bruslení, zároveň však chyběl náznak jakékoliv (pro diváka) atraktivní akce, chyběl puk, branka i ostatní hráči na ledě. Ačkoliv to nesouvisí přímo s fotografiemi, pro doplnění kontextu je vhodné zmínit, že na této straně se zároveň objevilo pouze 77 znaků ve fialové barvě, zbytek tvořil text v černé barvě.

Ne vždy byla tisková strana takto obrazově chudá, ovšem v naprosté většině případů se neobjevily více než 2 větší fotografie (například 10 x 10 cm). Překvapivě zřídka se také objevovaly fotografie sportovců v emotivních momentech jako radost z vítězství, ze vstřelené branky, smutek z porážky nebo zranění. Tyto rysy by bylo možné hodnotit jako spíše bulvarizující, pro tištěné sportovní zpravodajství ovšem důležité, a to i s ohledem na dlouhodobě klesající náklady všech deníků.

4.4.4 Moravskoslezský deník

Co se týče fotografií v Moravskoslezském deníku, jejich využití bylo ze všech tří deníků nejúspornější, byť s Lidovými novinami vykazovalo celou řadu stejných či podobných vlastností jako nízký počet fotografií v článcích nebo výraznou prostorovou převahu textu nad obrazovou částí tiskové strany. Článků bez fotografie se ve sledovaném období objevilo 49,8 %, s jednou fotografií 44,6 %. Naopak čtyři a více fotografie se objevily pouze u 0,9 % článků. Co je však důležité zmínit, oproti LN se objevoval vysoký podíl článků s jednou emočně chudou fotografií malých rozměrů, typicky s profilovou fotografií sportovců či funkcionářů u rozhovorů. Například článek „Boj o Harrachov. Jansta se zlobí na televizi“ o více než 1 300 znacích byl doplněn fotografií předsedy České unie Sportu Miroslava Jansty o rozměrech 18x18 mm.¹⁷⁹ Obdobně jako u LN se pouze zřídka objevovaly i další výrazné grafické prvky.

4.4.5 ISPS 2011

Podle ISPS 2011 takřka dvě třetiny článků ve sportovních rubrikách ve světovém tisku byly doplněny alespoň jednou fotografií, z toho právě jedna fotografie tvořila 48,8 % článků, dvě

¹⁷⁹ JÚZEK, Martin. Boj o Harrachov. Jansta se zlobí na televizi. *Moravskoslezský deník*. 2020, 16(17), 16.

8,5 %, tři fotografie 3,4 % a čtyři a více dokonce 4,3 % článků.¹⁸⁰ Zajímavým ve srovnání s českým prostředím je tak fakt, že zatímco v českých sportovních rubrikách bylo o dva procentní body oproti světovému průměru více článků bez fotografie, v případě článků s jednou fotografií byl rozdíl výrazných osm procentních bodů ve prospěch světového tisku. U všech zbývajících proměnných byl průměr vždy minimálně o dva procentní body vyšší v českých denících.¹⁸¹

Takto statisticky významné rozdíly sice nelze brát na lehkou váhu, přesto je nutné zmínit faktor Blesk, který se svým pojetím práce s fotografiemi dalším dvěma českým deníkům, ale i srovnatelným deníkům v zahraničí zcela vymyká. Zatímco v Blesku se objevilo pouze 10,7 % článků bez fotografie, v německých tzv. bulvárních médiích Bildu a Expressu jich bylo více než trojnásobek, 38,2 %.¹⁸² Dále je nutné znovu připomenout šestiletý časový odstup mezi oběma výzkumy, který pravděpodobně rozdíl v obrazovém pokrytí ještě umocnil.

4.5 Sportovci

4.5.1 České deníky

Pokud mluvíme o pohlaví zobrazovaných sportovců, všeobecně lze říci, že poměr mužů a žen byl ve sledovaném období zcela jednoznačně vychýlen ve prospěch mužů. Sportovci-muži byli objekty zájmu v 76,7 % článků, jejich ženské kolegyně pouhých 15,7 %. Zbylé články byly zaměřeny na sportovce obou pohlaví, případně nebylo pohlaví možné určit. Zatímco tedy Sekot na základě výzkumu pokrytí českých sportovců na LOH 2004 v Aténách v českých denících konstatoval, že množství textového i obrazového materiálu téměř odpovídalo procentuálnímu zastoupení sportovců (tedy zhruba 6:4 ve prospěch mužů), o více než 10 let později vyplynulo, že podobná tvrzení mohou platit patrně jen krátkodobě, především v případě významných akcí typu olympijských her.¹⁸³ Pozitivním faktem je, že od roku 2011 se za šest let podíl zvýšil o více než šest procentních bodů, přestože v roce 2015 byl poměr ještě vyšší (16,6 %) a dalších 7,3 % článků se tehdy věnovalo oběma pohlavím.

Z výsledků však vyplývá důležitý fakt, že tato nerovnováha do značné míry vychází z významného pokrytí dvou nejvýznamnějších a zároveň výrazně maskulinních sportů, fotbalu a ledního hokeje, které dohromady tvořily přes 56 % článků. Například podle Kaufnerové se u

¹⁸⁰ HOROKY, Thomas a Jorg-Uwe NIELAND, ed., pozn. 3. S. 24.

¹⁸¹ Tamtéž.

¹⁸² Tamtéž. S. 54.

¹⁸³ SEKOT, Aleš, pozn. 6. S. 360-362.

fotbalu a ledního hokeje mužů týkalo nepřekvapivě zhruba 99 % příspěvků.¹⁸⁴ Při jejich naprostém vynechání ve výzkumu by se tak rozdíl v pokrytí obou pohlaví dramaticky snížil – muži by byli součástí 46,5 % článků a ženy 36,1 %. To potvrzují data headlineů pořadu *Branky, Body, Vteřiny* z České televize z roku 2018, kde rovněž ve většině ostatních sportů bylo pokrytí mužů a žen výrazně rovnoměrnější.¹⁸⁵

Tabulka č. 6: Sportovci ve sportovních rubrikách českých deníků

Sportovci	Průměr (%)	Blesk (%)	LN (%)	MSD (%)
Muži	76,7	77 (0,3)	75,1 (-1,6)	77,1 (0,4)
Ženy	15,7	18,4 (2,7)	13,5 (-2,2)	14,6 (-1,1)
Obě pohlaví	4,8	3 (-1,8)	4,9 (0,1)	6,2 (1,4)
Neurčeno	2,8	1,6 (-1,2)	6,5 (3,7)	2,1 (-0,7)

Zdroj: vlastní zpracování

Největší pozornost českých deníků se ženským sportovkyním dostalo v tenise, na čemž se významně podílela dlouhodobě vysoká výkonnost předních českých hráček v čele s Karolínou Plíškovou, která se v červenci 2017 na dva měsíce stala dokonce světovou jedničkou.¹⁸⁶

Nezanedbatelným fenoménem však byla minimální pozornost ženským kolektivním sportům ve sledovaných celostátních denících, a to nejen v porovnání se stejnými sporty mužskými, ale rovněž s individuálními sporty žen. Zmínky o ženských reprezentačních výběrech bylo možné redukovat na již zmíněné tenistky v rámci Fed Cupu a biatlonistky ve štafetových závodech. Ani v jednom případě se tedy navíc nejednalo o kolektivní sport v pravém slova smyslu, nýbrž o spíše doplňkovou disciplínu primárně individuálních sportů. Krátkodobého zájmu obou médií sice dosáhly například také reprezentační basketbalistky, startující na červnovém domácím ME v Hradci Králové, nebo házenkářky, které na prosincovém MS v Německu skončily na 8. místě, nejvýše v samostatné historii¹⁸⁷, ovšem na mediální pokrytí nejvyšší domácí ženské soutěže žádný ze zmíněných sportů nedosáhl ani formou stručného výsledkového servisu.

Dalším důležitým poznatkem, byť součástí výzkumu nebyla obsahová analýza, která by se

¹⁸⁴ KAUFNEROVÁ, Jana, pozn. 90. S. 118-119.

¹⁸⁵ INSTITUT KOMUNIKAČNÍCH STUDIÍ A ŽURNALISTIKY FSV UK, pozn. 121.

¹⁸⁶ JIRÁSEK, Ondřej. Kar. Plíšková finále na US Open neobhájí a přijde o post světové jedničky. *Tenisportal.cz* [online]. 6. 9. 2017 [cit. 2019-11-01]. Dostupné z: <https://www.tenisportal.cz/zpravy/kar-pliskova-finale-na-us-open-neobhaji-a-prijde-o-post-svetove-jednicku-21591/>

¹⁸⁷ MRZENA, David. Házenkářky závěr bitvy s Nizozemskem nezvládly, na MS končí osmé. In: *IDnes.cz* [online]. 13. 12. 2017 [cit. 2020-01-14]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/sport/hazena/ctvrtfinale-mistrovstvi-sveta-hazenkarky-cesko-nizozemsko.A171213_090737_hazena_ten

danými jevy zabývala podrobněji, byla přetrvávající existence genderových stereotypů a devalvace sportovních výkonů ženských sportovkyň. Rozdílný framing ženského a mužského sportu pravděpodobně vychází z hodnotového nastavení sportovního publika (tvořeného převážně muži), které si žádá primárně mužský sport. Duncanová přitom správně poukazuje na začarovaný kruh, který takovým přístupem vzniká, neboť „*jen málo čtenářek si předplatí časopis, v němž jsou ženské sportovkyně zesměšňovány, sexualizovány nebo trivializovány. Navíc bez záměrné strategie na „výchovu“ publika, jako jsou proma nebo previews, publikum určitě nevznikne.*“¹⁸⁸ Nutno ovšem podotknout, že na vytváření nerovností mezi sportovci na základě pohlaví se v některých případech podílely i samy profesionální sportovkyně. Pozoruhodným příkladem bylo v tomto smyslu vyjádření, byť možná částečně ironické, české reprezentační basketbalistky Aleny Hanušové před kvalifikačním zápasem se Švýcarskem pro Moravskoslezský deník: „*Věříme, že nás fanoušci opět poženou za vítězstvím. A kdyby je náhodou nebavil basket, ať se přijdou podívat alespoň na hezké holky.*“¹⁸⁹

4.5.2 Blesk

Ze srovnání jednotlivých českých deníků vyplynulo, že pozornost mužským sportovcům byla v Blesku procentuálně nejvyšší (77 % článků). Poněkud překvapivějším faktem je, že stejné tvrzení platilo i o ženském sportu (18,4 %). Význam ženského sportu na stránkách Blesku navíc od roku 2011 významně vzrostl, a to téměř o deset procentních bodů.

Na druhou stranu je ovšem nutné přiznat, že ze sledovaných médií zde existovala největší nerovnost v pokrývání ženského sportu. Soustavněji se Blesk věnoval pouze několika vrcholným sportovkyním, a to zejména tenistkám. Byla to právě úspěšná generace českých tenistek, kterým ženy mohly vděčit za větší pokrytí ženského sportu. Tento trend dokládají i výsledky z roku 2016, kdy se nejčastěji zmiňovanou sportovkyní na stránkách Blesku stala tenistka Lucie Šafářová (celkově třetí mezi sportovci) se 116 zmínkami, následována Petrou Kvitovou (4., 105 zmínek) a Karolínou Plíškovou (6., 80 zmínek).¹⁹⁰ Pětici tenistek v elitní desítce žebříčku doplnily ještě osmá Lucie Hradecká a desátá Nicole Vaidišová, jedinou ženskou zástupkyní ostatních sportů byla na sedmém místě rychlobruslařka Martina Sáblíková.¹⁹¹ Zmíněná analýza ovšem zároveň naznačila i další důležitý fakt, vysvětlující

¹⁸⁸ RANEY, Arthur A. a Jennings BRYANT, pozn. 4. S. 264.

¹⁸⁹ NEJEDLÝ, David. České basketbalistky ustály ragbyové zákroky a vykročily za postupem. *Moravskoslezský deník*. 2017, 16(264), 14.

¹⁹⁰ NEWTON MEDIA, pozn. 135.

¹⁹¹ Tamtéž.

nepoměr mezi pokrytím ženského sportu a převahou žen ve zmíněném žebříčku, kterým bylo upozadování kolektivních sportů žen, a to včetně sportů s dlouhou tradicí v českém prostředí – basketbalu, volejbalu nebo házené. Zatímco u mužů lze hovořit o rovnoměrnějším rozložení pozornosti redakce mezi individuální a kolektivní sporty, ale také mezi zaměřením na tým a výrazné individuality v rámci týmu, u žen jako by výkony v kolektivních sportech nebyly důležité a z pohledu sportovních novinářů byly silně vázané na případné úspěchy. Oproti tomu výsledky mužských, zejména fotbalových a hokejových reprezentačních výběrů byly v centru pozornosti i v případě neúspěchů, například porážky v kvalifikaci na fotbalové Euro 2018 v Severním Irsku 0:2, které Blesk věnoval více než tři stránky, nebo ze sportovního hlediska takřka bezvýznamných přípravných zápasů fotbalové reprezentace v Belgii nebo Kataru. Přestože tento nepoměr lze vztáhnout i na LN a MSD, na stránkách Blesku byl nejvýraznější.

Bohužel, jak už bylo zmíněno dříve, ohledně pokrytí ženského sportu v Blesku nelze opomenout v některých případech nedůstojný přístup ke sportovkyním, které často byly degradovány na sexuální objekty, vysmívány kvůli emociální nevyrovnanosti, nebo dokonce deníku sloužily jako zábavná atrakce. Patrně nejvíce odstrašujícím příkladem byl článek „Když se u nás holky poperou“ o hromadné bitce při zápase na MS hokejistek do 18 let v Přerově, v němž autor konstatoval, že „české a ruské hokejistky si daly po čuni (sic!),“ byť „nikoliv nožem a sekerou, jak se zpívá ve slavné písničce skupiny Kabát, ale ‚jen‘ v hokejových rukavicích.“¹⁹²

4.5.3 Lidové noviny

Podobná hegemonie mužského sportu panovala i ve sportovní rubrice Lidových novin. Muži byli v centru zájmu v 74,2 % článků, zatímco ženy pouhých v 13,7 %. Deficit bezmála pěti procentních bodů na pokrytí ženského sportu v Blesku je na první pohled zarážející, byť částečně iluzorní. Zaprvé, tento nepoměr byl způsobený již zmíněnou vysokou mírou pseudoudálostí týkajících se sportovkyň na stránkách bulvárního deníku. Zadruhé, častěji, a to více než dvojnásobně oproti konkurenci, se objevovaly ve sportovní rubrice LN články s neurčeným pohlavím (6,5 %). Tento na první pohled nepřiliš jasný údaj v sobě skrývá primárně pestřejší nabídku článků s olympijskou tematikou, u nichž nebylo explicitně vyjádřeno, zda se jedná o mužskou či ženskou variantu daných sportů. Oproti Blesku se rovněž více článků týkalo obou pohlaví (4,9 %), přesto byl nízký podíl sportovkyň na stránkách listu zarážející.

Podíl žen se navíc oproti vzorku z roku 2015 snížil z 15,9 %, o čtyři roky dříve to bylo dokonce

¹⁹² [BAUMANN, Václav]. Když se u nás holky poperou... *Blesk*. 2017, 26(11), 32.

pouze 6,9 %. Nutno zároveň podotknout, že ve všech třech případech se jednalo o podíl ze sledovaných médií nejnižší.

4.5.4 Moravskoslezský deník

Od obou celostátních médií se v přístupu k ženskému sportu významně lišil Moravskoslezský deník. Přestože ve sledovaném období vykazoval podobný poměr článků o mužích (77,1 %) a ženách (14,6 %) jako Lidové noviny a Blesk, zejména pokrytí ženského sportu bylo mnohem pestřejší do počtu sportů i sportovkyň včetně těch mládežnických. Prakticky po každém ligovém zápase regionálních ženských výběrů v nejvyšší domácí soutěži v basketbalu, volejbalu nebo házené následoval alespoň jeden článek se stručným průběhem zápasu a několika ohlasy. Regionální charakter média se naopak projevil v mnohem nižším pokrytí nejen zahraničních sportovců a sportovkyň, ale i předních českých sportovních celebrit. Velmi zajímavé by bylo srovnání četnosti zmínek o jednotlivých sportovcích mužského a ženského pohlaví s oběma zařazenými celostátními listy, tato data však nebyla součástí výzkumu. Vzhledem k rozsáhlé síti regionálních mutací Deníku totiž místy docházelo k pozitivní synergii, kdy se objevovaly zajímavé příspěvky o lokálních sportovcích či sportovních akcích mimo daný region na úkor sportovních celebrit v obou konkurenčních médiích.

Co se týká ženského sportu, dle dat z roku 2011 byly ženské sportovkyně ze všech tří sledovaných médií zastoupeny nejvíce právě zde (10,7 %), zároveň však příklon k většímu zastoupení žen lze označit jako nejméně dynamický a do budoucna pravděpodobně nejvíce limitovaný. Důvodem je silné zaměření na amatérské a poloamatérské fotbalové a částečně i hokejové soutěže v regionu a značný rozsah sportovní rubriky, neumožňující bez zásadních změn redakční politiky soustavně pokrývat ženský výkonnostní a rekreační sport v regionu, aniž by přitom nebyl zařazen do případných občasných příloh či nějaké lifestylové rubriky.

4.5.5 ISPS 2011

Jak vyplývá z výsledků ISPS 2011, marginalizace ženského sportu ještě ve druhém desetiletí 21. století nebyla doménou pouze málo rozvinutých států, nýbrž byla v různé míře zastoupena po celém světě, čemuž odpovídalo pouze 11 % článků o ženských sportovkyních oproti osminásobku o mužích.¹⁹³ Průměrných 15,7 % článků o ženách ve sportovních rubrikách českých deníků (9 % ve srovnatelném roce 2011) a dalších 4,8 % zmiňujících obě pohlaví tedy nevypadalo nijak hrozně, ovšem k číslům odpovídajícím spravedlivému

¹⁹³ HORKY, Thomas a Jorg-Uwe NIELAND, ed., pozn. 3. S. 31.

zastoupení mužů a žen ve sportu, tedy alespoň dvojnásobku, to bylo přece jen stále ještě daleko. Méně pozitivně ze srovnání se zahraničním tiskem vyšly Lidové noviny jako zástupce seriózního tisku, které o propastných deset procentních bodů zaostaly za průměrem německých deníků ve stejné kategorii, z nichž *Frankfurter Allgemeine Zeitung* a *die tageszeitung* dosahovaly dokonce bezmála 30 % článků o ženském sportu.¹⁹⁴

4.6 Novináři

4.6.1 České deníky

Výzkum rovněž potvrdil obrovskou dominanci mužských autorů ve sportovních rubrikách českých deníků. Zatímco ženy byly autorkami pouhého 1,2 % článků, jejich mužští kolegové byli autory 37 %, tedy zhruba třicetinásobně více. Pouze 0,2 % článků bylo podepsáno mužem i ženou a ve zbylých 61,7 % bylo autorství neurčené (například označeno novinářskou šifrou). Ačkoliv sportovní žurnalistika byla vždy doménou mužů, zmíněné výsledky přinesly velmi nelichotivou zprávu o mužském statu quo v tištěné žurnalistice. Podle Evropské observatoře žurnalistiky přitom pracovalo v roce 2018 v českých redakcích 43 % žen a zdaleka tak velký nepoměr nepanoval ani v množství článků napsaných ženami (19 % oproti 41 % podepsaných muži).¹⁹⁵

Tabulka č. 7: Novináři ve sportovních rubrikách českých deníků

Novináři	Průměr (%)	Blesk (%)	LN (%)	MSD (%)
Muži	37	28,5 (-8,5)	57,3 (20,3)	35,5 (-1,5)
Ženy	1,2	0,3 (-0,9)	0 (-1,2)	2,4 (1,2)
Obě pohlaví	0,2	0,3 (0,1)	0 (-0,2)	0,2 (0)
Neurčeno	61,7	71 (9,3)	42,7 (-19)	61,9 (0,2)

Zdroj: vlastní zpracování

Zároveň je nutné zmínit, že jedinou stálou autorkou ve sledovaném období ze všech tří vybraných médií byla Marie Rodovská z Moravskoslezského deníku. Co je však ještě důležitější, na rozdíl od vyspělého světa se podíl autorek v českých tištěných médiích v období od roku 2011 nejen nezvýšil, nýbrž se dokonce ze 2,9 % snížil.

¹⁹⁴ Tamtéž. S. 58.

¹⁹⁵ EUROPEAN JOURNALISM OBSERVATORY. Kam se poděly ženy? Evropským médiím dominují muži. In: *Cz.ejo-online.eu* [online]. 16. 5. 2018 [cit. 2020-01-16]. Dostupné z: <https://cz.ejo-online.eu/5574/top-prispevky/5574>

4.6.2 Blesk

V deníku Blesk se ve sledovaném období objevilo 28,5 % článků podepsaných mužským autorem, dominantní část však tvořily články s neurčeným pohlavím autora (71 %). Jediný článek podepsaný ženou (0,3 %), konkrétně Slávkou Červenou, s názvem „Míří mezi velikány“ se navíc netýkal přímo sportu, ale náhrobku pro slavného fotbalistu Josefa Masopusta, který zemřel v roce 2015.¹⁹⁶ Častěji se ženy objevovaly jako autorky fotografií na stránkách sportovní rubriky Blesku, toto tvrzení však nelze doložit přesnými daty. Více nebyly zastoupeny autorky ani v minulosti, druhý článek připsaný ženě z celkem více než 800 článků z Blesku ve výběrovém vzorku se objevil v roce 2011.

4.6.3 Lidové noviny

Sportovní rubrika Lidových novin jako jediná ve sledovaném období nevykázala žádný článek podepsaný ženskou autorkou, a to ani v kombinaci s mužským kolegou. Mužští autoři sepsali 57,3 % článků, u zbývajících 42,7 % bylo pohlaví neurčeno. Obdobně jako u Blesku

4.6.4 Moravskoslezský deník

Rovněž v Moravskoslezském deníku dominovali mužští autoři (35,5 %). Přestože celkový počet článků připsaných ženám (celkem 11 článků; 2,4 %) i kombinaci muže a ženy (0,2 %) byl ve výběrovém vzorku minimální, Moravskoslezský deník lze označit za jediné médium, kde se články od žen nevyskytovaly zcela náhodně a ojediněle. Členkou redakce totiž byla zkušená sportovní novinářka Marie Rodovská, která se věnovala primárně pokrytí volejbalových soutěží.

V roce 2011 v redakci působila kromě Rodovské ještě Markéta Hůrková a podíl článků připsaných ženským autorkám dosáhl v tomto roce dokonce 6,8 %, tedy zhruba „pouze“ třikrát méně oproti mužům, o čtyři roky později však podíl klesl na 2,6 % a další 0,4 % v kombinaci s muži.

4.6.5 ISPS 2011

Navzdory faktu, že většina populárních sportů má v současnosti svou mužskou i ženskou variantu, byl poměr mužů a žen ve sportovních redakcích podle dat The International Sports Press Survey 2011 stále silně vychýlen ve prospěch mužů, kteří byli autory 92 % článků.¹⁹⁷ Ve srovnání se staršími výsledky se však tento nepoměr v pokrytí postupně snížil. Za šest let vzrostl

¹⁹⁶ ČERVENÁ, Slávka. Míří mezi velikány. *Blesk*. 2017, 26(87), 18.

¹⁹⁷ HORKY, Thomas a Jorg-Uwe NIELAND, pozn. 3. S. 32.

celosvětově poměr článků ve sportovních rubrikách psaných ženami z 5 na 8 %, například v Německu dokonce z pouhých 2 % v roce 2005 na 11 % v roce 2011.¹⁹⁸ Nejvíce byly ženy zastoupeny v Brazílii, kde byly autorkami 25 % článků, naopak v zemích jako Indie nebo Nepál se ve zkoumaném vzorku neobjevil žádný článek psaný ženou.¹⁹⁹ V tomto ohledu měla česká tištěná sportovní žurnalistika na vyspělý svět velké rezervy a v porovnání s minulostí ani nebyl znát posun k posílení redakcí ženami.

Negativním jevem, který výzkum ISPS prokázal, byly rovněž rozdíly ve zpracovávaných sportech a tématech mezi muži a ženami, když ženy měly často na starost minoritní sporty nebo lokální a mládežnický sport.²⁰⁰ Ani v případě českých médií nebylo patrné, že by ženy psaly například o významnějších fotbalových nebo hokejových tématech, vzhledem k jejich celkově nízkému počtu však toto nebylo možné označit za významnější problém.

4.7 Autorství

4.7.1 České deníky

Poměrně překvapivé výsledky přinesla kategorie autorství, kde se projevil relativně nízký podíl případů, kdy bylo autorství článku připsáno novináři s uvedením jména a příjmení (38,5 %). Nejrozšířenějším druhem autorství se tak staly novinářské šify (41,9 %). Obě varianty přitom oproti rokům 2011 a 2015 zaznamenaly nárůst. Jméno novináře zhruba o pět procentních bodů od roku 2011, podíl šifer vzrostl více než dvojnásobně.

Jako třetí nejčastější forma autorství bylo využíváno agenturní zpravodajství (11,2 %). To bylo sice významně méně než v případě jmen novinářů a jejich šifer, ovšem posoudit skutečný vliv agenturního servisu na sportovní zpravodajství českých deníků by bylo mnohem složitější. K uvedenému podílu je nutné přičíst také kombinované autorství (1,9 %), které bylo takřka výhradně kombinací jména / zkratky novináře a agentury ČTK, ale také autorství agentuře nepřiznané, jehož rozsah lze jen odhadovat. Jak uvádí Hanzlík, například deník Právo v roce 2013 ve své sportovní rubrice sice přiznal agenturní původ u 7,5 % článků a u dalších 7,5 % bylo uvedeno spoluautorství, i tehdejší vedoucí sportovního rubriky Karel Felt však označil agenturní servis za „páteř zpravodajství“, které tvoří 25-35 % sportovních stran.²⁰¹ Tento rozdíl byl způsoben i tím, že z ČTK byly přebírány výsledky a agenturní zprávy v mnoha případech

¹⁹⁸ Tamtéž.

¹⁹⁹ Tamtéž. S. 33.

²⁰⁰ Tamtéž. S. 34.

²⁰¹ HANZLÍK, Václav. *Vliv agenturních zpráv ČTK na obsah sportovních rubrik deníků MF Dnes a Právo*. Praha, 2013. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce PhDr. Ludmila Trunečková. S. 90.

sloužily jako inspirace pro vlastní články novinářů v redakci.²⁰²

Jisté je, že v nedávné minulosti byl podíl článků připisovaných agentuře mnohem vyšší, když v roce 2015 to bylo u sledovaných médií 21,1 % článků a dalších 1,7 % v kombinaci, v roce 2011 takřka identických 21,2 %, ale zároveň 8,7 % v kombinaci s jinou formou autorství, a to i s ohledem na velmi nízký podíl článků přiznaných agentuře v Blesku.

Na první pohled vysoký byl podíl článků bez uvedeného autora (6,6 %), ovšem nutno zároveň přiznat, že podstatný vliv na tento výsledek mělo benevolentní zařazování i velmi krátkých textů, které nebyly součástí výsledkového servisu apod., do tohoto výzkumu. Zároveň lze zaznamenat poměrně výrazný posun oproti minulosti, kdy podíl těchto textů byl až téměř třikrát vyšší.

Tabulka č. 8: Autorství ve sportovních rubrikách českých deníků

Autorství	Průměr	Blesk (%)	LN (%)	MSD (%)
Šifra	41,9	58,6 (16,7)	2,2 (-39,7)	44,5 (2,6)
Jméno	38,4	29 (-9,4)	57,8 (19,4)	38,1 (-0,3)
Agentura	11,2	4,4 (-6,8)	36,8 (25,6)	6,4 (-4,8)
Bez autora	6,6	5,8 (-0,8)	0 (-6,6)	9,9 (3,3)
Kombinace	1,9	2,2 (0,3)	3,2 (1,3)	1,1 (-0,8)

Zdroj: vlastní zpracování

4.7.2 Blesk

Autorské ukotvení článků v Blesku bylo v porovnání s ostatními sledovanými médii velmi specifické. Pouze pod 29 % článků byl podepsaný autor celým jménem, sportovní rubrice tak jednoznačně dominovaly šifry s 58,6 %. To bylo způsobeno zejména tím, že se na jedné straně obvykle objevil jeden rozsáhlejší text se jménem a příjmením autora a další zhruba 1-3 kratší články, často tvořené pouze několika větami, podepsány právě šifrou. Přestože nelze s jistotou tvrdit, že se skutečně jednalo o stejného autora, podobnost celého jména se šifrou bylo obvykle nápadně podobné. Forma autorství přitom není samoúčelná, a proto se nabízí otázka, proč se redakce uchýlovala k tak častým náhradám podpisu celým jménem, které lze chápat jako přirozenější. Důvody byly pravděpodobně ryze pragmatické. Jméno novináře by se takto mohlo objevovat i čtyřikrát na jedné straně, zatímco v dané podobě to bylo obvykle pouze jednou. Články podepsané šifrou také bývaly značně limitovány prostorem a celkovým počtem znaků, proto by celé jméno autora mohlo působit nepatřičně. Praktickým problémem však bylo, zda

²⁰² Tamtéž.

takové krátké texty do vzorku zařadit, neboť při jejich vynechání by se výsledky mohly významně lišit a šifry by tvořily výrazně nižší podíl článků.

Zajímavým údajem byl také podíl článků připisovaných tiskovým agenturám, v textové formě zastoupených pouze ČTK, které tvořily pouze 4,4 % a dalších 2,2 % v kombinaci se jménem novináře či šifrou. Výrazně podprůměrné zastoupení agenturních textů v Blesku lze interpretovat celkovým charakterem média. Z podstaty emociálně chudé zpravodajství ČTK by pravděpodobně ani přes pozměněné titulky nebylo pro cílovou skupinu deníku Blesk příliš přitažlivé, a proto se ve vzorku objevovaly agenturní články takřka výhradně z méně populárních sportů a méně významných sportovních událostí. Jak už bylo naznačeno, otázkou však zůstává, do jaké míry bylo přebírání informací přiznané, tedy zda novináři své texty až příliš neopíraly o informace získané prostřednictvím ČTK, aniž by jejich původ přiznali. Jak už bylo zmíněno, sportovní rubrika Blesku byla tvořena velkým množstvím článků a řada z nich obsahovala informace, které by redakce bez zprostředkování ČTK pravděpodobně nebyla schopna zachytit. Zajímavé je v tomto ohledu srovnání s rokem 2011, kdy nebyl agentuře přiznán ani jediný článek z výběrového vzorku, zároveň ovšem takřka 15 % článků obsahovalo kombinované autorství.

Bez uvedení autora bylo v Blesku 9,9 % článků, v minulosti to přitom byl i více než trojnásobek. Tato čísla je samozřejmě nutné brát s rezervou, neboť se opět jednalo o texty na hraně zařazení, které by při odlišném přístupu k výzkumu vůbec nebyly zařazeny.

4.7.3 Lidové noviny

Autorství ve sportovní rubrice Lidových novin bylo nejčastěji zobrazeno formou celého jména (57,8 %). Co je však důležité, radikální odlišností od zbylých deníků byl velmi nízký podíl článků podepsaných šifrou (2,2 %). Jak už bylo naznačeno dříve, texty v Lidových novinách byly průměrně delší, díky čemuž odpadl problém s nedostatkem místa pro uveřejnění celého jména autora. Částečný vliv ale jistě měla rovněž dlouhá tradice a prestiž celého listu, do něhož přispívaly i osobnosti přesahující hranice žurnalistiky jako spisovatel Karel Čapek nebo první československý prezident Tomáš Garrigue Masaryk.

Nesrovnatelně vyšší podíl článků oproti konkurenčním deníkům bylo připsáno také agenturnímu servisu ČTK (36,8 %). Jednalo se především o kratší texty shrnující informace o výsledcích méně sledovaných soutěží nebo přestupech.

4.7.4 Moravskoslezský deník

Nejčastější formou autorství v Moravskoslezském deníku byly stejně jako v Blesku šifry novinářů (44,5 %), zatímco jméno novináře bylo uvedeno v 38,2 % případů. Jako nejpravděpodobnější vysvětlení se jeví podobné průměrné množství příspěvků ve sportovních rubrikách a také jejich odhadovaná průměrná délka. Jak již bylo uvedeno dříve, počet zakódovaných článků z Blesku a Moravskoslezského deníku byl více než dvojnásobný oproti Lidovým novinám.

Překvapivá byla vysoká míra článků bez uvedení autora (9,7 %). V naprosté většině případů se jednalo o text tvořený dvěma až třemi větami s ilustrační fotografií, u níž paradoxně zdroj byl vždy uveden, konkrétně agentura ČTK nebo zahraniční agentury jako AP. Pouze u 6,4 % článků bylo autorství textu připsáno agentuře. Výsledek byl o to více překvapivý, že v letech 2011 a 2015 se podíl pohyboval okolo 30 %, tedy více než na čtyřnásobných hodnotách. Jednoznačnou příčinu odklonu od agenturního servisu se nepodařilo identifikovat, ovšem podobně překvapivý posun v opačném směru lze spatřit u šifry, která se dominantní stala právě až v datovém souboru z roku 2017. Bohužel nejsou k dispozici data zohledňující podíl článků z ČTK o soutěžích a sportovcích podle jejich úrovně (mezinárodní, celostátní či regionální), ovšem o regionálních událostech se články z ČTK v listu takřka neobjevovaly.

4.7.5 ISPS 2011

Mezi českou a světovou sportovní žurnalistikou se v kategorii autorství objevily značné rozdíly. Zatímco v českých sportovních rubrikách bylo konkrétní jméno novináře jako autora článku uvedeno pouze v 38,5 % případů, v celosvětovém měřítku to bylo 62 %.²⁰³ Naopak oproti 41,9 % článků s uvedením šifry autora se ve světovém tisku objevilo pouze 8 % článků, tedy pětkrát méně.²⁰⁴ V českém prostředí se zároveň objevilo o pět procentních bodů méně článků připsaných agentuře a rovněž o více než sedm procentních bodů méně článků bez uvedení autora.²⁰⁵

4.8 Umístění

Podle očekávání se naprostá většina článků se sportovní tematikou objevila ve sportovní rubrice českých deníků, konkrétně z 95,4 %. Mezi vybranými deníky však přesto existovaly

²⁰³ HORKY, Thomas a Jorg-Uwe NIELAND, pozn. 3. S. 25.

²⁰⁴ Tamtéž.

²⁰⁵ Tamtéž.

nezanedbatelné rozdíly. V případě Blesku se mimo sportovní rubriku ve sledovaném období vyskytlo pouze 1,6 % článků, u Lidových novin to bylo 11,5 %.

Tabulka č. 9: Umístění článků ve sportovních rubrikách českých deníků

Umístění	Průměr (%)	Blesk (%)	LN (%)	MSD (%)
Sport.	95,4	98,4 (3)	88,5 (-6,9)	96,1 (0,7)
Ostatní	4,6	1,6 (-3)	11,5 (6,9)	3,9 (-0,7)

Zdroj: vlastní zpracování

Z podrobnějšího zkoumání článků mimo sportovní rubriky vyplynulo, že novináři v Lidových novinách na rozdíl od kolegů v Blesku a Moravskoslezském deníku měli tendenci významné kauzy týkající se sportu zařazovat spíše do rubriky domácího zpravodajství. Ale mimo sportovní rubriku se objevila i řada „přesahových“ článků o sportu. Jedním z pozoruhodných příkladů byl článek „Za hrubý faul při sportu můžete jít i do vězení“²⁰⁶ o trestní odpovědnosti sportovců za zákeřné fauly protihráčů. Tzv. otvírákem vydání ze 7. června pak byl článek „Nemravný obchod s malými hokejisty“²⁰⁷ o vysokých tabulkových přestupových částkách za nezletilé hokejisty, které mnohdy ve snaze umožnit přestup do jiného klubu často museli zaplatit sami rodiče.

²⁰⁶ LÉKO, Kristián. Za hrubý faul při sportu můžete jít i do vězení. *Lidové noviny*. 2017, **30**(85), 1, 15.

²⁰⁷ BARTOŠEK, Pavel. Nemravný obchod s malými hokejisty. *Lidové noviny*. 2017, **30**(131), 1,3.

Závěr

Cílem této diplomové práce bylo na základě kvantitativních dat srovnat sportovní žurnalistiku ve třech typově odlišných českých tištěných médiích – Blesku, Lidových novinách a Moravskoslezském deníku, následně pak výsledek podrobit srovnání rovněž se staršími daty a s mezinárodním výzkumem The International Sports Press Survey 2011. Na rozsáhlém vzorku 1 017 článků ze zvoleného roku 2017 byly analyzovány společné, ale především rozdílné rysy jednotlivých sportovních rubrik v sedmi hlavních kategoriích (podíl žánrů, sportů, témat, počtu fotografií, zastoupení sportovců, novinářů, forem autorství) a jedné doplňkové (umístění).

Mezi žánry v českých denících byla nejčastěji využívána zpráva před reportáží, ovšem zásadní roli hrály rovněž hybridní žánry, které tvořily zhruba třetinu článků, v Blesku dokonce téměř polovinu. Nejčastěji zobrazovaným sportem byl podle očekávání fotbal se zhruba 40 % článků, s odstupem více než dvaceti procentních bodů následoval lední hokej a tenis. Významnými trendy byl nižší podíl tradičních sportů s rozsáhlou členskou základnou jako volejbal, házená nebo plavání a ústup ledního hokeje ve prospěch tenisu v celostátních médiích. Takřka dvě třetiny článků ve sportovních rubrikách českých deníků obsahovaly alespoň jednu fotografii, z toho zhruba 6 % dokonce čtyři a více. Z tohoto srovnání se zcela vymykal Blesk, který žádnou fotografii nevyužil pouze u každého desátého článku, zatímco čtyři a více fotografií se objevilo zhruba u 16 % článků. Tři čtvrtiny všech článků se věnovaly výhradně mužským sportovcům, zatímco samostatně ženám pouze necelých 16 %. Dominance mužů však byla ještě patrnější v případě novinářů, kde muži tvořili 95 % článků se jménem autora, třicetinasobně více než žen. Nejčastější formou autorství byla novinářská šifra, která byla součástí 41,9 % článků, o 3,5 procentního bodu více oproti jménu a příjmení novináře. Pouze malý (přiznaný) vliv na sportovní rubriky měl agenturní servis, v textové podobě zastoupený výhradně Českou tiskovou kanceláří, která bylo autorství připsáno u 11,2 % článků. U nečekaně mnoha článků v Blesku a Moravskoslezském deníku nebyl uveden žádný autor.

Ambiciózní plán poskytnout veřejnosti i mediálním výzkumníkům dosud nejplastičtější obraz české sportovní žurnalistiky se podařil jen zčásti. Zatímco samotný datový soubor, i v kontextu ISPS 2011 pro jednu zemi (navíc s jediným výzkumníkem) jeden z větších a zároveň mnohem rovnoměrněji rozložený, svým rozsahem a komplexností pravděpodobně jeden z největších, který byl dosud o české sportovní žurnalistice po roce 1989 publikován, samotná interpretace dat nebyla v některých oblastech vůbec jednoduchá.

Výstup ze zmiňovaného výzkumu The International Sports Press Survey 2011, stejnojmenná kniha, která se stala prvotním impulsem k sepsání této práce, je kompilací krátkých a informačně zhuštěných kapitol přibližujících výsledky v jednotlivých zemích doplněných obecným úvodem, a proto se u ní negativně neprojevuje vysoká fragmentarizace obsahu a absence hlubší analýzy, první z identifikovaných nevýhod této práce.

Druhou částečnou nevýhodou oproti ISPS 2011 byla absence předchozích podobných výzkumů, a tedy i relevantních dat ke srovnání. Tam, kde se tvůrci mohli například v případě vývoje pokrytí ženského sportu nebo poměru ženských autorek opřít o data z roku 2005 a poukázat na pozitivní, byť pomalý trend nárůstu jejich významu, v českém prostředí byly k dispozici pouze nesourodé (nikoliv nutně nekvalitní) výzkumy týkající se jednotlivých oblastí sportovní žurnalistiky, často využívajících odlišnou metodologii a zařazená média. Z tohoto důvodu jsem oproti původnímu plánu pokusil „historická“ a zároveň kompatibilní data do této práce doplnit. Konkrétně se jedná o roky 2015 a 2011 a zhruba 1 350 článků navíc. Vzhledem k časové náročnosti sběru dalších dvou datových sad a omezenému prostoru diplomové práce jsem zvolil zhruba poloviční vzorek a snížil počet proměnných. V některých případech tento krok přinesl nejen zajímavé srovnání, ale přispěl i k přesnější interpretaci dat.

Třetí slabinou byl časový odstup. Sportovní žurnalistika je dynamický obor, který se stále vyvíjí, zvláště na pozadí koronavirové pandemie v roce 2020, která celosvětově významně ovlivnila sportovní prostředí včetně žurnalistiky, a proto data z roku 2017 v době zveřejnění této práce již nelze považovat za zcela aktuální. V tomto ohledu existuje prostor pro další bádání. Je ovšem nutné zároveň zdůraznit, že za poslední významný mezinárodní výzkumný projekt sportovní žurnalistiky lze na konci roku 2020 považovat již mnohokrát zmíněný The International Sports Press Survey 2011, od jehož publikace uplynulo téměř deset let.

Jak už ovšem bylo zmíněno v úvodu, tento výzkum sám o sobě nemůže nahradit úsilí, které výzkumu věnují kolegové v zahraničí. Bohužel v českém prostředí je sportovní žurnalistika stále poněkud stranou zájmu mediálních vědců. Proto bych chtěl spíše obecné výsledky této diplomové práce v budoucnu rozvíjet, a to jednak analýzou novějších dat i případovými studiiemi jevů, které z mého pohledu stojí za pozornost, například počty zmínek o jednotlivých sportovcích / klubech v různých médiích, vlivem sociálních sítí na tištěnou sportovní žurnalistiku.

Summary

The diploma thesis compared sports sections of three Czech daily newspapers – Blesk, Lidové noviny, and Moravskoslezský deník covering three different types of press including the tabloid, qualitative, and regional press. Acquired data from a huge sample of 1 017 articles were compared in and similar/different attributes in seven main categories (the proportion of journalist genres, sports, topics, number of photos, the gender of sportsmen, the gender of journalists, forms of authorship) and one extra category (the place of articles).

Traditional news was the most widespread genre (28,5 %) in the research, report/feature story (16,8 %), commentary, and interview (8,5 %) were less used. Football (39,3 %) was the most popular sport for media, the second ice hockey (17,1 %) commonly termed as „national sport“ in the Czech Republic beat the third tennis (12,3 %) only thanks to regional Moravskoslezský deník while other sports like athletics, motorsport or biathlon didn't exceed 5% edge. Over 45 % of articles were devoted to the results and performances of sportsmen but only 6 % in total treat the political and economical background of the sport. Local and youth sport was marginal even in the regional press. A strong visual presence became a standard, only one-third of articles wasn't illustrated by any photo, in tabloid Blesk one-tenth. Despite positive progress in the past female athletes remained underrepresented. Only 15,7 % of articles focused on them, six times less than their male colleagues. The situation in newsrooms was even less balanced. Mere 1,2 % of articles were written by a woman and the next 0,2 % by man and woman together. None of the 185 articles in Lidové noviny as quality press representative had a woman author. Pseudonym (41,9 %) became surprisingly the most common form of authorship, the name of a journalist (38,4 %) was dominant in the quality press. News agencies in this research represented by only Česká tisková kancelář (ČTK) had limited impact, whom the authorship was conceded in 11,2 % cases. In tabloid and regional press, there was an inconsiderable number of articles without any author.

These results were also compared with the 2015 and 2011 data set. It was confirmed that sports journalism is a dynamic process, because some variables recorded quite different results, especially in the category of sports or authorship. The comparison was made also on an international level with The International Sports Press Survey 2011 which showed some common results such as a low proportion of female authors, the importance of the visual part of journalism, or a football hegemony. However, some significant differences were also observed, in part caused by slightly different methodology.

Použitá literatura

a) Tištěné zdroje

BEDNAŘÍK, Petr, Jan JIRÁK a Barbara KÖPPLOVÁ. *Dějiny českých médií: od počátku do současnosti*. Praha: Grada, 2011. ISBN 978-80-247-3028-8.

BEDNÁŘOVÁ, Daniela. *Obraz (a text) v tištěných médiích*. Olomouc, 2013. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce Mgr. Martin Foret.

BOYLE, Raymond. *Sports journalism: Context and Issues*. Thousand Oaks, California: SAGE Publications, 2006. ISBN 978-1-4129-0798-9.

DĚKANOVSKÝ, Jan. *Sport, média a mýty: zlatí hoši, královna bílé stopy a další moderní hrdinové*. Praha: Dokořán, 2008. ISBN 978-80-7363-131-4.

DISMAN, Miroslav. *Jak se vyrábí sociologická znalost: příručka pro uživatele*. 4. vyd. Praha: Karolinum, 2018. ISBN 978-80-246-1966-8.

GÉLA, František. *Současná sportovní fotografie v českém denním tisku*. Praha, 2012. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce PhDr. Alena Lábová.

GROCHALOVÁ, Lucie. *Průzkum popularity sportu u veřejnosti a v televizním vysílání a její návaznost na rozdělování dotací pro reprezentaci ČR*. Praha, 2009. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce Doc. Ing. Eva Čáslavová, CSc.

HALADA, Jan a Barbora OSVALDOVÁ, ed. *Slovník žurnalistiky: výklad pojmů a teorie oboru*. Praha: Karolinum, 2017. ISBN 978-80-246-3752-5.

HANZLÍK, Václav. *Vliv agenturních zpráv ČTK na obsah sportovních rubrik deníků MF Dnes a Právo*. Praha, 2013. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce PhDr. Ludmila Trunečková.

HAVRÁNEK, Bohuslav, ed. *Slovník spisovného jazyka českého V: r-s*. 2., nezměněné vyd. Praha: Academia, 1989.

HORKY, Thomas a Jorg-Uwe NIELAND, ed. *International Sports Press Survey 2011: Quantity and Quality of Sport Reporting*. Norderstedt: Books On Demand, 2013. ISBN 9-783-7322-7886-2.

- JANECZEK, David. Tour lidé sledují i jako zeměpisný projekt. *Deník N.* 2019, **1**(142), 16.
- JANECZEK, David. *Ženy ve sportovní žurnalistice*. Olomouc, 2016. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce Mgr. Zdeněk Sloboda.
- JAŠKOVÁ, Karolína. *Proměny mediální reprezentace sportu optikou teorie hodnot*. Brno, 2012. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Mgr. Jana Pokorná.
- KAUFNEROVÁ, Jana. *Sportovní zpravodajství vcelostátním a regionálním deníku*. Praha, 2012. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce Doc. PhDr. Jan Halada, CSc.
- KOREIS, Kristýna. *Ženy ve sportovních redakcích: gender, profesní sebepojetí, moc*. Praha, 2017. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce PhDr. Lenka Vochocová, Ph.D.
- KOVAŘÍKOVÁ, Hana. *Sportovní zpravodajství v agendě českých deníků: proměny pokrytí a prezentace sportů a vliv na veřejnou agendu v letech 1993 – 2007*. Praha, 2009. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce PhDr. Alice Tejkalová.
- LAKE, Robert J. a Carol A. OSBORNE. *Routledge handbook of tennis: history, culture and politics*. London: Taylor & Francis Group, 2019.
- MCCOMBS, Maxwell E. *Agenda setting: nastolování agendy: masová média a veřejné mínění*. Praha: Portál, 2009. ISBN 978-80-7367-591-2.
- MCQUAIL, Denis. *Žurnalistika a společnost*. Praha: Karolinum, 2016. ISBN 978-80-246-3093-9.
- MRZENA, David. Hráli nejhezčí basketbal a pobláznili národ. *Lidové noviny*. 2017, **30**(218), 17.
- NACOS, Brigitte Lebens. *Mass-mediated terrorism: the central role of the media in terrorism and counterterrorism*. 2nd edition. Lanham, Maryland, 2007. ISBN 978-0742553804.
- ONDREJKOVÁ, Dita. *Žena, sportovní novinářka: série rozhovorů se sportovními novinářkami pro magazín Ona Dnes*. Brno, 2013. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Ing. Rudolf Burgr, Ph.D.
- OSVALDOVÁ, Barbora, ed. *O komentáři, o komentátorech: (kolektivní monografie k žánru)*.

Praha: Karolinum, 2013. ISBN 978-80-246-2237-8.

OSVALDOVÁ, Barbora a kol. *Zpravodajství v médiích*. 2., upr. vyd. Praha: Karolinum, 2011. ISBN 978-80-246-1899-9.

OSVALDOVÁ, Barbora a Alice NĚMCOVÁ TEJKALOVÁ, ed. *Žurnalistika v informační společnosti: digitalizace a internetizace žurnalistiky*. Praha: Karolinum, 2009. ISBN 978-80-246-1684-1.

OSVALDOVÁ, Barbora a Radim KOPÁČ, ed. *Co je bulvár, co je bulvarizace*. Praha: Univerzita Karlova v Praze, Karolinum, 2016. ISBN 978-80-246-3229-2.

OSVALDOVÁ, Barbora, Radim KOPÁČ a Alice NĚMCOVÁ TEJKALOVÁ, ed. *O reportáži, o reportérech*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1781-7.

PAMÁNEK, Luboš. *Popularita sportovních médií v tisku a na internetu – sociodemografický profil čtenářů*. Praha, 2015. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce doc. Ing. Eva Čáslavová, CSc.

PAVLÍČKOVÁ, Jana. Hrstková: Byla jsem kritická. Ester jsem měla víc chválit. *Mladá fronta DNES: Liberecké vydání*. 2018, **29**(44), 16.

PITTERMANN, Jiří, Jitka SATURKOVÁ a Vít ŠNÁBL, ed. *(Prvních) 10 let České televize*. Praha: Česká televize, 2002. ISBN 80-85005-37-9.

RANEY, Arthur A. a Jennings BRYANT. *Handbook of sports and media*. Mahwah, N.J.: L. Erlbaum Associates, 2006. ISBN 978-080-5851-892.

RUB-MOHL, Stephan. *Žurnalistika: komplexní průvodce praktickou žurnalistikou*. Praha: Grada, 2005. ISBN 80-247-0158-8.

RUSKOVÁ, Lucie. *Sociálně vyloučené lokality v Ostravě: série publicistických textů pro Moravskoslezský deník*. Brno, 2012. Bakalářská práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Ing. Rudolf Burgr, Ph.D.

SALWEN, Michal B. a Bruce GARRISON. Finding Their Place in Journalism: Newspaper Sports Journalists' Professional "Problems." *Journal of Sport & Social Issues*. 1998, **22**(1), 88-102. Dostupné také z: <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/019372398022001008>

SEKOT, Aleš. *Sociologie sportu*. Brno: Masarykova univerzita, 2006. ISBN 80-731-5132-4.

SLOMEK, Jan. *Mediální obraz fotbalu ve zpravodajském servisu ČTKv letech 2000–2010*. Praha, 2012. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce PhDr. Ludmila Trunečková.

STAREČKOVÁ, Petra. *Obráz kultury v tiskovinách Moravskoslezského kraje v letech 2000–2002*. Olomouc, 2013. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce PhDr. Eva Vičarová, Ph.D.

[ŠIMEK, Květoslav.] Hrstková-Pešánová: Ester je hero, já zero. *Sport*. 2018, **66**(42), 14.

ŠTAUD, Ondřej. *Sportovní hvězdy, ikony a hrdinové*. Brno, 2009. Diplomová práce. Masarykova univerzita. Vedoucí práce Doc. PhDr. Aleš Sekot, CSc.

TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál, 2010. ISBN 978-80-7367-683-4.

TRNKOVÁ, Lucie. *Popularita sportu u veřejnosti ve srovnání s jeho prezentací v televizi*. Praha, 2016. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce Eva Čáslavová.

TRNKOVÁ, Lucie. *Prezentace sportu ve vysílání televize v České republice*. Praha, 2014. Bakalářská práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce doc. Ing. Eva Čáslavová, CSc.

TUŠER, Andrej. *Ako sa robia noviny*. Bratislava: SOFA, 1999. ISBN 80-85752-66-2.

VEŽRANOVSKÝ, Václav. *Vývoj Lidových novin mezi lety 1990 a 2013*. Olomouc, 2015. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce PhDr. Petr Orság, Ph.D.

b) Články z výběrového vzorku

BARTOŠEK, Pavel. Nemravný obchod s malými hokejisty. *Lidové noviny*. 2017, **30**(131), 1,3.

[BAUMANN, Václav]. Když se u nás holky poperou... *Blesk*. 2017, **26**(11), 32.

BAUMANN, Václav. Stěhovák roku! *Blesk*. 2017, **26**(90), 18.

BAUMANN, Václav. Už vám kopou hrob! *Blesk*. 2017, **26**(287), 14.

[BAUMANN, Václav]. Vykoupil sousedy. *Blesk*. 2017, **26**(34), 18.

BAUMANN, Václav. Zabásli mu přítele. *Blesk*. 2017, **26**(34), 18.

ČERVENÁ, Slávka. Míří mezi velikány. *Blesk*. 2017, **26**(87), 18.

ČTK. Další miliardy pro fotbalové MS v Rusku. *Lidové noviny*. 2017, **30**(248), 17.

HOZNĚDL, Pavel. Zase ve špitále. *Blesk*. 2017, **26**(297), 14.

JŮZEK, Martin. Boj o Harrachov. Jansta se zlobí na televizi. *Moravskoslezský deník*. 2020, **16**(17), 16.

KOPŘIVA, Ondřej. Skok o 930 míst za měsíc. *Lidové noviny*. 2017, **30**(210), 16.

KREJČA, Pavel. Za 6 měsíců z vozíku k titulu. *Blesk*. 2017, **26**(211), 18.

LÉKO, Kristián. Za hrubý faul při sportu můžete jít i do vězení. *Lidové noviny*. 2017, **30**(85), 1, 15.

MACEČEK, Martin. Dělat ve Slavii kapitána není sranda. *Moravskoslezský deník*. 2017, **16**(183), 15.

[MAŇAS, Petr]. Princeznu vytáhl ke královně. *Blesk*. 2017, **26**(148), 15.

[MAŇAS, Petr]. Přežila jsem lyže! *Blesk*. 2017, **26**(16), 17.

MICHÁLEK, Ondřej. Ďábel couvl! Jen o krok. *Blesk*. 2017, **26**(110), 13.

[MICHÁLEK, Ondřej]. Jsem kamikadze! *Blesk*. 2017, **26**(130), 16.

[MICHÁLEK, Ondřej]. Natočil svou smrt. *Blesk*. 2017, **26**(18), 14.

[MICHÁLEK, Ondřej]. Pletený cop č. 2 do boje! *Blesk*. 2017, **26**(10), 16.

NEJEDLÝ, David. České basketbalistky ustály ragbyové zákroky a vykročily za postupem. *Moravskoslezský deník*. 2017, **16**(264), 14.

[NĚMEC, Petr]. Jarolím škrtnul Messiho. *Blesk*. 2017, **26**(248), 14.

[NĚMEC, Petr.] Peltovo psaní. *Blesk*. 2017, **26**(131), 17.

POKORNÝ, Tomáš. Děti utekly na policii! *Blesk*. 2017, **26**(131), 15.

[POKORNÝ, Tomáš]. Fotbalistu už měla. *Blesk*. 2017, **26**(293), 18.

POKORNÝ, Tomáš. Má holku, co spala s Jágrem. *Blesk*. 2017, **26**(293), 18.

[POKORNÝ, Tomáš]. Záruba zlanal Procházku. *Blesk*. 2017, **26**(210), 13.

[SKOŘEPA, Pavel]. Nebýt kluků z Košic, dostal bych do držky. *Blesk*. 2017, **26**(90), 17.

ŠINDELÁŘ, Jaroslav. Doma jsou v Malajsii, přesto Syřané bojují o postup na MS. *Lidové noviny*. 2017, **30**(71), 17.

ŠINDELÁŘ, Jaroslav. Chci český sport posunout. *Lidové noviny*. 2017, **30**(248), 17.

TOMAS, Jaroslav. Extraligu bude vysílat i O2 Sport. *Lidové noviny*. 2017, **30**(209), 19.

ŽALOUDEK, Petr. Královny tenisu i krásy. *Blesk*. 2017, **26**(161), 18-19.

c) Elektronické zdroje

ABC ČR. Periodický tisk: leden 2017. In: *ABC ČR.cz: Kancelář ověřování nákladu tisku* [online]. [cit. 2019-05-20]. Dostupné z: <http://www.abccr.cz/overovana-data/periodicky-tisk-1/?filterYear=2017&filterMonth=1>

ANTOŠ, Milan. Devátého března. In: *Bez frází.cz* [online]. [6. 6. 2017] [cit. 2020-01-25]. Dostupné z: <https://www.bezfrazi.cz/devateho-brezna/>

BERNSTEIN, Alina. Is It Time for a Victory Lap?. *International Review for the Sociology of Sport*. SAGE Publishing, 2002, **37**(3-4), 415-428. ISSN 10126902. Dostupné také z: <https://journals.sagepub.com/doi/pdf/10.1177/101269020203700301>.

ČESKÁ TELEVIZE. Rekordy. *Česká televize.cz* [online]. [cit. 2019-05-20]. Dostupné z: <https://www.ceskatelevize.cz/vse-o-ct/sledovanost-a-data-o-vysilani/rekordy/>

ČESKÝ NÁRODNÍ PANEL. Českým národním sportem je hokej, ale každý šestý Čech nesportuje. In: *Český národní panel* [online]. [2017] [cit. 2019-12-02]. Dostupné z: <https://www.narodnipanel.cz/default/news/detail/Ceskym-narodnim-sportem-je-hokej-ale-kazdy-sesty-Cech-nesportuje->

[EUROPEAN ATHLETICS]. European Athletics Indoor Championships – Belgrade 2017: Medal Table. *European-Athletics.org* [online]. [2017] [cit. 2019-11-29]. Dostupné z: <https://www.european-athletics.org/competitions/european-athletics-indoor-championships/history/year=2017/results/index.html>

EUROPEAN JOURNALISM OBSERVATORY. Kam se poděly ženy? Evropským médiím dominují muži. In: *Cz.ejo-online.eu* [online]. 16. 5. 2018 [cit. 2020-01-16]. Dostupné z: <https://cz.ejo-online.eu/5574/top-prispevky/5574>

GEBRIAN, Adam. Co všechno se dá objevit při sledování závodů cyklistiky? In: *Mall.tv* [online video]. 16. 5. 2020 [cit. 2020-06-10]. Dostupné z: <https://www.mall.tv/gebrian-prekvapive-stavby/co-vsechno-se-da-objevit-pri-sledovani-zavodu-cyklistiky>

GemiusRating [online]. [cit. 2020-05-18]. Dostupné z: <https://rating.gemius.com/cz/tree/2>

HARDIN, Marie. Newsroom Ethics and Sports Journalists. *Media Ethics* [online]. 2007, **19**(1) [cit. 2020-03-04]. Dostupné z: <http://www.mediaethicsmagazine.com/index.php/browse-back-issues/137-fall-2007/3227706-newsroom-ethics-and-sports-journalists>

INSTITUT KOMUNIKAČNÍCH STUDIÍ A ŽURNALISTIKY FSV UK. Rozpravy 2018/12: Agenda setting ve sportovním zpravodajství. In: *Youtube.com* [online video]. 20. 12. 2018 [cit. 2020-12-27]. Dostupné z: <https://www.youtube.com/watch?fbclid=IwAR2TICfLDCzWV0P0dIqMnzu3VApmn25y1x29VQTBt0egiC4yBN09zvpFOk&v=UafMuoYqfvM&feature=youtu.be>

JIRÁSEK, Ondřej. Kar. Plíšková finále na US Open neobhájí a přijde o post světové jedničky. *Tenisportal.cz* [online]. 6. 9. 2017 [cit. 2019-11-01]. Dostupné z: <https://www.tenisportal.cz/zpravy/kar-pliskova-finale-na-us-open-neobhaji-a-prijde-o-post-svetove-jednicky-21591/>

KÁNINSKÝ, Josef. Tee time Josefa Káninského: Média si hýčkají sportovní hvězdy. Novináři ale nemají být jejich parťáky, nebo dokonce sluhy. In: *Ihned.cz* [online]. 18. 2. 2019 [cit. 2019-11-14]. Dostupné z: <https://archiv.ihned.cz/c1-66481320-tee-time-josefa-kaninskeho-media-si-hyckaji-sportovni-hvezdy-novinari-ale-nemaji-byt-jejich-partaky-nebo-dokonce-sluhy>

LACHMAN, Tomáš. Sport a televize: láska na první pohled. *Revue pro média* [online]. Brno: Masarykova univerzita, 2005, **5**(11), 30-32 [cit. 2020-05-18]. Dostupné z: http://rpm.fss.muni.cz/Revue/Revue11/portret_lachman_11.pdf

MINISTERSTVO SPRAVEDLNOSTI ČR. Úplný výpis z obchodního rejstříku: CZECH NEWS CENTER a.s., B 867 vedená u Městského soudu v Praze. *Or.justice.cz* [online]. [cit. 2019-05-20]. Dostupné z: <https://or.justice.cz/ias/ui/rejstrik-firma.vysledky?subjektId=426858&typ=UPLNY>

MRZENA, David. Házenkářky závěr bitvy s Nizozemskem nezvládly, na MS končí osmé. In: *IDnes.cz* [online]. 13. 12. 2017 [cit. 2020-01-14]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/sport/hazena/ctvrtfinale-mistrovstvi-sveta-hazenkarky-cesko-nizozemsko.A171213_090737_hazena_ten

MÜLLER, Richard. Ze Seznamu do Bez frází. Adam Sušovský nejen o sportovním zpravodajství. In: *Mediátor1.upmedia.cz* [online]. 20. 11. 2019 [cit. 2020-03-04]. Dostupné z: <http://mediator1.upmedia.cz/2019/11/20/ze-seznamu-do-bez-frazi-adam-susovsky-nejen-o-sportovnim-zpravodajstvi/>

NEWTON MEDIA. Evropská online média a sporty ZOH. In: *Newton Media* [online]. 5. 3. 2018 [cit. 2019-11-14]. Dostupné z: https://www.newtonmedia.cz/cs/mediainfo-cz/analyzy-studie/evropska-online-media-a-sporty-zoh/detail?ProjArticlesItem_page=2

NEWTON MEDIA. O kom psal nejčtenější český deník v roce 2016 nejvíce? In: *Newton Media* [online]. 14. 10. 2016 [cit. 2020-05-13]. Dostupné z: <https://www.newtonmedia.cz/cs/mediainfo-cz/analyzy-studie/o-kom-psal-nejctenejsi-cesky-denik-v-roce-2016-nejvice/detail>

Number Generator.org [online]. [2019] [cit. 2019-06-17]. Dostupné z: <https://numbergenerator.org/>

OPATRŇÝ, David, ed. *Ročenka ČUS 2017*. Velké Přílepy: Olympia, 2018. ISBN 978-80-7376-515-6. Dostupné také z: <http://www.cusez.cz/files/2373YWY.pdf>

ROWE, David. Sports journalism: Still the toy department of the news media?. *Journalism* [online]. 2007, 8(4), 385-405 [cit. 2018-11-24]. S. 385-388. Dostupné z: <http://journals.sagepub.com.ezproxy.is.cuni.cz/doi/pdf/10.1177/1464884907078657>

STRŽÍTESKÝ, Václav. Vybrané pohledy na vztah české populace ke sportu. *Studia sportiva*. Brno: Masarykova univerzita, 2015, 9(1), 73-82. ISSN 1802-7679. Dostupné také z: <https://journals.muni.cz/studiasportiva/article/view/7495/6807>

[ŠKVOR, Jan]. Žlutá je dobrá. Jenže Češi v NHL vyklízejí pozice, takže bohužel dominuje modrá. In: *Sport.cz* [online]. 12. 11. 2018 [cit. 2019-11-05]. Dostupné z: <https://www.sport.cz/hokej/nhl/clanek/1039601-zluta-je-dobra-jenze-cesi-v-nhl-vyklizeji-pozice-takze-bohuzel-dominuje-modra.html>

TRUNEČKA, Ondřej. Kde jsou výsledky, kde popis zápasů? Proměna sportovních rubrik v pondělních vydáních českých deníků. *Studia sportiva* [online]. Brno, 2017, 11(1), 118-125 [cit. 2017-11-24]. Dostupné z: <https://journals.muni.cz/studiasportiva/article/viewFile/7582/6694>.

TÝMOVÁ, Renata. *Česká televize: Hodnocení plnění veřejné služby 2017*. [Praha], 2018. Dostupné z: https://img.ceskatelevize.cz/boss/image/contents/rada-ct/vyrocní_zpravy/prilohy_17/hodnoceni-plneni-verejne-sluzby.pdf

UNIE VYDAVATELŮ. Media Projekt 2017: 1.1. - 30.6. In: *Median.eu* [online]. [cit. 2020-05-17]. Dostupné z: https://www.median.eu/cs/wp-content/uploads/docs/MP_2017_1_2Q_zprava.pdf

VAVRDA, Antonín. Semenayová má až 4,5 procentní výhodu. Bude muset opět tlumit svůj testosteron? In: *Lidovky.cz* [online]. 5. 7. 2017 [cit. 2020-12-21]. Dostupné z: https://www.lidovky.cz/sport/ostatni-sporty/semnayova-ma-az-4-5-procentni-vyhadu-bude-muset-opet-tlumit-svuj-testosteron.A170704_154001_ln-sport-ostatni_atv?recommendationId=00000000-0000-5000-8000-000000000000

VÍCH, Filip a Eva SOUKENÍKOVÁ. Pelta a Berbr? Fotbal funguje jako mafie, kapřici tam plavou i dnes, říká sportovní novinář Luděk Mádl. In: *Seznam Zprávy.cz* [online]. 8. 11. 2019 [cit. 2019-11-14]. Dostupné z: <https://www.seznamzpravy.cz/clanek/pelta-a-berbr-fotbal-funguje-jako-mafie-kaprici-tam-plavou-i-dnes-rika-sportovni-novinar-ludek-madl-82104>

ZEMAN, Miloš. Projev prezidenta republiky při Žofínském fóru 2018. In: *Hrad.cz* [online]. 23. 5. 2018 [cit. 2019-12-07]. Dostupné z: <https://www.hrad.cz/cs/prezident-cr/soucasny-prezident-cr/vybrane-projevy-a-rozhovory/projev-prezidenta-republiky-pri-zofinskem-foru-2018-14084>

Teze Diplomové práce

SCHVÁLENO

Institut komunikačních studií a žurnalistiky FSV UK Teze MAGISTERSKÉ diplomové práce									
TUTO ČÁST VYPLŇUJE STUDENT/KA:									
Příjmení a jméno diplomantky/diplomanta: Kotrla Tomáš	Razítko podatelny: <table border="1" style="width: 100%;"> <tr> <td colspan="2" style="text-align: center;"> Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd </td> </tr> <tr> <td> Dešlo dne: </td> <td style="text-align: center;"> 25 -05- 2018 -1- </td> </tr> <tr> <td> Čj: </td> <td style="text-align: center;"> R58 Příloh: </td> </tr> <tr> <td colspan="2"> Přiděleno: </td> </tr> </table>	Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd		Dešlo dne:	25 -05- 2018 -1-	Čj:	R58 Příloh:	Přiděleno:	
Univerzita Karlova Fakulta sociálních věd									
Dešlo dne:		25 -05- 2018 -1-							
Čj:		R58 Příloh:							
Přiděleno:									
Imatrikulační ročník diplomantky/diplomanta: 2017/2018									
E-mail diplomantky/diplomanta: 81253262@fsv.cuni.cz									
Studijní obor/forma studia: Žurnalistika/prezenční									
Předpokládaný název práce v češtině: Srovnání sportovních rubrik českých deníků (Blesk, Lidové noviny, Deník)									
Předpokládaný název práce v angličtině: The Comparison of Sports Sections of the Czech Daily Newspapers (Blesk, Lidové noviny, Deník)									
Předpokládaný termín dokončení (semestr, akademický rok – vzor: ZS 2012/2013) (diplomovou práci je možné odevzdat <u>nejdříve</u> po dvou semestrech od schválení tezi) LS 2019/2020									
Charakteristika tématu a jeho dosavadní zpracování (max. 1800 znaků): Sportovní žurnalistika v posledních letech čelí kritice, že navzdory rostoucí komercionalizaci sportu nenaplňuje roli hlídačského psa a stává se jen zábavným doplňkem seriózního zpravodajství. Z výsledků studie The International Sports Press Survey 2011, analyzující sportovní rubriky vybraných deníků ve 22 zemích světa, vyplývá, že pouhá 3 % všech článků se zabývá financováním sportu a další 2,7 % politikou sportu. To vše v situaci, kdy se konání velkých sportovních akcí, jako jsou Olympijské hry nebo Mistrovství světa ve fotbale, pro pořadatele stává stále dražší a nedostupnější, v nejvyšších patrech institucí jako FIFA se pravidelně objevují velké skandály s korupcí a mnozí sportovci kráčí daně nebo užívají pro dosahování lepších výsledků zakázané látky. Studie zároveň přináší cenná data v oblasti používaných žánrů, zobrazovaných sportů nebo práce se zdroji v jednotlivých zemích. V České republice však dosud neexistuje obdoba tohoto výzkumu. Některé práce se zabývají srovnáváním určité události v několika tištěných denících nebo televizních stanicích, případně jedním konkrétním tématem sportovní žurnalistiky (jazyková stránka, genderová vyváženost, ...). Tato práce by proto měla přinést komplexní kvantitativní data o české tištěné sportovní žurnalistice a položit základy pro další systematický výzkum, kterému se v Evropě věnuje zejména Idrættens Analyseinstitut (Dánský institut pro sportovní studia) a jeho iniciativa Play the Game.									
Předpokládaný cíl práce, případně formulace problému, výzkumné otázky nebo hypotézy (max. 1800 znaků): Cílem práce je srovnat sportovní rubriky tří vybraných českých deníků v roce 2017 z pohledu procentuálního zastoupení novinářských žánrů, jednotlivých sportů, témat, počtu fotografií u článků, dále podle genderové vyváženosti novinářů i zobrazovaných sportovců a typologie citovaných zdrojů. Získaná data bude možné alespoň rámcově porovnat s výsledky The International Sports Press Survey 2011 a potvrdit, nebo vyvrátit hypotézu, že česká tištěná sportovní žurnalistika s výjimkou zastoupení jednotlivých sportů následuje mezinárodní trendy.									
Předpokládaná struktura práce (rozdělení do jednotlivých kapitol a podkapitol se stručnou charakteristikou jejich obsahu): 1. Úvod 2. Současná sportovní žurnalistika 2.1 Svět 2.2 Česká republika									

<p>3. Charakteristika vybraných médií a jejich sportovních rubrik</p> <p>4. Metoda výzkumu</p> <p>5. Analýza sportovních rubrik českých deníků</p> <p> 5.1 Žánry</p> <p> 5.2 Sporty</p> <p> 5.3 Témata</p> <p> 5.4 Fotografie</p> <p> 5.5 Gender</p> <p> 5.5.1 Novináři</p> <p> 5.5.2 Sportovci</p> <p> 5.6 Zdroje</p> <p>6. Srovnání výsledků s The International Sports Press Survey 2011</p> <p>7. Závěr</p> <p>Seznam použité literatury</p> <p>Přílohy</p>
<p>Vymezení podkladového materiálu (např. titul periodika a analyzované období):</p> <p>Analyzované období: celý rok 2017</p> <p>Blesk</p> <p>Lidové noviny</p> <p>Deník</p>
<p>Metody (techniky) zpracování materiálu:</p> <p>Kvantitativní obsahová analýza. Vzorek bude vybrán prostým náhodným výběrem ze všech čísel roku 2017. Jednotlivá periodika byla vybrána na základě kritérií: nejčtenější (bulvární) deník – Blesk, kvalitní (seriózní) deník – Lidové noviny a regionální deník – Deník. Po získání dat proběhne komparativní analýza s výsledky The International Sports Press Survey 2011.</p>
<p>Základní literatura (nejméně 5 nejdůležitějších titulů k tématu a metodě jeho zpracování; u všech titulů je nutné uvést stručnou anotaci na 2-5 řádků):</p> <p>BILLINGS, Andrew C. a Marie HARDIN, ed., 2014. <i>Routledge Handbook of Sport and New Media</i>. New York: Routledge. ISBN 978-0-415-53276-1.</p> <p>Kniha přináší ucelený pohled na vztah sportovní žurnalistiky a nových médií. Právě internet a sociální sítě přispěly k výraznější aktivitě fanoušků, kteří pomocí komentářů, blogů nebo fanouškovských stránek stírají hranice mezi producenty a příjemci sportovního mediálního obsahu.</p> <p>BOYLE, Raymond, 2006. <i>Sports Journalism: Context and Issues</i>. Thousand Oaks, California: SAGE Publications. ISBN 978-1-4129-0798-9.</p> <p>Autor přehledně popisuje historii a současnost převážně britské sportovní žurnalistiky v tisku, televizi, rozhlasu i online a nastiňuje problémy, se kterými se potýká, ať se to týká tlaku na rychlost, nedostatku žen v redakcích nebo postavení sportovního novináře ve společnosti.</p> <p>HORKY, Thomas a Jorg-Uwe NIELAND, ed., 2013. <i>International Sports Press Survey 2011: Quantity and Quality of Sport Reporting</i>. Norderstedt: Books On Demand. ISBN 9-783-7322-7886-2.</p> <p>Jedná se o výsledky dosud posledního významného mezinárodního výzkumu sportovní žurnalistiky, který v roce 2011 proběhl ve 22 zemích světa bez účasti České republiky. Analyzováno bylo přes 18 000 článků.</p>

RANEY, Arthur A. a Jennings BRYANT, ed., 2006. *Handbook of Sports and Media*. Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates. ISBN 02-038-7367-X.

Autoři popisují proměnu sportovní žurnalistiky od antiky do současnosti a věnují se pokrytí sportu v různých typech médií. Zároveň popisují sportovní žurnalistiku z pohledu příjemců a důraz kladou i na otázku rasy, genderu nebo produkce sportovních celebrit.

SEKOT, Aleš, 2006. *Sociologie sportu*. Brno: Masarykova univerzita. ISBN 80-7315-132-4.

Kniha se zabývá všemi aspekty sociologie sportu včetně komercializace, globalizace nebo fenoménu sportovního vlastnictví. Jedna kapitola je věnována i vztahu sportu a masových médií.

TRAMPOTA, Tomáš a Martina VOJTĚCHOVSKÁ, 2010. *Metody výzkumu médií*. Praha: Portál. ISBN 978-80-7367-683-4.

Autoři v knize popisují celou škálu nejčastěji používaných kvantitativních i kvalitních metod ve výzkumu médií. Každá metoda je představena v krátké charakteristice, následují teoretická východiska, aplikace metody, příklad výzkumu z praxe, klíčové termíny a seznam literatury.

Diplomové a disertační práce k tématu (seznam bakalářských, magisterských a doktorských prací, které byly k tématu obhájeny na UK, případně dalších oborově blízkých fakultách či vysokých školách za posledních pět let)

BERECKEIOVÁ, Michaela, 2014. *Sport jako mediální událost – Olympijské hry v Londýně v tuzemských médiích*. Praha. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce Vlastimil Nečas.

HALBRŠTÁT, David, 2017. *Analýza a komparace sportovního zpravodajství v pořadech Branky, body, vteřiny v České televizi a Sportovní noviny na Nově*. Olomouc. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce Věra Bartalosořová.

JANECZEK, David, 2016. *Ženy ve sportovní žurnalistice*. Olomouc. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce Zdeněk Sloboda.

MICHOVSKÝ, Václav, 2017. *Srovnávací analýza zpravodajství z fotbalového mistrovství Evropy 2016 v denících Sport a Šport*. Praha. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Vedoucí práce Jan Halada.

PAMÁNEK, Luboš, 2015. *Popularita sportovních médií v tisku a na internetu – sociodemografický profil čtenářů*. Praha. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce Eva Čáslavová.

PROCHÁZKA, Adam, 2016. *Mediální obraz Mistrovství světa v ledním hokeji IIHF v Praze a Ostravě 2015 v deníku Sport, v deníku MF Dnes a v deníku Blesk*. Olomouc. Bakalářská práce. Univerzita Palackého v Olomouci. Vedoucí práce Zdenka Burešová.

RYBÁŘ, Pavel, 2017. *Nedávná historie české sportovní žurnalistiky pohledem bývalých členů Klubu sportovních novinářů*. Praha. Diplomová práce. Univerzita Karlova. Vedoucí práce Jaroslav Vaňous.

TRNKOVÁ, Lucie, 2016. *Popularita sportu u veřejnosti ve srovnání s jeho prezentací v televizi*. Praha. Diplomová práce. Univerzita Karlova v Praze. Vedoucí práce Eva Čáslavová.

Datum / Podpis studenta/ky

25.5. 2018

SCHVALENO

TUTO ČÁST VYPLŇUJE PEDAGOG/PEDAGOŽKA:	
Doporučení k tématu, struktuře a technice zpracování materiálu:	
Případné doporučení dalších titulů literatury předepsané ke zpracování tématu:	
Potvrzují, že výše uvedené teze jsem s jejich autorem/kou konzultoval(a) a že téma odpovídá mému oborovému zaměření a oblasti odborné práce, kterou na FSV UK vykonávám.	
Souhlasím s tím, že budu vedoucí(m) této práce.	
Mgr. Záruba Robert	25.5.18 [redacted]
Příjmení a jméno pedagožky/pedagoga	Datum / Podpis pedagožky/pedagoga

TEZE JE NUTNO ODEVZDAT VYTIŠTĚNÉ, PODEPSANÉ A VE DVOU VYHOTOVENÍCH DO TERMÍNU UVEDENÉHO V HARMONOGRAMU PŘÍSLUŠNÉHO AKADEMICKÉHO ROKU, A TO PROSTŘEDNICTVÍM PODATELNÝ FSV UK. PŘIJATÉ TEZE JE NUTNÉ SI VYZVEDNOUT V SEKRETARIÁTU PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY A NECHAT VEVÁZAT DO OBOU VÝTISKŮ DIPLOMOVÉ PRÁCE.

TEZE NA IKSŽ SCHVALUJE VEDOUcí PŘÍSLUŠNÉ KATEDRY.

Seznam tabulek a grafů

<i>Graf č. 1: Podíl zastoupených měsíců</i>	35
<i>Graf č. 2: Podíl zastoupených dnů</i>	35
<i>Tabulka č. 1 : Žánry ve sportovních rubrikách českých deníků</i>	39
<i>Tabulka č. 2: Sporty v českých médiích v porovnání s členskou základnou v ČR a podílem na vysílání veřejnoprávní televizní stanice ČT Sport; data pro rok 2017</i>	44
<i>Tabulka č. 3: Sporty ve sportovních rubrikách českých deníků</i>	45
<i>Tabulka č. 4: Témata ve sportovních rubrikách českých deníků</i>	55
<i>Tabulka č. 5: Fotografie ve sportovních rubrikách českých deníků</i>	62
<i>Tabulka č. 6: Sportovci ve sportovních rubrikách českých deníků</i>	66
<i>Tabulka č. 7: Novináři ve sportovních rubrikách českých deníků</i>	70
<i>Tabulka č. 8: Autorství ve sportovních rubrikách českých deníků</i>	73
<i>Tabulka č. 9: Umístění článků ve sportovních rubrikách českých deníků</i>	76

Seznam příloh

Příloha č. 1: Sporty ve sportovních rubrikách českých deníků 2011-2017 (tabulka)

Příloha č. 2: Sportovci ve sportovních rubrikách českých deníků 2011-2017 (tabulka)

Příloha č. 3: Novináři ve sportovních rubrikách českých deníků 2011-2017 (tabulka)

Příloha č. 4: Autorství ve sportovních rubrikách českých deníků 2011-2017 (tabulka)

Příloha č. 1: Sporty ve sportovních rubrikách českých deníků 2011-2017 (tabulka)

Sporty	2017 (%)	2015 (%)	2011 (%)
Fotbal	39,3	29,2	40,1
Lední hokej	17,1	21,7	21,6
Tenis	12,3	11,4	6,9
Atletika	4,9	4,6	3,2
Motorismus	3,5	3,6	2,8
Biatlon	3,2	1	0,1
Basketbal	3,1	5,2	2,6
Volejbal	2	2,1	1,5
Házená	1,9	3,2	1,5
Alp. Lyžování	1,4	3,8*	3,3*
Cyklistika	1,4	2,5	4,7
Florbal	1,4	0,6	0
Více sportů	1,9	3,8	1,9
Ostatní	6,6	4,4	8,6

Zdroj: vlastní zpracování; zvýrazněny nejvyšší hodnoty, kurzívou nejnižší hodnoty

** oproti roku 2017 chybně započítány i disciplíny v běhu na lyžích, bez jejich započtení by se však výsledek patrně příliš nelišil*

Příloha č. 2: Sportovci ve sportovních rubrikách českých deníků 2011-2017 (tabulka)

Sportovci	2017 (%)	2015 (%)	2011 (%)
Muži	76,7	71,9	82,9
Ženy	15,7	16,6	9
Obě pohlaví	4,8	7,3	5
Neurčeno	2,8	4,1	3,1

Zdroj: vlastní zpracování; zvýrazněny nejvyšší hodnoty, kurzívou nejnižší hodnoty

Příloha č. 3: Novináři ve sportovních rubrikách českých deníků 2011-2017 (tabulka)

Novináři	2017 (%)	2015 (%)	2011 (%)
Muži	37	34,1	31,6
Ženy	1,2	1,3	2,9
Obě pohlaví	0,2	0,3	0
Neurčeno	61,7	64,3	65,5

Zdroj: vlastní zpracování; zvýrazněny nejvyšší hodnoty, kurzívou nejnižší hodnoty

Příloha č. 4: Autorství ve sportovních rubrikách českých deníků 2011-2017 (tabulka)

Autorství	2017 (%)	2015 (%)	2011 (%)
Šifra	41,9	29,2	<i>17,7</i>
Jméno novináře	38,4	34,9	<i>33,7</i>
Agentura	<i>11,2</i>	21,1	21,2
Bez autora	<i>6,6</i>	13,2	18,9
Kombinace	<i>1,9</i>	<i>1,7</i>	8,6

Zdroj: vlastní zpracování; zvýrazněny nejvyšší hodnoty, kurzívou nejnižší hodnoty